

Katagarda ka ISHAYA Kubayuwa

Kula ku katagarda ki Ishaya kula ku da ku keneki ka gbayin ko yoku ka na ko yongoi a Urushelima aya n abundai a na a lazai de. Ka ya'an ta kadanshi ka atakaci a na idika i Yahuda i so'i e ekiye aza a Asiriya, n tsu na keneki ka ke dekei uma a kobolo n aza e kelime e le adama a na o yongo n wuma u cida ayin tutu, n tsu na ukpaɗi u kupanaka Kashile u tsu tuka n atakaci. Katagarda ka ya'in kpamu kadanshi ke kusheshe ku Kashile a kubana u uma a ni n tsu na a kuya'an n idika i na i buwai, n tsu na kpamu o kutono wila u kannu ka Ashibi, n alyuka n kuya'an ka avasa. Ushani u kadanshi ku uyeve punu a katagarda ka u daɗa a masala ma 61:1-2, udani u na Yesu u ya'ankai ulinga a ayin a na u gitai ulinga u ni.

Ili i na yi punu udari a katagarda ka nampa:

Ubarangi n uzuwakpani 1:1; 12:6

Atakaci a idika kakau 13:1; 23:18

Afada a Kashile a kutawa aduniyan 24:1; 27:13

Ubarangi u kelime n uzuwakpani 28:1; 35:10

Mogono Hezikaya vu Yahuda n aza a Asiriya
36:1; 39:8

Akaka a uzuwakpani kobolo n apa 40:1--55:13

Ubarangi kakau n uzuwakpani kakau feu 56:1;
66:24

¹ Kene ku na Ishaya maku ma Amazo we enei adama a Urishelima n Yahuda a ayin o tsugono

a Uzaya, n Jotan, n Ahazu, n Hezikaya ngono n Yahuda.

Idika yu ugbamukaci

² Gaḍi pana, kaṭa avu idika vu zuwa atsuvu,
adama a na Vuzavaguḍu u dansa ta,
<<Muku n na n kumgbasai ḍa n laṇai,
a ya'an̄ka mu ta ugbamukaci.

³ Anaka e yeve ta magubi me le,
njaki feu n yeve ta ubuta u na kesheku ke le
ke ci ne'e le ilikulya,
ama aza a Isaraila e yeve ba,
uma a va e yeve ba.>>

⁴ Aḍa idika yu unushi,
uma a na i tukpa n kawuya,
kaṭsura ka aza a nkunu,
muku n na n nekei ka ci ke le adama a kuya'an
ku kalya'a.

A kaṣukpai uye u Vuzavaguḍu,
ḍa o goyoi vuza Cida vi Isaraila,
ali ḍa o bonoi a zuwakai ni kucina.

⁵ Yida i zuwai ḍa vu buwai o morono ma adama
ali ḍa a buwai a kulya'a kelime n kulapa
wu?
Yida i zuwai ḍa vi a kulya'a kelime n ugba-
mukaci?

Kaci ka nu ki gbaga ba,
kaḍu ka nu kpamu ka ciya ta muna.

⁶ Ili i na i gitai punu a ataka e ene a nu, ali a
kubana a kaci,
babu ubuta u na wi gbaga,
Sai ukpan wo ojuno,
n untsu, n ajakata,
I feu uza'i ba,

ko wali n akashi ko usuri m mani'in.

⁷ Idika i ɗa yo okpo ta agali,
ɗa kpamu likuci i ɗa i kulai n akina.

Omoci a isai ashina a ɗa,
aɗa e kene,
ɗa a laŋgaɗa ili dem i na e enei punu.

⁸ A kasukpa ta likuci i Urishelima,
tsu kapam ka kindi ka kashina ki itacishi,
ko tsu kapam ka na ki a ubuta u kashina ka
ndimbi ma Ayahuda,
uteku ci likuci i na a lya'i n kuvon.

⁹ Ishi baci Vuzavagudu Mala'imili
u buwaka aza o yoku n wuma ba,
ci ishi ta o kokpo tsu Sodom,
kata kpamu tso okpo tsu Gomora.

¹⁰ Panai kadanshi ka Vuzavagudu,
aɗa na yi tsa aza o tsugono o Sodom,
panai wila u Kašhile ka tsu,
aɗa na yi tsu uma o Gomora.

¹¹ Vuzavagudu u danai, <<Kaɓundai ka alyuka ka
ɗa,
yidaɗi ki a kuya'anka mu.

N ciya ta alyuka o kusongu
a agiri kobolo n anaka a ikyamba ali u la'i tsu
na n cikalai.

Mi m mali ma mpasa
mo obomburom ni nkyon kobolo nu nradika
ba.

¹² <<Ana vu tawai wa va,
yayi we ecei nu ili i nampa,
a kukarasa punu a ulanga wa a'isa?

13 Kaşukpa kutuka n alyuka a na i ili i makara wa
va ba,
ili i magulani i nu yo okpo ta ili yu unata a
kuta wa wa va.

I ci indana ta kaḍiva ko wotoi u savu, n kanna ka
Ashibi, n obolo a gbayin,
ama mpa ma kushuku n obolo a kavama a
unushi a ḍa a nanlo ba.

14 N ciga kaḍiva ko wotoi u savu u ḍa,
kobolo n kaḍiva kakau a na yi n aḍa ba.

O okpo mu ta ucanuku a kaci ka va,
mo wo'o ta n kucanuku u ḍa.

15 Ayin a na baci i ḍengusa ekiye adama a na i
ya'an kavasa a kubana wa va,
mi ta o kusokongu aḣi a va

ko i vasa baci n ugbami,
mi a kupanaka ḍa ba.

Ekiye a ḍa a namgba ta nu mpasa ma aza a na i n
unushi ba.

16 Sa'i i takpa nshinda n ḍa.

Takpai ukuna u wuya u ḍa
kelime ka va.

kaşukpai kuya'an ku kawuya,

17 pi'isai kuya'an ku kasingai,

lansaḣi nwalu n singai,

ḣankaḣi aza a na i o kuso'o atakaci.

Ḃankaḣi mkpan,

kobolo n agapa.

18 <<Tawaḣi gogo na ci sheshei kobolo

Vuzavaguḍu u danai,

Ko a na unushi u ḍa u ya'in ḍe tsu na ili i ci ya'an
ushili kaḣu,

wi ta o kubono wa ri kau tsa aka da,
 ko u da wi ushili an ke ji ken le,
 wi ta o kubono wa ri an tsug bere.
 19 Yu ushuku baci da i tonoi,
 yi ta a kulya'a ili i na i la'i n kuga'an a idika
 ya,
 20 ama i iwan baci da i ya'in ugbamukaci,
 kotokobi ki ta e kupede mpasa n da.>>
 Da da ili i na yu utai a una u Vuzavagudu.

Likuci yi unambi wu usubi

21 Indanai bi li tsu na likuci yu uneki u ka du
 yo okpoi an kashakanlai.
 Yi ishi ta n kasingai kau
 kobolo n usubi kpamu u tsu yongo ta punu,
 ama gogo na o okpo ta aza a magalaka.
 22 Azurufa a da okpo ta babu amiki.
 Ma ra ma nu ma na vu la'i n kuciga mo okpoi
 usatari m mini.
 23 Aza e kelime a da i ta n ugbamukaci,
 okpoi aja'a o oboki,
 okpoi kpamu n ucigi u kalya'a
 kobolo n ucigi u kisa kune'e.
 A ba nka aza a na i mkpan ba,
 o doku kpamu e kebece n ukuna wa aza a na
 i agapa ba.
 24 Adama a nannai, Vuzavagudu, Mala'imili mo
 Osoji a gadi,
 Vuzagbayin va aza a Isaraila u dana ta,
 <<To mi ta o kuyotsongu wupa u va wa aza a na
 a iwain mu,
 ka ta kpamu n tsupa wa irala a va.
 25 Mi ta o kubono ma shilika n ada,

mi ta a kulapula ukpaḍi u kusuba u ḍa
kaṭa n takpa ukpaḍi u kuyongo ciḍa u ḍa.
26 Mi ta o kubonoko n aya'inafada aḍa tsu na ishi
ḍe n tsumani,
kobolo n aza e kuneke odoki tsu na cau ishi.
Nannai ḍa e kudeke ḍa
Likuci ya aza a Usubi,
Likuci yu uneki u kaḍu.>>

27 Sihiyona wi ta a kuciya ushibi n kasingai,
aza a na a shikai unushi i ta a kisa le n usubi.
28 Ama aza a ugbamukaci n aza a unushi i ta a
kuya'an wuni,
aza a na a iwain Vuzavaguḍu i ta a kuya'an
uni'waṭangi.
29 Vi ta a kupana wono adama a maḍanga mo oku
ma na vu zuwakai kaḍu,
vi ta o kokpo n wono adama a kashina ki ishi'wan
ka na vu zagbai.
30 Vi ta o kokpo an maḍanga mo oku ma na ayuku
a ni a lumbai,
tsu kashina ki ishi'wan ka na ka nambai mini.
31 Vuza vu utsura wi ta o kokpo an ci'iwa
kaṭa ulinga u ni u lebece a akina.
Ele n ulinga u kawuya u le i ta a kukula kobolo,
babu vuza na u kufuḍa wa kimaṣa akina a
nanlo.

2

Kusan ku Vuzavaguḍu

1 Na ḍa kene ku na Ishaya maku ma Amazo me
enei adama a Yahuda n Urishelima.

2 A kanna ku uteku,

kusan ku kpa'a ku Vuzavagudu ki ta a kuya'an
ugiti,

ki ta o kokpo ku gbayin wa aza a na a buwai,
kata a dengusa ku da ku la'a nsasan n na m buwai
dem,

kata kpamu idika kakau i na i buwai n
abundai i shida de.

³ Uma n abundai i ta a kutawa kata a dana,
<<Tawai tsu banai a ubuta u kusan ku Vuzav-
agudu,

a kpa'a ku Kashile ka Yakubu.

Adama a na u yotsongu tsu uye u ni,

kata a tsu tsu tonon ura u ni.>>

Wila u Vuzavagudu wi ta a kata a Sihiyona,

kata kadanshi ka ni kata a Urishelima feu.

⁴ Wi ta a kuya'anka idika kakau afada,

kata kpamu u tatsukpa vishili u uma n
abundai.

I ta a kulapa otokobi e le a kata a da,

kata kpamu a jara nsara n le mo okpo tsu
nkaun n kugeceke ili.

Idika yo kudoku ya shilika n idika i yoku ba,

ko o doku o yotsongbonoi tsu na a kuya'an
kuvon kpamu.

⁵ Ada ntsukaya n Yakubu,

tawai tsu walai a ubuta u kutashi ku Vuzav-
agudu.

Kanna ka Vuzavagudu

⁶ Mayun Vuzavagudu vu kasukpa ta uma a nu
aza a kpa'a ku Yakubu

adama a na a shana ta n ukuna u tsuboci wa aza
a kasana,

o yongoi a kuya'ansa ulinga u kulana tsa aza
Aflisiya
da o bolongi una n aza o kutono amali.

⁷ Idika i le i shana ta n Azurufa kobolo n aza-
nariya,
uciya u le wi n uteku ba.

Idika i le i shana ta n odoku,
ekeke o odoku e le i n uteku n kula ba.

⁸ Idika i le i shana ta n amali kakau,
a ci cikpa ta ili i na a ya'in n ka ci ke le,
i na ekiye e le a ya'in.

⁹ Adama a nannai i ta o kubonoko vuma ukuna u
gbani,
umaci u vuma dem u ciya ugoyi,
adama a nannai kata vu cinukpaka le ba.

¹⁰ Banai i uwa a akpanlai
kata i shedeke punu a kayala,
adama o wovon u Vuzavagudu
kobolo n uga'in u tsugbayin u ni.

¹¹ Ashi a vuza va aradi i ta a kuciya kugoyi,
kata aradi a uma a ya'an ucipiki,
kata yeve Vuzavagudu ende'en u ciya ucikpi a
kanna ka nanlo.

¹² Vuzavagudu Mala'imili u zagba ta de kanna
ka na aza a na i n aradi n ugbamukaci,
ele na a tsu kungbasa ka ci ke le
ra ka ci le i ta a kuya'an ugoyi.

¹³ Uma a ugadi tsu ndanga n sida* n Lebano i ta a
kuya'an wuni,

* **2:13 2:13** Sida madanga mo yoku ma'a ma na mo yotsoi
madanga ma kakawu

- nannai da feu a kuya'an n uma a gbagba'in
raḳa a na i tsu ndanga n Oku ma aza a
Bashan,
- 14 nu nsasan mu ugadi dem
ali n aginda a ugadi feu,
- 15 mashilya mu ugadi de dem
kobolo m mashilya ma gbayin,
- 16 n antsu a gbagba'in a mini dem a na i a Tarishi
n antsu e kenke'en a singai feu.
- 17 Ugbamukaci u vuma wi ta a kuciya kugoyi,
kaṭa araḳi a uma a ya'an ucipiki,
kaṭa yeve Vuzavaguḁu ende'en u ciya ucikpi a
kanna ka nanlo,
- 18 kaṭa amaḳi a puwanka gbende-gbende.
- 19 Uma i ta kusuma a ku'uwa a abatsu punu a
akpanlai
kobolo n enle punu a idika,
adama a wovon u Vuzavaguḁu
kobolo n uga'in u tsugbayin u ni
a ayin a na baci u dangai da u gbaḁai idika.
- 20 A kanna ka nanlo uma i ta a kuvakanku
mpopi n azuwa
amaḳi a na a ya'in n Azurufa n a na a ya'in n
azanariya dem,
a na a ya'ankai kaḳi ke le adama a na a cikpa.
- 21 I ta kusuma kubana a abatsu a gbagba'in
a na i a akpanlai n amgbu
adama o wovon u Vuzavaguḁu
kobolo n uga'in u ni,
a ayin a na baci u dangai kugbaḁaṣa idika.
- 22 kaṣukpa kuneke katsura ka nu u vuma,
ayi na wi n ikyamba nu mpasa.

Ayi yidai tamkpamu wi?

3

Afada adama a Urishelima n Yahuda

- ¹ Indana, Vuzavagudu,
 Kaṣhile ko osoji a gaḍi,
 wi ta a kuciga kutakpa Urushelima n Yahuda ili
 raḱa i na a zuwakai katsura.
 Wi ta a kutakpa ubuta u na a ci ciya ilikulya
 n ubuta u na a ci ciya mini dem a Urishelima
 kobolo n Yahuda,
² kovonshi kobolo n kosoji,
 kaya'inkafada n keneki,
 aza a kindana kobolo nu nkoshi m gbara-gbara,
³ vuza kelime vu kinda osoji amangerenkupa n
 vuza vu tsugbayin,
 aza o odoki, eyevi kobolo n aza a kindana.
⁴ Mi ta a kuzuwa aḍangani okpo aza gbagba'in e
 le,
 muku tamkpamu n lya'aka le tsugono.
⁵ Uma i ta a kutakacikanai,
 yaba dem n vuza ni, yaba dem kpamu n vuza
 na i idaṣhi deḍevu.
 Aḍangani i ta o kugoyo nkoshi,
 kaṭa aza a na i ili i yoku ba o goyo aza a na i
 n tsugbayin.
⁶ Vuza wi ta a kukana vuza ni
 a kpa'a ke esheku a ni kaṭa u dana,
 <<Vi ta n kuminya, okpo vuza kelime vu tsu,
 laṇa kaḱiza ka agali ka nampa ka.>>
⁷ Ama a kanna ka nanlo wi ta a kushika n
 kaḱaṭsu kau a kudana,

<<Mi n aguma ba.
Mi n tsuwa'a ko akashi a kpa'a ku va ba,
kaṭa vu zuwa mu mo okpo vuza kelime vu
uma ba.>>

⁸ Adama a na Urushelima wi ta a kutaḍaṭsa,
Yahuda wi ta a kuyikpa,
kadanshi ke le n ulinga u le ka uta u Vuzavagudufu
ba,
a kushika tsugbayin ci ni ayi e kene.

⁹ Kindi ku aṣhi ku le kuyotsongu ta tsu na i,
a utai e keteshe a ubuta u kuya'an ku unushi
u le tsu Sodom
babu usokongi.

Ili ya atakaci i ḍa a kubana we le,
o ronoko ta kaci ke le kadama.

¹⁰ Danai aza a usubi e le i n kadama ko yoku ba,
a kupana ta uyo'o wu ulinga wu usubi u na a
ya'in.

¹¹ Ili ya atakaci i ḍa a kubana wa aza a kawuya,
kagbanigbani ki ta a kaci ke le,
i ta a kutsupa le adama a ili i na ekiye e le a
ya'in.

¹² Aḍaṅani takacikai uma a va,
amaṣi lya'i tsugono we le.
Aḍa uma a va, aza e kelime a ḍa a uka ḍa ta a
kakamba,
a batsai n aḍa i kaṣukpai uye.

¹³ Vuzavagudufu u ḍaṣangu ta a kakuba ka afada ka
ni,

u dāngā tā adama a na u ya'an̄ka uma a ni afada.

¹⁴ Vuzavagudū wi tā a kuya'an̄ afada,
aza e kelime n̄ aza gbagba'in̄ a uma a ni, u danai,

<<Aḏa ḏa i langasai kashina ki itacishi ka va,
i bolongi a i'uwa i ḏa ili i na i purai a ubuta
wa aza a unambi.

¹⁵ Vuzavagudū vo osoji a gaḏi u danai, yiḏai vi
cigai n̄ kuminjarangu uma a va
ḏa kpamu vi iyai aṣhi a aza a unambi?>>

¹⁶ Vuzavagudū u danai,
amaḱi a Sihiyona i tā n̄ kadanshi ka araḱi,
a kuwala n̄ lelei eḏeku ci ishakau,
a kuya'an̄ kuyun n̄ aṣhi e le,
ḏa kpamu i a kudasa n̄ adyangi deḏevu,
n̄ nshingi m̄ gbara-gbara u uki a asangulu e
le.

¹⁷ Adama a nannai, Vuzavagudū wi tā a kuzuwa
usaṇ a aci a amaḱi a Sihiyona,
u zuwa aci e le o okpo n̄ kukpani.

¹⁸ A kanna ka nanlo Vuzavagudū wi tā a kisa ili
dem i na i ci neke yi uga'in̄, ilikuḏeku, nshingi ma
asangulu, n̄ vutali vu kaci,

¹⁹ ili ya atsuvu, m̄ mawaru ma kuyun, kobolo n̄
kakalabi,

²⁰ ogoni a kaci, ni nshingi ma asangulu i n̄
kazuwatsu, n̄ kuluba vu mani'in̄ ma magulaṇi
kobolo n̄ ala'win̄,

²¹ nkawani mu urotu u kaṭambari nu nkawani
n̄ vunu,

²² n̄ aminya a singai, nu ntogu, n̄ abu kobolo n̄
azuwatsu,

²³ m mindatsu, kobolo n kuminya ku urumbuki
n vutali vu kaci kobolo m kalaba.

²⁴ A na wa ya'an magulani vi ta o kubono ushami,
a na wa ya'an kadambura wi ta o kubono
kawin,

a na wa ya'an kanji ka na a lapulai sawu wi ta o
kubono kukpani,

a na wa ya'an kuminya ku singai wi ta o
kubono kakashi,

a na wa ya'an n tsuloboi wi ta o kubono ili i
wono.

²⁵ Ali a da i ta a kubana ukpa u kotokobi,
osoji a da i ta a kukuwa a ubuta u kuvon.

²⁶ Utsutsu u Sihiyona wi ta a kushika kata kpamu
u yongo n unambukatsuma,
wi ta a kudasangu a idika koshombodi.

4

¹ A kannu ka nanlo amaci e cindere i ta a
kukana vali vi te kata a dana, <<Ci ta a kubana
kaci ka tsu kata kpamu tsu tsulaka kaci ka tsu
akashi, kasukpa e deke tsu n kula ku nu. Takpaka
tsu wono u nampa.>>

Masabu ma Vuzavagudu

² A kannu ka nanlo Masabu ma Vuzavagudu mi
ta a kuga'an kata kpamu ma ciya tsugbayin, kata
umaci wi idika ya wo okpo ili ya aradi kobolo n
tsugbayin tsa aza a na a la'akai a Isaraila.

³ Aza a na o okpoi a Sihiyona, n ele vu na a
buwai a Urishelima i ta e kudeke le uma a cida,
ayi na baci dem kula ku ni ki ufani a katsuma ka
aza a na a kubuwa n wuma a Urishelima.

⁴ Vuzavagudu wi ta a kuza'a unata wa amaci
wa aza a Sihiyona, wi ta a kutakpa mpasa n na n

tadākpakai aza a Urishelima n utsura wa ayinviki a afada kobolo n ayinviki a akina.

⁵ Vuzavaguḍu wi tā a kupala Kusan ku Sihiyona n aza a na o bolongi ḍe n keleshu ka amiki kobolo n kanga a kanna dem, n kutashi ka akina n kayin dem. Tsugbayin tsu Vuzavaguḍu ci tā a kuya'an an kapam ka gbayin ka na ka tsu pala ubuta dem.

⁶ Wi tā o kokpo ubuta u kuvuka n kulu adama a usuḍukpi u kanna, kobolo kpamu n ubuta u kushedeke n u kuyongo adama a mini ma na u kuyo'o n akpanga.

5

Vishipa vu kashina ki itacishi

¹ Mi tā a kuya'anka macigi ma va vishipa vu kashina ki itacishi i ni, macigi ma va mi tā n kashina ki itacishi a ubuta u tsuta wu ubon wu nsasan.

² Da u zaḍukpai idika ya, ḍa u bolongi atali a na i punu, ḍa u shikpai ndanga mi itacishi i na u la'i n kuciga.

U ma'i punu mashilya ma vuza kindi ḍa u doku u lapulai lo ubuta u kupisha umaci u mambulu wa.

U lansaḍu icu'u yu umaci wu ndanga i singai, ama i ḍa i matsai umaci u gbani-gbani.

³ <<Gogo na aḍa aza a idaḣhi a Urishelima n uma a Yahuda, ya'ankai tsu afada a nampa mpa n kashina ki itacishi ka va.

⁴ Yidaḍi yi ishi i ga'in n ya'an n kashina ki itacishi ka va

u la'i i na n ya'in de?
Ana n sheshei mi ta a kuciya umaci u singai,
yida'i i zuwai da i kpaɗa'i kumatsa umaci u
mambulu u singai?

⁵ Gogo na mi ta a kudana wu
ili i na n kuya'an n kashina ki itacishi ka va.
Mi ta a kutakpa ubaru u na mi ishi n zuwai va,
kaɗa ta na ka ya'an ulangashi,
kaɗa m boso mashilya ma,
kaɗa ta na a dasasa ka'a.

⁶ Mi ta o kubonoko ka'a kapulaka,
babu ukana'i ko ucimbi
kaɗa mataci n awana o gbonguro punu.
Mi ta a kudana Kašhile
ko yo'o mini punu ba.>>

⁷ Adama a na kashina ki itacishi ka Vuzavaguɗu
Mala'imili
kpa'a ki Isaraila ku da,
aza a Yahuda
ele da ica'ashi i singai i na u cigai.
U lansa'i kasingai ama da kucikpa we enei kut-
suwan ku mpasa,
wi indanai ko u kuciya ta usubi da kucikpa u
panai mašhi ma vishili.

Atakaci kobolo n afada

⁸ Ili ya atakaci i da a kubana wa aza a na a tsu
tsula i'uwa kakau n aɓundai
kobolo n ubaŋga u kuma'a kakau n aɓundai
ali ubuta dem u kotso,
kaɗa vi yongo ende'en a ubuta wa.

⁹ Vuzavaguɗu Mala'imili u ya'an ta kadanshi
atsuvu a va a kupana,

<<Mayun i'uwa n aḅundai yi ta o kokpo agali,
kaṭa i'uwa i gbagba'in yo okpo lekeḁi babu
vuza punu.

10 Nsala kupa n kashina ki itacishi ki ta a kuṭa
m maḱyaṇ ma aza a Yahuda kenu gbani,
nca'aṭsu kupa mi icu'u mi ta a kumatsa
maṭa'aṭsu me te koci.>>

11 Ili ya atakaci i ḁa a kubana wa aza a na a tsu
ḁaṅa n usana
a kuḁansa maṛa,
kaṭa o yongo ḁe ali kayin ka gbayin
o kuso'o ali ma maka le.

12 I ta n umolu kobolo n ugogi a ubuta u kaḁiva ki
ilikulya ke le,
m medele mi ishipa n vushari kobolo m
maṛa,
ama babu kukeḁece n ukuna wi ili i Vuzavaguḁu,
ko e keḁece kpamu n ili i na u ya'in.

13 Adama a nannai uma a va i ta a kubana
tsugbashi a iḁika i yoku
adama a unambi u kuyeve,
aza a na i n tsugbayin i ta a kukuwa n kambulu,
kaṭa aza a na a buwai kpamu a kuwa n
kakuli.

14 Adama a nannai kasaun ko yongoi a kulapula
kelentsu ka ni
ḁa ka ḁayuwai una u ni n wanshi kau,
ciya uga'in u Urishelima n kaḅundai ka uma a ni
ka zurangu punu a asuvu.
Aza a gbagba'in n aza a kaca'a a na i lo dem,
i ta a kuzurangu punu.

15 Umaci u vuma dem raḁa wi ta a kuciya ugoyi
kaṭa o bonoko vuma ukuna u gbani,

a_{shi} a vuza va_ a_{ra}ḏi i ta_ a kuya'an ugoyi.

16 Ama Vuzavagudū Mala'imili wi ta_ a kuciya
ucikpi, adama a kasingai ka_ ni,
ka_{ta} Ka_{sh}ile ka cida ko yotsongu ka_{ci} ka_ ni
cida n utsura wu usubi u ni.

17 Nkyon mi ta_ a kulina ba_{ri} tsu ubuta_ u kalina u
le,
ka_{ta} muku mu nlala n lina a agali a aza a_
uciya.

18 Ili ya atakaci i ḏa a kubana wa aza na i o
kuronu unushi o kutono le ka_{ca}pa_ n kawin
ko modoruko,
o kurono kawuya m mabana ma awin,

19 ele na i a kudana, <<Ya'an Ka_{sh}ile ka ya'an
gogo'o,
ya'an u dakaka ulinga u ni
ciya_ ce ene u ḏa.

Ya'an kusheshe ku Vuza cida va aza a Isaraila
ku yawa ḏevu,
ka_{ta} ku lya'a kelime, ciya_ ci yeve ku ḏa.>>

20 Ili ya atakaci i ḏa wa aza a na e ci ḏeke kawuya
ili i singai,
kasingai tamkpamu e ḏeke yi kawuya,
aza a na o tsu bonoko kayimbi kokpo kutashi,
kutashi tamkpmu kubono kayimbi.
Aza a na o tsu bonoko okono o okpo uyo'o,
uyo'o tamkpamu u bono ili yo okono.

21 Ili ya atakaci i ḏa a kubana wa aza na i n ugboji
a_ a_{shi} e le,
n kuyeve ku ka_{ci} ke le feu.

22 Ili ya atakaci i da a kubana wa aza a gbagba'in
o oso'i a mara,
kobolo n aza a na e yevei kumbuku mara
mayin,

23 ele na a tsu isaka aza a unushi kadanshi n
utsura u katsupu u na e kuneke le,
kata a nanna ka singai ka vuza na wi n ka
mayun.

24 Adama a nannai, tsu na melentsu ma akina ma
tsu labana ci'iwa,
n tsu na kpamu mita me ci lebece a akina.

Nannai da aralu e le a kushama
kata apala e le o dodo ali wunlai u dika tsu
kubuta,

adama a na a iwan ta wila u Vuzavaguđu
Mala'imili
da kpamu o goyoi kadanshi ka Vuza cida va
aza a Isaraila.

25 Adama a nannai wupa u Vuzavaguđu wi ta a
kukula adama a uma a ni,
kukiye ku ni ku barukpa ta da ku lapai le.

Nsasan m gbaɗai,
da even a ikyamba o okpoi an kayiri a uye u
wawa'a u likuci.

Ama ko n nannai dem, wupa u ni u kotso ba,
kukiye ku ni ku buwa ta ubarukpi.

26 U dengusai kakashi ku urotu adama a idika i na
yi dada'in,
u ya'ankai aza a na i a uteku wa aduniyan
izungbi n yula.

Ele ta na a tawai n iladi m moloko.

27 Ko vuza te vi le wo'o ko u taɗatsa ba,

babu vuza na u gbaɗikai ko u latai,
 babu kaɗambura ka kuyun ka na ka ɗambai
 ko vunu vu kataka vu na vu kasai.
 28 Aya'a e le i ta lyalya'an,
 utan u le gbende wi ta ukatsuki,
 ɗaka va adasukpatsu vo oɗoku e le wi ta ugbami
 an katali ka aɗanzari,
 anci a ekeke o oɗoku e le a kuwala an
 kabatalikpau.
 29 Izumgbi i le ci izumgbi i kawu,
 a yura tsu muku mi ikawu,
 yura tsu na a tsu kiyangu nnama n na a tsu
 takuma
 kata a lazaka babu vuza na u kisa le.
 30 A kanna ka nanlo i ta a kuya'an yura
 tsu na mala ma tsu vutsukpa n yura.
 Vuza wi inda baci a idika i ɗekpu,
 wi ta e kene kayimbi n atakaci,
 ko kutashi ki ta o kubono kayimbi adama e
 eleshu.

6

Kašhile ke dekei Ishaya

¹ A kaya ka na mogono Uzaya u kuwai, ɗa
 me enei Vuzavagudu idaŋshi zuva a kakuba ko
 tsugono n tsugbayin, ɗa wanshi u kuminya u ni
 u shanai Aḷisa a gbayin.

² Anan Corobin* a shamgbai de a gaɗi vi ni,
 yaba dem vi le n evelyu a tali, ere a ɗa a palakai
 aŋshi, e re kpamu a palakai ene, ere a na a buwai
 a ɗaɗa a na i a kuya'anka ciɗinkpi.

³ E meɗekenshenei,

* **6:2 6:2** Corobin ili i wuma i ɗa n evelyu

<<Vuza cida, vuza cida, vuza cida ayi da Vuzav-aguḡḡu Mala'imili,
idika dem i shana ta n tsugbayin ci ni.>>

⁴ Adama a kaca'a ka kaḡaḡatsu ka vuza na u ya'in medevile da iga'in a utsutsu a gbaḡai ali n uvari wa dem, da a'isa a gbayin a shanai n kaḡa.

⁵ N danai, <<Ili ya atakaci i da a kubana wa va, n yawa ta uteku, mpa una u va u tsu ga'an ba, da kpamu mi o kuyongo n uma a na i n kadanshi ka singai a una u le ba. Me ene ta Mogono ma, Vuzavaguḡḡu Mala'imili n aḡhi a va.>>

⁶ Corobin vi te vi imkpai da vu ta'wai wa va n kaḡaruwaḡhi e kukiye ku ni, ka na u kabai n ikabatsu ya akina de a katalikalyuka.

⁷ Da u sa'wai una u va n kaḡaruwaḡhi ka da u danai, <<Indana, ili i nampa i sa'wa ta una u nu, a takpa ta kawuya ka nu, da kpamu a cinukpakai nu unushi u nu.>>

⁸ Daḡa m panai kaḡaḡatsu ka Vuzavaguḡḡu a kudana, <<Yayi n kusuku? Yayi u kubana ka tsu?>>

Da mu ushuki, <<Mpa da na. Suku mu.>>

⁹ Daḡa u danai, <<Bana vu dana uma a nampa, << <Yi ta a kupana mayin, ama ye kuyeve ba.

Yi ta a kinda mayin, ama ya kuḡana punu ili ba.>

¹⁰ Zuwa aḡu a uma a nampa a kpanduku, vu votsuku atsuvu e le kaḡa kpamu vu pala aḡhi e le.

Nannai da baci ba, i ta a kene n aḡhi e le, kaḡa a pana n atsuvu e le, e yeve n aḡu e le

kaḡa a saba'a o potso.>>

¹¹ Dada me ecei, <<Ali makyan me ne ma'i, Vuzavagudu?>>

Da wu ushuki mu,
<<Ali sai ayin a na idika kakau yo okpoi agali
babu vuza vi idashi de,
sai ayin a na i'uwa yo okpoi lekefi,
ashina feu o bonoi apulaka,

¹² sai ayin a na Vuzavagudu u suki yaba dem
da'in,
da idika ya yo okpoi lekefi.

¹³ Ko kapam ka uma ka'a baci ko okpoi koci,
ko ta na a una le baci feu.

Ama tsu na agunli o tsu okpo
a ayin a na baci a kapai ndanga,
ta feu uma o yoku a na n zagbai o kokpo
nannai.>>

7

A suki Ishaya a kubana u mogono Ahazu

¹ Ayin a na Ahazu, kolobo ko Jotan matsukaya
ma Uzaya u lya'i tsugono ci Yahuda, n Rezin
mogono ma Siriya, m Paka kolobo ka Ramaliya
mogono ma aza a Isaraila o fobusoi kubanka aza
a Urushelima n kuvon. N nannai dem a fuda a
ya'an ili i yoku ba.

² Gogo na a dana ta kpa'a ku Dawuda, <<Siriya
u ya'an ta una u te n Ifirayimu.>> Dada kadu ka
Ahazu n ka uma a ni a gbadai, tsu na ndanga n
kakamba n tsu gbada adama a wunlai.

³ Dada Vuzavagudu u danai Ishaya, <<Uta avu
n kolobo ka nu Shiya-jashubu, adama a na i cina
de Ahazu a uteku u makariki ma na me ci yene

mini de a kaginda ka kadaɓa ka na ki devu n uye
a ubuta u na a tsu za'a akashi.

⁴ Dana yi, <Ya'an mayin, shamgba bini kaɗa
kpamu vu pana wovon ba. Kaɗa kaɗu ka nu ka
muda adama a ngunli ma akina n re n nampa n
na mi a kulula na ba, ko adama a wupa u gbani-
gbani u Rezin n Asiriya kobolo n wu muku u
Ramaliya ba.

⁵ Aram n Ifirayimu kobolo m muku n Ramaliya
o fobuso ta kawuya a kubana wa nu, a danai

⁶ <<Kasukpa tsu kambuku Yahuda, ya'an tsu
kara yi apashi-apashi tsu pecuku ka ci ka tsu, kaɗa
tsu zuwa maku ma Tubalu mo okpo mogono me
le.>>

⁷ Ama ili i na Kaɗhile Vuzavaguɗu u danai i da
na,

<< <Ili yi lo ba,
ko ili ya kuya'an ba,

⁸ idika i gbayin i Siriya i daɗa Dimaska,
mogono ma Dimaska tamkpamu ma daɗa
Rezin.

A katsuma ka aya amangatatsu n tawun
i ta a kulangaɗa uma a Ifiraimu gbani-gbani,
ko vuza wa kubuwa ba.

⁹ Idika i gbayin i Ifirayimu i daɗa Samariya,
mogono ma Samariya tamkpamu ayi da
maku ma Ramaliya.

Vu shamgba baci n katsura n uneki u kaɗu u nu
ba,
va kufuda kushamgba ba, ko kenu.> >>

Urotu wi Imanuwelu

¹⁰ Dada kpamu Vuzavaguđu u ya'in kadanshi n Ahazu.

¹¹ <<Ece Vuzavaguđu Kashile ka_nu u yotsongu wu urotu, ko ta baci u da wi uzuraṅgi daka ko uzuraṅgi gadi ka_u.>>

¹² Ama da Ahazu u danai, <<Me kece ba, Mi o kukondo Vuzavaguđu ba.>>

¹³ Dada Ishaya u danai, <<Panai gogo na ada kpa'a ku Dawuda. Kupiya uremi u kađu u uma u yawa ba? Sai kpamu i piya uremi u kađu u Kashile ka_va?

¹⁴ Adama a nannai Vuzavaguđu n kaci ka_ni wi ta e kuneke da urotu, mekere ma na kata me yevei vali ba mi ta a kuya'an katsuma u matsa maku, kata e deke ma'a Imanuwelu*.

¹⁵ Wi ta a kutakuma ukuja u mani kata u lya'a ishigi, ayin a na baci u yevei ku'iwan ka gbani-gbani kata u zagba kasingai.

¹⁶ Ama kafu maku ma ma fuda ku'iwan ka gbani-gbani kata u zagba kasingai, idika yi ngono n re n na yi a kupana wovon wa yi ta a kuya'an u kasukpi.

¹⁷ Vuzavaguđu wi ta_a kutuka_wu n atakaci, avu n uma a_nu kobolo m kpa'a ke esheku a_nu, ayin a nanlo a sa'wa kuya'an we le ba ali n ayin a na aza e Ifirayimu e pecemgbenei n Yahuda. Wi ta_a kutuka_m mogono ma Asiriya ma takacika wu.>>

¹⁸ A kanna ka nanlo Vuzavaguđu wi ta_a kuya'anka aza a Masar izumgbi i yula, kata_a tawa_tsa ayun a na i da'in e nyeneke n Nilu kata feu aza a Asiriya a uta_a idika i le a tawa_ci ishigi.

* **7:14 7:14** Kaci ka kula Imanuwelu dada Kashile ki ta kobolo n a tsu

¹⁹ I ta a kutawa kata a vaku raka vi le a idika i na yi n tsuta, kobolo n ara'a, n abatsu a atali ali n ubuta wu ndanga ma awana dem.

²⁰ A kanna ka nanlo Vuzavagudu wi ta o kukopuku mogono ma Asiriya ma upashi u kuyene ku Efarata kata u ya'an ulinga n ayi tsu kutanu, ciya a puna aci a ada, n cileme ci ikyamba tsu da, ali nu ntsaka dem.

²¹ A kanna ka nanlo ka, vuma wi ta a kubuwa m medendem me te kobolo nu nradika n re n wuma.

²² Adama a kabundai ka mani ka na a ci ciya we le, wi ta a kuciya ukuja u mani u na u kutakuma. Aza a na a buwai punu a idika ya raka i ta a kutakuma ukuja u mani kata o doku kpamu a lya'a ishigi.

²³ A kanna ka nanlo, a ubuta dem u na wi ishi n ashina a itacishi a na a kuciya punu ili i na i kuyawa azanariya akpan-akpan, i ta o kubono imacishi i kavama n awana.

²⁴ Ali i ta a kubana de n utan n aya, adama a na idika ya yi ta a kuya'an upali n imacishi i kavama kobolo n awana.

²⁵ Aginda a na a sa'wai kuciya ucimbi de n kushe, yi ta a kupana wovon u kubana de adama a imacishi i kavama kobolo n awana. Ubuta wa wi ta o kubono tsu ubuta u na anaka o ci yongo ushikpi kata kpamu nlala n yongo iladi a uteku u le.

8

Asiriya, ili yu ulinga i kuvon i Vuzavagudu

¹ Vuzavagudu u danai mu, <<Dika meshemberu ma katali mu wanshi, kata vu dana punu mayin

Maha-shala-hasha-baza* n kayakidani ka na a kiwanakai.

² Mi ta e kudeke ganu Uriya n Zakariya kolobo ka Jeberekiya o okpo mu ngan n singai.>>

³ Da n vaki n vuka vu va keneki, da u ya'in katsuma da u matsai maku mo kolobo. Da Vuzavaguđu u danai mu, <<Ne'e yi kula Maha-shala-hasha-baza.

⁴ Kafu maku ma fuđa kudeke <Dada> ko <Mma,> mogono ma Asiriya mi ta a kupura uciyi u Dimaska kobolo n wa aza Samariya.>>

⁵ Vuzavaguđu u ya'in kadanshi nu mpa kpamu,

⁶ <<Adama a na uma a nampa a iwan ta kuyene ku mini ma sawu ma Shilo, da a ya'in mazanga adama e Rezin kobolo m maku ma Ramaliya,

⁷ Adama a nannai Vuzavaguđu wi ta a kutuka le m mini ma gbayin me kuyene ma na ma kaya, da da mogono ma Asiriya n utsura u ni dem. Mi ta e kuyene ma lya'a nyeneke n ni dem kobolo ni nkariki feu,

⁸ kata ma purangu ali ma lya'a a kubana a Yahuda, tsu na mini ma ci lya'a ali a kubana e kudeku. Wi ta a kubarukpa evelyu a ni kata u lana idika i da, avu Imanuwelu.>>

⁹ Bolongi Raka vu da adama o wovon ada idika kakau,

panai ada idika i da'in,

lya'i kelime n ofobuso adama o kuvon, ama i ta a kugbasha da,

mayun da fobusoi adama o kuvon i ta a kugbasha da.

* **8:1 8:1** Kupura ku gogo'o n kulazaka gogo'o,

¹⁰ Sheshei ili i na i kuya'an, ama ya_kuciya_ uye ba,
doki ugboji u da_utsura, ama u da wi a kubana
da_nanlo ba,
adama a na Kašhile ki ta_kobolo n a_tsu.

Panai wovon u Kašhile, tonoi Vuzavagudu

¹¹ Vuzavagudu u ya'in kadanshi nu mpa n
utsura u danai kaťa_n tono uye u uma a nampa
a ba,

¹² <<Kaťa_i deke kusheshe ku gbani-gbani ili i na
uma e ci deke kusheshe ku gbani-gbani ba, kaťa_
kpamu i pana wovon wi ili i na ele a tsu pana
wovon ba.

¹³ Vuzavagudu Mala'imili ayi da koci vuza na va
kindana tsu vuza cida, ayi da va kupana wovon,
ya'an ayi wo okpo wu ili i wovon koci,

¹⁴ wi ta_o kokpo a_lisa, ama wi i'uwa ya aza a
Isaraila dem wi ta_o kokpo katali ka na ka tsu
zuwa uma a_tadatsa_n kakpanlai ka na ka tsu
zuwa uma a_yikpa. Ama wa aza a Urushelima wi
ta_o kokpo maza kobolo m maza ma_nnu a kubana
we le.

¹⁵ Aza e le o yoku n abundai i ta_a kutadatsa,
kaťa_a_yikpa_ali o kodo, i ta_a kaza le ali e reme le
a lazaka.>>

¹⁶ Banai kuyotsongusu ku Kašhile, kaťa_i dana
kadanshi ka_ni wa aza a na i o kutono mu.

¹⁷ Mi ta_a kuvana Vuzavagudu, ayi na u
shirikpakai kpa'a ku Yakubu kucina. Mi ta_e
kuneke katsura ka_va_wa_ni.

¹⁸ Mpa da na, kobolo m muku n na Vuzavagudu
u nekei mu. A_tsu urotu u da u Vuzavagudu
Mala'imili wa aza a Isaraila, u na wi idashi a
Kusan ku Sihiyona.

¹⁹ Uma o yoku a dana wu baci vu bana vu takpa uteku wa aza a aguma n oboci, n aza a na a tsu kumba ibori, u ga'an uma a bana o folono Kashile ke le ba? Yida i zuwai da vuza u kubana wa akpisa a una wa aza a wuma?

²⁰ A ukuna u kadanshi ka wila n kuyotsongusu, a dansa baci ili i na kadanshi ka nampa ki a kudansa ba, i da da adama a na i n kutashi ba.

²¹ I ta a kupasamgbana i punu a idika ya, n atakaci a gbayin kobolo n kambulu. Ayin a na baci a panai kambulu, i ta a kuya'an wupa kata a dansa kadanshi ka gbani-gbani a kubana u mogono me le n Kashile ke le, kata a kpatala ashi e le a ubon u yoku.

²² Kata a indana a idika e ene atakaci kobolo n kayimbi n ka gbani-gbani ka na ki lo, kata a vakangu le a ubuta u kayimbi wa.

9

A matsaka tsu ta maku

¹ N nannai dem, babu kayimbi kpamu adama a aza a na i a katsuma ka atakaci. A ayin a na a laza i de o goyo ta idika i Zabalun kobolo n idika i Nafutali, ama na kelime wi ta a kucikpa Galili va aza a kayimbi, n uye u mala u na u walai n upashi u kuyene ku Urudu.

² Uma a na i a nwalu a kayimbi,
e ene ta kutashi ku gbayin,
aza a na i o kuyongo a kulu ki idika ya akpisa,
we le kutashi ki ta a ku akana.

³ Yi ta a kuzuwa idika ya aza a Isaraila i gbonguro,
kata uma a ni a ya'an mazanga kau.

- I ta a kuya'an mazanga a kubana wa nu,
tsu na uma a ci ya'an mazanga a ayin a
vikya'a,
n tsu na kpamu osoji a ci ya'an mazanga i
baci e kupece ili i na a purai gbani a ubuta
u kuvon.
- ⁴ Tso na vi ya'in da vu unai osoji a Midiya, tsu
nanlo tsu da va kuya'an kata vu kodo
madanga ma kaburakpatsu ka tsugbashi ke
le,
kata vu takpa ucanuku wa amiki u na wi a
avangatsu e le.
Vi ta o kukodo kalangu ka vuza na u ci neke
atakaci.
- ⁵ I songu ataka dem o kovonshi a na a ya'ankai
ulinga a ubuta u kuvon kobolo m
motogu ma na ma sa'wai mpasa,
wo okpo an mani'in ma akina.
- ⁶ A matsaka tsu ta maku, wa tsu u da e nekei
maku, tsugono ci ta a kushamgba a kaci ka
ni.
I ta e kudeke yi vuza va
odoki vi ili i Mereve, Kashile Mala'imili,
Dada vu uteku n uteku, Mogono ma matana.
- ⁷ Tsugono ci ni m matana ma ni
mi o kukotso ba.
Wi ta a kulya'a tsugono ci ni tsu na tsu utai a
ubuta wa akaya a ni Dawuda,
u kana tsu da kata u lana tsu da,
n uga'in m matana kpamu
ali sai uteku n uteku. Ucikali u Vuzavaguflu
Mala'imili wi ta a kushatangu ili i nanlo.

Wupa u Vuzavaguflu adama a aza a Isaraila

- ⁸ Vuzavagudu u suku ta kadanshi ka na ka_kpadai
kuyokpo u Yakubu,
ka da ki ta ta na a_kutawa wa aza a Isaraila.
- ⁹ Uma raka i ta e kuyeve ka'a,
Ifirayimu n aza a na i idashi a Samariya,
ele na i a kadanshi n aradi kobolo n adu a gbani-
gbani,
- ¹⁰ <<Iputa ya i yikpa ta a idika,
ama ci ta a kuma'asaka i da n atali a na e
she'wei mayin,
madanga ma zaitu ma ya'an ta uvakangi,
ama ci ta o kubono tsa shikpa punu ndanga
ma akawu a una u nanlo wa.>>
- ¹¹ Ama da Vuzavagudu u dengusai irala i le aza e
Rezin a shilikai n ele,
da u kushangi irala i le ya.
- ¹² Aza a Siriya a utai a kasana, Afilisiya a utai a
kalivi
da a kambuki aza a Isaraila n anga e le
ubayuwi.
- Ama n nannai dem wupa u Vuzavagudu u kotso
ba.
Kaku'un ka ni ka buwa ta uku'unki an wa
lapa.
- ¹³ Ama uma a o bono u vuza na wu unai le ba,
ko a lansa Vuzavagudu Mala'imili vu na u
takacikai le.
- ¹⁴ A kanna ke te Vuzavagudu wi ta a kugbatya
kaci n winja wa aza a Isaraila dem,
kobolo n kacaka ke kekeme ka mashuwa ka
singai ka m mita dem,
- ¹⁵ nkoshi m gbara-gbara n aza a gbagba'in ele da
kaci ka,

eneki a na a ya'in kuyotsongu ka a'uwa ele da winja.

16 Aza a na o tonoi n uma a nampa a vakangu le ta,

da aza a na a vakangi va a puwankai.

17 Adama a nannai Vuzavaguḏu wi a kupana uyo'o n aḏangani ba,
wi kpamu a kupana asuvayali a mkpa'an n agapa ba,

adama a na yaba dem wi n asuvu a singai ko n ukuna u singai a kubana a ubuta u Kaṣhile ba,

una u yaba dem wi ta a kudansa ili i gbani-gbani.

N nannai dem, wupa u ni u kotso ba,
kukiye ku ni ku buwa ta uḏengushi an wa lapa.

18 Mayun kawuya ka tsu kula ta tsa akina,
ko tsu songu ta awana n kapandala,
kata kpamu ke lebece kakamba ka gbayin n akina ali kanga kuta agusu-agusu.

19 N wupa u Vuzavaguḏu Mala'imili
idika yi ta a kuciya uvali,

kata uma e lebece a akina,
babu vuza na u kisa vuza ni.

20 A usingai i ta a kuminjarangu, ama kambulu ko kukotso le ba,

a ugula i ta a a kulya'a, ama i a kucuwa ba.

Yaba dem wi ta a kutakuma inyama yi muku n na u matsai.

21 Manasa wi ta a kulya'a Ifirayimu, kata feu Ifirayimu u lya'a Manasa.

Dem vi le o bono a tsurala n Yahuda.

N nannai dem, wupa u ni wi o kukotso ba,

kukiye ku ni kpamu ku buwa ta udengushi
an wa lapa.

10

- ¹ Ili ya atakaci i da a kubana wa aza a na a tsu
kpaɗa kuzuwa wila mejege,
kobolo n aza a na e ci neke wila wa atakaci,
² a sanka aza a unambi ili i na yi i le,
kata a isa kasingai a ubuta u uma a va a na i
a katsuma ka atakaci,
o bonoko agapa a amaci ilikulya'a i le
kata kpamu a fabana ili yi mkpan.
³ Yidai va kuya'an a kannan ka atakaci,
kawuya kuta baci da'in da ka tawai?
U yayi va kusuma va bana va lansa ubanki?
Te dai va kukasukpa uciyi u nu?
⁴ Va kubuwa n ili i na va kuya'an ba, sai vu
kudangu kobolo n agbashi
ko vu yikpa a ubuta wa aza a na a unai de.
N nannai va dem, wupa u ni u kotso ba,
kukiye ku ni ku buwa ta udengushi an wa
lapa.

Afada a Kashile a kubana wa aza a Asiriya

- ⁵ Ili ya atakaci i da a kubana wa aza a Asiriya
kalangu ka wupa ka va, aza a na kukiye ku le
ku da magbalamgbalam ma wupa ma va.
⁶ N suku ta aza a Asiriya a banka idika i na i yevei
Kashile ba n kuvon,
u uma a na a tsu zuwa mu wupa.
N suku le ta a bana a pura ucanuku u le,
a dasasa le an kopoti ka na ka ci ya'an a uye.
⁷ Ama ili i nampa i da u sheshei ba,
i dafa ili i na wi n i da a kadu ba,

ama kusheshe ku ni ku dāda wu una,
u yawaka idika n aḅundai uteku.

⁸ U danai,

<<Ovonshi a va raka ngono n da ba?

⁹ Tsu langasa ta Kaluno uteku tsu na ci ya'in n
Kakemishi.

Da Hamatu u nekei utan uteku tsu Apada,
da tsu langasai Samariya uteku tsu na ci ya'in
n Dimaska.

¹⁰ Tsu na kukiye ku va kisai tsugono tsu na amali
i a kulya'a,

tsugono tsu na ululu a la'i amali a Urishelima
kobolo n amali a Samariya,

¹¹ mi a kulangasa Urishelima n amali a ni
tsu na n langasai Samariya n amali a ni ba?
>>

¹² Ayin a na baci Vuzavaguḁu u kotsoi ulinga
u ni a Kusan u Sihiyona n Urishelima, wi ta a
kudana, mi ta e kuneke mogono ma aza a Siriya
atakaci adama a aradi a gbani-gbani kobolo n
ugbamukaci u gbasa u na wi a ashi a ni.

¹³ Adama a na u dana ta,

<<N utsura we ekiye u va u da n ya'in ili i nampa,
n ugboji u va adama a na mi ta n kuyeve.

N takpai uteku u kabuza wi idika kakau,

m purai uciyi u le,

an kovonshi vu utsura n yawakai ngono n le
uteku.

¹⁴ Kukiye ku va ku ga'akai n uciyi

wi idika n aḅundai tsu na vuza u tsu uka
kukiye ku ni a cikinda

kata u pura okowo a na a kasukpai,

ta m bolongi idika kakau nannai,
babu vuza na u dengusakaj mu kuvelyu
ko u bayuwa una u kebece mu.>>

- 15 Kogovu ki ta a kuya'an aradi u la'a vuza na wi
a kubana yi,
ko ugangafu u ya'an aradi u la'a ayi na wi a
kubana yi?

Ko kalangu ka ci ya'an ta malapuka babu kukiye?
Ba kukiye kufa ki uremi n kalangu ka ba?

- 16 Adama a nannai Vuzavagudu, Vuzavagudu
Mala'imili,
ayi wi ta a kusuku madukpa ma gbani-gbani
a kubana wa osoji a aradi a aza a Siriya,
kata a katsuma ku utsura u ni a tasuku akina a
usufukpi
o yongo a kukula n usufukpi kau.

- 17 Kutashi ka aza a Isaraila ki ta o kokpo akina,
Vuza Cida wi ta o kubono kavusa ka akina.

Wi ta e kulebece
awana m mita ma gbani-gbani n akina a
kanna ke te.

- 18 Uga'in u muratai u ni kobolo n idika i tsuta i ni
wi ta a kulangasa kadu n ikyamba dem,
tsu na vuza vu mbala u tsu namgba.

- 19 Nfanga m muratai n nanlo ma kubuwa n
abundai ba, kenu da o kokpo
ali tsu na maku ma kufuda me kece le.

Aza a Isaraila a na a buwai

- 20 A kanna ka nanlo uma a na a kubuwa a
Isaraila, n aza a na a la'akai a kpa'a ku Yakubu
o kudoku a zuwaka vuza na u kuna le katsura ba,

ama i ta a kuzuwaka Vuzavaguḏu, Vuza Cidā vi Isaraila katsura.

²¹ Aza a na a buwai va i ta o kubono, aza a na a la'akai a kpa'a ku Yakubu i ta o kubono u Kaṣhile Mala'imili.

²² Ko uma a da aza a Isaraila a yimkpa an kayala ka mala, aza a na a buwai da koci o kubono. O fobuso ta de munuka a kubana u uma a ni, munuka ma na ma ya'in derere n ele.

²³ Vuzavaguḏu, Kaṣhile Mala'imili, ayi da u kulangaṣa idika dem tsu na u fobusoi de kuya'an.

²⁴ Adama a nannai, na da ili i na Vuzavaguḏu, Vuzavaguḏu Mala'imili u danai, <<A da uma a va aza a na i a idaṣhi a Sihiyona, ka ta i pana wovon wa aza a Asiriya ba, aza a na a tsu lapa da n alangu kobolo n kuya'an ko obolo adama a da tsu na aza a Masar a ya'in.

²⁵ M megeshe ba, wupa u va a kubana wa da wi ta o kukotso, ka ta u da u bono ili i na i kulangaṣa le.

²⁶ Vuzavaguḏu Mala'imili wi ta a kufaba le m mashawuri, tsu na u lapai aza a Midiya a kakpanlai ko Orebu, ka ta u dengusa kalangu ka ni a gaḏi vu mala tsu na u ya'in a Masar.

²⁷ A kanna ka nanlo amiki e le i ta a kuya'an utakpi a avangatsu a da, kogboro ke le ki ta a kuya'an utakpi e kuḏeku ku nu. Maḏanga ma anaka ma a vicimba va vi ta a kuya'an ukodi adama a na vi ya'an ta ikyamba kau.>>

²⁸ U yawai a Aita,

u walai m Miguro,

da u foboi ucanuku u ni a Mikamasha.

- 29 A pasai upashi dāda a danai,
Ci tā a kasa a Geba.
Dada aza a Rama a panai wovon,
aza a Gibiya likuci i Shawulu a sumai.
- 30 Lapai una kau ada uma a Galima,
panai ada aza a Laishaha,
n ada aza a Anato.
- 31 Aza a Madamena a suma tā,
aza a na i idashi a Gebi a lansa ubuta u
kushedeke.
- 32 A katsuma ka ayin a nanlo i tā a kutsurangu o
Nobu,
wi tā e kuvedece kaku'un ka ni
a Kusan ku Sihiyona,
a kaginda ka Urushelima.
- 33 Ama indana Vuzavaguđu, Vuzavaguđu
Mala'imili
wi tā a kugbatya madanga ma gbayin ma aza
a Asiriya n utsura u gbayin.
Ndanga n danga-danga mi tā a kuyikpa,
kata mu ugadi-ugadi n ya'an ugati.
- 34 Wi tā a kukapa ubuta u na wi tukpa m muratai
n kogovu,
Lebano wi tā a kuyikpa e kelime ka
Mala'imili.

11

Kacaka ka na kutai a kumaci ku Jesi

- ¹ Kumi ku Jesi ki tā o kutopo,
kata kacaka punu a utopi wa ka matsa umaci.
- ² Ayinviki a Vuzavaguđu i tā o kuyongo n ayi.
Ayinviki e kuyeve n cico'o,

ayinviki e kuneke kadanshi n utsura,
ayinviki e kuneke kuyeve n kupana wovon u
Vuzavagudu.

³ Uyo'o wi idashi u ni wi ta o kuyongo n wovon u
Vuzavagudu.

Ayi wa kuya'an afada a ili i na wi e kene n a_{ni} a
ni,
ko u ya'an ulinga n i na u panai uma a
kudansa n atsuvu a ni ba.

⁴ Ama n usubi u da u kuya'anka aza a yali afada.
N kasingai kpamu ka_{ta} u ba_{nka} aza a unambi
a aduniyan a nampa,

n kadanshi ku una_{ka} ni da u vodotsoi a_{du} a uma,
n ayinviki a una_u ni a da_{da} u kunaka aza a
na a ci ya'an kawuya.

⁵ Usubi u da u kokpo maganda ma_{kuyun} ma_{ni},
ka_{ta} ukuna u mayun wo okpo maganda me
melengedi ma_{ni}.

⁶ A kanna ka nanlo meshe ma kakamba mi ta o
kuyongo m maku mo mokyon,
kanama kpamu ko yongo m maku ma
maradika.

Medendem kpamu ma ya'an kalina n kawu,
maku me kenu ma'a ma kugu_{ba} le.

⁷ Kanaka ki ta a kulina m manama ma na e ci deke
ma_{kunz}ukunzu,
muku n le kpamu n vaku a ubu_{ta} u te,
ka_{ta} kawu kpamu u takuma ijanu an kanaka.

⁸ Merebu mi ta a kuya'an ugulani e kpenle ku
keyenku babu i na i kusa'wa yi.

Maku ma na a kasai mani mi ta a kuzuwa
kukiye ku ni a kangu ka kagbaturu ama u
kuluma yi ba.

⁹ Babu ili i na i kuforo ko yuna vuza
a nsasan n cida n va raka,
adama a na aduniyan i ta a kushana n uyeve u
Vuzavaguđu,
tsu na mini ma tsu pala mala.

¹⁰ A kanna ka nanlo vuza yoku a katsuma ka
ntsukaya n Jesi wi ta o kokpo an urotu u kakashi
a aduniyan dem. Aduniyan dem i ta a kuzuwa
katsura wa ni, kata idika i na wi idashi yo okpo n
tsugbayin.

¹¹ A kanna ka nanlo Vuzavaguđu wi ta o ku-
doku kpamu wa barukpa kukiye ku ni ire adama
a na wi isa uma a ni a na a buwai a Asiriya, n
Daka vu Masar, m Masar vu gadi, m Patoro, n
Kush*, n aza a na i Elim n Shinar kpamu a Babila,
n Hamata, n kotogu ka na ki a mala.

¹² Wi ta a kudangusa urotu u kakashi adama a
aduniyan,
kata u bolongu aza a Isaraila a na o lokoi,
kata u bolongu aza a Yahuda
a na a wacuwai a ubon u nashi wa aduniyan.

¹³ A ayin a nanlo cishe'e tsa aza a Ifirayimu ci ta
o kukotso,
kata aza a na i a tsurala n Yahuda a zuwa
uteku.
Ifirayimu u kuya'an cishe'e n Yahuda ba,

* **11:11 11:11** Kushi, kula ku yoku ku da ku Itopiya

Yahuda feu u kuya'an tsurala n Ifirayimu
kpamu ba.

14 Kobolo ka'a a kugasa kaṭa a shilika n aza a
Afilisiya a na i a kalivi,
kaṭa a pura ucanuku gbani wa aza a na i
idashi a ubon u kasana.

I ta a kulya'a aza e Edom m Mowabu,
kaṭa aza a Amona a panaka le.

15 Vuzavagudu wi ta e kudekpetengu
ubuta wu ugavi u mala ma shili,
wi ta a kuzuwa kukiye ku ni kulapa kaṭa
kudekpetengu mala ma Yufiretus.

Wi ta a kusuku wunlai wu utsura
kaṭa u zuwa kuyene ka ku pecuku ali ugboku u
cindere

tsu na uma a kufuda a pasa ku da n ene.

16 Wi ta a kuzuwa uye u gbayin
adama a uma a ni a na a buwai a Asiriya,
tsu na ya'ankai aza Isaraila
a ayin a na a utai a Masar.

12

Ishipa i kucikpa

1 A kanna ka nanlo avu vi ta a kucanana,
<<Mi ta a kucikpa wu Vuzavagudu,
ko a na vi a wupa nu mpa.

Wupa u nu u laza ta
da avu vu nekei mu kadanshi ku uremi u
kaḍu.

2 <<Mayun Kashile ka'a kishi ka va,
Mi ta a kuzuwa kaḍu ka va ma kupana wovon
ba.

Adama a na Kašhile Vuzavaguđu ayi da katsura
ka va n vishipa vu va.
Ayi da wo okpoi kishi ka va.>>

³ M mazanga da da ve kukenuku mini a ayinva
a wishi.

⁴ A kanna ka nanlo vi ta a kudana,

<<Cikpai Vuzavaguđu,
deke kula ku ni,
kaşukpa uma aduniyan e yeve i na Vuzavaguđu
u ya'in a kubana u uma a ni,
i dana kpamu a cikpa kula ku ni.

⁵ <<Cananai vishipa a kubana u Vuzavaguđu
adama a na ayi u ya'an ta ili i mereve.
kaşukpa aduniyan raka e yeve i singai i na u
ya'in.

⁶ Orukpoi kata i canana vishipa adama a
mazanga, uma o Sihiyona.
Adama a na ayi vuzagbayin da ayi Vuza CIDA
vuza vi Isaraila ayi na wi o kuyongo e mere
ma nu.>>

13

Kene ku wuya adama a Babila

¹ Na va da da akaka adama a Babila a na Ishaya
maku ma Amazo wi isai a ubuta u Kašhile.

² Dengusa i urotu u kakashi a nsasan n na mi n ili
ba,
orukpokoi le kau,
dekei le n kukiye adama a na a uwa

utsutsu u likuci ya aza a gbagba'in.

³ N neke ta de kadanshi a kubana wa aza cida a va.

N deke ta de osoji a va a bana o yotsongu a na mpa mi a wupa.

I ta a kuya'an mazanga a ayin a na baci n lya'i.

⁴ Panai, kaca'a a gadi vu kusan

an kobolo ka gbayin ka uma, adanshi kabundai ko osoji ka'a ki nwalu a kubana a ubuta u kuvon.

Panai uteku u na tsugono kakau ci o yoroli, adanshi uma a aduniyan a da i a nwalu kobolo.

Vuzavagudu da wi o kufobuso osoji adama o kuvon.

⁵ A uta ta a idika i da'in kau, de a uteku wa aduniyan,

Vuzavagudu wi ta a kutawa n yunatsu i wupa u ni adama a na wu una aduniyan dem.

⁶ Lapai una, adama a na kanna ka Vuzavagudu ka yawa ta devu.

Ki ta a kutawa tsu na munuka ma tsu uta u Mala'imili.

⁷ Adama a nannai ekiye dem i ta a kukuwa adama o wovon,

Kadu de dem ki ta e kuderekpe.

⁸ Kata uma a rikpa adama o wovon.

Mbala n unangbi u katsuma mi ta kuna le, i ta a kupana mbala tsu vuka va aganda a limata.

I ta a kindanai n wovon

kaṭa o oro aṣhi e le adama o wono.

⁹ Laṇa, kanna ka Vuzavaguḍu ka ki ta lo a kutawa,
kanna ka atakaci n kanna ka mbaḷa, kobolo n
wupa u gbayin

an wo bonoko likuci ya agali.

Kaṭa wu una aza a unushi a na i punu dem.

¹⁰ Azangata a gaḍi n ili i na yi punu a kaṭsuma ke
le dem

o kudoku e neke kutashi ba.

Kanna ki ta o kokpo n kayimbi,

wotoi kpamu wo kudoku we neke kutashi ba.

¹¹ Mi ta a kutakacika aduniyan adama a kawuya
ka ni,

aza a gbani-gbani kpamu adama a unushi u
le.

Mi ta a kuzuwaka aza a ugbamukaci uteku

kaṭa m bonoko aṣaḍi a aza a ugbamukaci
ukuna u gbani.

¹² Mi ta a kuzuwa uma a ya'an ugushi u la'a
azanariya ende'en,

kaṭa n zuwa vuma wo okpo atakaci a kuciya
uteku tsa azanariya a singai a Ofiri.

¹³ Adama a nannai a kanna ka na kaḍu ka va ka
kulai, mi ta a kugbaḍaṣa gaḍi,

kaṭa aduniyan a gbaḍa a ubuta u na i

adama a wupa u Vuzavaguḍu Mala'imili,

a kanna ka wupa u gbayin u ni.

¹⁴ Uma dem i ta a kusuma an mesheun ma na o
lokoi a ubuta u kutambu,

ko tsu nlala n na mi babu magubi.

Vuma dem wi ta o kubono a ubuta u uma a ni,

yaba dem wi ta a kusuma o kubono a idika i
ni.

15 Vuza na baci de a ciyai i ta a kusapa yi m
masara sai ukpa,
vuza na kpamu a kanai i ta a kuna yi n
kotokobi.

16 I ta a kukida nrebu n le gbati-gbati
a ashi e le.

I ta a kulangaṣa i i'uwa i le a pura ucanuku u le,
kata a kanaṣa amaṣi e le a ya'an tsugbani n
ele.

17 VUZAVAGUDU u danai, Lana, mi ta a
kukushangu aza a Madaya a shilika n
ele,
uma a na e kebecei n azanariya
ko a cigai azurufa ba.

18 Ni njiki n le n da a kunaka olobo a utsura,
a kupana asuvayali a nrebu
ko o yotsongu kaḍu ka asuvayali a kubana u
muku ba.

19 Babila, tsugbayin tsu tsugono,
araḍi a tsugbayin tsa aza a Kaldiya,
i ta o kokpo tsu na u ya'in n Sodom n Gomora,
ayin a na baci Kaṣhile ka vakangi le.

20 Babu vuza na u kudaṣangu de
ko u yongo de ali nu ntsukaya n na n kutawa.
Babu kpamu vuza va Alaraba vu na u kukanza de
kapam ka ni,
babu magubi ma na ma kulina de n ushiga u
ni.

21 Nnama n kakamba mi ta a kuvaku lo.
Nshe'e n kakamba mi ta a kushana a kpa'a ku
ni.

Mkpatuwan mi ta a kuya'an lo cikinda,
nren mi ta o kuyongo lo a kadikpangusu.

22 A_{kunzu} i ta_o kuyongo a nshilya mu utsura n
ni,
ka_{ta} nshe'e n kakamba n ya'an enle e kefeku
ka singai ka_{ni}.

Ayin a idika i Babila o okpo ta_{ukeci},
a da a buwa m megeshe ba.

14

1 Vuzavagu_{du} wi ta_a kupana asuvayali a
Yakubu, wi ta_{kpamu} a kuzagba Isaraila ka_{ta} u
zuwa le a_{da} sang_u a idika i le kpamu. Omoci i ta_a
a kubana de feu ka_{ta} o bolongu kaci ke le m kpa'a
ku Yakubu.

2 Aduniyan i ta_a ku_{dika} le ka_{ta} o bonoko le a
idika i le. Kpa'a ka aza Isaraila ki ta_a kuzuwa
aza a idika n abundai ali n ama_{ci} a ya'anka le
tsugbashi a idika i Vuzavagu_{du}. I ta_o kubonoko
aza a na ishi a zuwai le okpo agbashi-agbashi,
ka_{ta} a lya'a tsugono a ga_{di} va aza na ishi a
kutakacika le.

3 A kanna ka na Vuzavagu_{du} u nekei nu wuvuki
a ubuta_{wa} atakaci n unam_{gbi} u ka_{tsuma} n
tsugbashi tsu wuya-wuya,

4 vi ta_a ku_{dika} ili yi izoshi i nampa a kubana u
mogono ma Babila,

<<Uteku tsu na katakaciki ka yawai uteku,
tsu na wupa u ni u zuwai uteku.

5 Vuzavagu_{du} u kodo ta_{kalangu} ka vuza va
asuvawuya,
kalangu ko ngono,

6 ka na ka lapai uma n wupa
wu babu uteku,

da ka lya'i tsugono a idika
n wupa u na wi babu kukotso.

⁷ Ama a ukocishi da idika dem i ciyaji wuvuki m
matana

ali da a cananai ishipa adama a mazanga.

⁸ Ko ndanga ma awana a ari, kobolo nu ndanga n
cida n Lebano n ya'an ta mazanga adama a
nu

da a danai,

<Gogo na a na a variki nu de,

babu kakapi ka madanga ka na ko kudoku ka
gbatya tsu ka vakangu.>

⁹ Kasaun ki ta a mazanga kau
adama a na ka gasa n avu.

U dengusa ta akpisa adama a na a rabasa wu,

a za na ishi n tsugbayin dem aduniyan,

u tsu zuwa le ta a danga a akuba o tsugono e le,
kobolo n aza a na ishi ngono a aduniyan dem.

¹⁰ Raka vi le i ta a kushuku,
kata a dana,

<Avu feu vu okpo ta babu utsura, uteku tsu na ci,
tso okpo ta derere.>

¹¹ Arafi a nu dem a ya'an ta uvakangi a idika ya
akpisa,

kobolo n kaca'a ki ishari ka nu dem.

Azun a da okpoi kajiba ki iva'in ka nu

da kpamu okpodou o okpoi ipalatsu i nu.

¹² <<Inda tsu na vu uranai gadi da vi yikpai,
avu na vi kazangata ku usana, maku mu
usana.

A vakangu wu ta a aduniyan,

avu na vu unai uma n abundai a aduniyan.

¹³ Vu danai kaci ka nu,

<Mi ta a kukumba gadi,
kata n kiyangu kakuba ka va a gadi va azangata
a Kashile,

n zuwa kakuba ka va gadi
n dasangi de a kusan ka amali
da'angi a kubana ubon u gadi.

14 Mi ta a kukumba gadi ve eleshu,
kata m bonoko kaci ka va tsu Mala'imili.>

15 Ama a cidangu wu ta a kasaun,
punu a idika ya akpisa.

16 Aza a na e enei nu i ta o kumodoko wu ashi
kata a ya'an mereve kata e ece,

<Vuma nampa da gaji vuza na u zuwai idika i
gbaɗai,

da kpamu tsugono n abundai tsu panai
wovon wa?

17 Vuma vu na u zuwai aduniyan o okpoi an
kakamba,

ayi na u langasai likuci n abundai i ni
da kpamu u sankai agbashi a ni kubono a
kpa'a?>

18 Ngono ma aduniyan raka a cidangu le ta n
tsugbayin,

yaba dem vi le n kasaun ka ni.

19 Ama avu a tafuku wu ta pulai
tsu kacaka babu ucidangi u singai.

Vi ta upali n aza na a unai, ele na na a gbatyasai
n kotokobi,

aza a na a yikpai daka vu kpenle ka atali,
an keven ka na i e kukpeteshe.

20 Avu va kuciya ucidangi u singai ba,
adama na avu vu langasa ta idika i nu
da kpamu vu unai uma a nu.

<<O kudoku a kula limata
i vuza gbani-gbani kpamu ba.

²¹ Lapula ubuta adama a na vi kida muku n ni
adama a unushi wi ikaya i le.

Adama a na ta lo a danga a kana idika ya,
ko a shatangu idika ya n likuci n abundai.>>

²² Mpa Vuzavagudu Mala'imili n danai, <<Mi ta
a kudanga kata n shilika n ele, kata n langasa
Babila, n kula ku ni, n aza a na a buwai n wuma,
kobolo m muku n ni n ntsukaya n ni.>>

²³ <<Mi ta o kubonoko Babila tsa agali, ubuta
u kuyongo wu mkponguron n adaba. Mi ta a
kupurangu Babila m menju ma munuka,>> Mpa
da Vuzavagudu Mala'imili n danai.

Kene adama a Siriya.

²⁴ Ayi Vuzavagudu u kucina ta de.

<<Mayun da tsu na n sheshei de
ta u kokpo nannai,
tsu na kpamu n zuwai
ta ka kushamgba nannai.

²⁵ Mi ta a kuna aza a Asiriya a idika i va,
mi ta a kudasa yi n ene a nsasan n va.
Atakaci a ni i ta a kuya'an utakpi a ubuta u uma
u va,
kata a takpa amiki a ni a avangatsu e le.>>

²⁶ Na va dada ili i na u fobusoi
kuya'anka aduniyan dem.

Kukiye ku va ki ta ubarukpi
adama a na kutakacika uma a aduniyan dem.

²⁷ Adama a na Vuzavagudu Mala'imili u sheshe ta
de,

ya_yi wa kufu_da wa saba'a ka'a?
 U ba_ra_kp_a ta_de ku_kiye ku ni
 ba_bu vu_za na u ku_sa_nka_yi?

Akaka a kubana wa aza a Afilisiya

²⁸ Kadanshi ka nampa ka ta_wa ta_a kaya_k ka na
 mogono Ahazu u ku_wai.

²⁹ A_da aza Afilisiya ka_ta i ya'an ma_za_nga_b ba,
 ka_ta i dana ka_la_ngu ka na ko fo_roi da_va ka
 ku_kodo ta_ba.

Punu a umaci u koko ka nanlo i ta_a kuma_tsa
 ma_ku ma ka_gba_turu.

Ili i na u matsai kpamu yi ta_a kuya'an n
 tsukono tsu koko.

³⁰ Mu_ku mu ugi_ti ma aza a unambi i ta_a ku_cuwa,
 ka_ta a la_nsai a vaku m ma_tana,
 ama mi ta_a kuna ku_mi'i ku nu n ka_mbulu,
 ka_ta a una aza a na a bu_wai n wuma.

³¹ Shi_kai ka_ta i lapa una_a utsutsu u likuci u da,
 ku_wai n wovon a_da Afilisiya ra_ka,
 Ke_leshu ka ka_nga ku_tai a ubon u ga_di,
 ba_bu kowonvoni a ka_tsuma_k le.

³² Wushuki we ne u dai vuza u kuneke azusuki a
 idika a?

<<Vuzavagudu da u zuwai Sihiyona,
 a ubuta u ni u da aza a na i n atakaci a kuciya
 wishi.>>

15

Kene ku wuya adama a Muwabu

¹ Na va da_da kadanshi ka na a ya'in a kubana
 wa aza a Muwabu,

o bonoko ta likuci i Aru agali i na yi a idika i
Muwabu,
a langasa ta i da a katsuma ka kayin ke te.

Kiru vu Muwabu vo okpo ta agali,
wo okpoi agali a katsuma ka kayin ke te.

² Uma a Dibon i ta a kubana a alisa e le
a na i a gadi va aginda adama a na a ya'an
kpalu.

I ta a kubana a nvali n le kata, a kana mashi
adama a Nebo m Medeba
n o gbonduwai aci e le n a punai ntsaka dem.

³ A uka akashi a unambukatsuma kata a uta a
baya,
a kana mashi a gadi vu kukpa'a vi le n ubuta
u kuyongo u uma n abundai
ali n a vaki a idika adama a mashi a.

⁴ Uma a Heshibon n Eliyali i ta a kushika
ali aza da'in a na i a Jahaza a pana mashi me
le.

Ali osoji a Muwabu o orukpo m mashi
adama a na adu e le a shama ta n wovon.

⁵ N shika ta n kadu adama a aza a Muwabu.
Uma a ni i ta a kusuma a kubana a likuci i
Zora kobolo n Igila-shelishiya.

M mashi kata o tono n uye u Luhita,
ali kata mashi ma adama a munuka me le ma
yawa a Haroniya.

⁶ Kuyene ku Nimirim
ku dekpe ta
ali m mita dem me dekpei,
Icashi dem ko ili i taku i buwa ba.

⁷ Adama a nannai, da a purai uciyi wa abundai
u na ishi o foboi,
da kparamu a lazai a pasai

kuyene ku ndanga ku na e ci deke Wilo.
8 Maṣṣi ma atakaci me le ma yawa ta
a idika i Muwabu,
ili i na i dikai a uteku u nampa ali a kubana a
uteku u nan de,
u gitai a Igilamu ali a kubana a Beri-elamu.
9 Adama a na mini mo kudolu ma Dibon ma shana
ta nu mpasa,
ama kata n kotso n ele ba.
Kawu wi ta a kutamba aza a Muwabu a na a cigai
kula'a n wuma u le,
kata u kotso wu una aza a na i punu a idika
ya.

16

1 Suku maku ma malala tsu kune'e a kubana u
vuza vu tsugono vi idika,
n da mu uta a Sila o tonon nu n da n uye u
kakamba,
a kubana a kusan ku singai ku Sihiyona.
2 Ama ci aza o Mowabu o okpo ta uteku tsu nnu
n na o lokoi a cikinda
da a wacuwai de a kapasa ko kuyene ku Anu.
3 <<Nekei kadanshi,
kata i ya'an kasingai,
pala tsu uteku tsu madanga ma na me ci neke
kulu
a kanna ku usufukpi,
kata vu kasukpa tsu tsu uvuka a kulu ku nu.
A tsu olokushi a da, sokongu tsu a ubuta u na
vuza we kene tsu ba.
4 kasukpai aza a Muwabu a na
o lokoi o yongo n ada,

- okpoi aza a na a kisa le,
a ubuta wa aza a na a kuna le.
Keneki ka atakaci ki ta a kuyawa a uteku,
kata munuka mo kotso,
aza a vishili feu i ta a kukasukpa idika ya.
- ⁵ N ucigi Vuzavagudu wi ta a kuzuwa kakuba ko
tsugono,
n kasingai kata
vuza yoku e kefeku ka Dawuda
ayi na u ci ya'an afada n kasingai,
kata u ya'an moloko u tuka n kasingai.>>
- ⁶ Tsu pana ta de aradi a aza a Muwabu,
uteku tsu na wi n aradi,
n ugbamukaci, n aradi kpamu kobolo n ishikushi
i ni.
Ama aradi a ni gbani da.
- ⁷ Adama a nannai ya'an aza a Muwabu a shika
adama a kaci ke le.
Shikai
kata i ya'an unambukatsuma
adama a uma a Kiri-harese.
- ⁸ Ashina o Heshibon a lumba ta,
kobolo n itacishi i Sibuma feu.
Ngono ma aduniyan
n langasa ta itacishi i na i la'i n uga'in,
i na i tatsai ali i yawai Jaza
ali a kubana a kakamba.
Aralu e le a walai
ali a yawai a mala
- ⁹ Dada n shikai tsu na Jaza u shikai,
adama a itacishi i Sibuma.
n tanatangu wu ta n kujilya.

Avu Heshibon n Eliyali,
Kaca'a ka mazanga adama a umaci u na u ge'wei
kobolo n ayin a vikya'a a nu
ka yawa ta uteku.

¹⁰ Mazanga n kupana ku yo'o ma buwa lo a ashina
a ba.

A ashina a itacishi babu vuza na u kuya'an kaca'a
ko vishipa.

Babu vuza na u kudoku wa pisha mayan
a ubuta u kupisha u le,

adama a na n zuwa ta uteku u mazanga wa.

¹¹ Adama a nannai ka du ka va ka namgba
ta uteku tsu kaca'a ku umolu adama a
Muwabu,

punu a katsuma ka va kpamu adama a Kiru-
harese.

¹² A ayin a na baci Muwabu wu utakai kaci ka
ni e keteshe ka a'isa, kaci ka ni ka'a u ko'uso koci.
Ayin a na baci u banai a mayali ma ni adama a
na u ya'an kavasa, wi a kuciya wu ushuki ba.

¹³ Na va da da kadanshi ka na Vuzavagu du u
dansai m megeshe de adama a Muwabu.

¹⁴ Ama gogo na Vuzavagu du u ya'an ta kadan-
shi u danai, <<A katsuma ka aya a tatsu uteku
tsu na kagbashi ka na a dikai ulinga u tsu kece.
Kupana ku uyo'o ku Muwabu n kabundai ka uma
a ni, i ta o kokpo n wono, aza a na a kula'a kpamu
i ta o kokpo kenu babu utsura.>>

17

Kene ku wuya adama a idika i Dimaska

¹ A kaka adama a Dimaska,

Lana, Dimaska wo kokpo likuci kpamu ba,
ama wi ta o kubono agali.

² Likuci n abundai ya aza a Aro yi ta o kokpo
ukuna u gbani,
kata wo okpo ubuta u kalina ku ushiga wu
nlala,
kata a vaku lo babu vuza na u kuneke le
wovon.

³ Vuzavagudu Mala'imili u danai, Likuci yu ukanji
i Ifirayimu yi ta o kukotso,
kata tsugbayin tsu tsugono tsu Dimaska,
n aza a na a buwai a Siriya tsu puwanka
an tsugbayin tsu muku mi Isaraila.

⁴ A kanna ka nanlo tsugbayin tsu Yakubu ci ta a
kuyikpa,
kata ugbonguri wi ikyamba u ni u yamba.

⁵ Wi ta o kokpo tsu na kacimbi ka tsu kapa
ilikulya,
kata kpamu u kya'a n ekiye a ni,
n uteku tsu na kpamu vuza u ci ya'an kudayu
a kara'a ka Rafi.

⁶ Vuzavagudu Kashile ki Isaraila u danai, ko n
nannai ili i kudayu yi ta a kubuwa,
uteku tsu na a tsu lapa madanga ma zaitu
kata a nusa umaci u re ko u tatsu
ko u nashi ko u tawun
de a acaka a na a la'i
n da'in n kumatsa kau.

⁷ A ayin a nanlo uma i ta a kinda kaya'in ke le,
kata o bonoko ashi e le a ubuta u vuza cida va aza
a Isaraila.

⁸ I o kudoku a kinda atali alyuka a na a ya'in n ekiye e le ba, i kpamu o kudoku a cikpa ili i na a ya'in n ekiye e le ba, ko Asherimi ko atali alyuka a ili i magulaṇi.

⁹ A kannā ka nanlo likuci i gbagba'in i le, i na a kaṣukpai adama a aza a Isaraila yi ta o kokpo tsu ubuta u na a kaṣukpai da wo okpoi muratai n ayuku. Ra ka wi ta o kokpo agali.

¹⁰ Adama a na avu vi cinukpa ta n Kaṣhile ka na ki isai nu,
vi ciba n kakpanlai ka na ko sokongi nu va ba.

Adama a nannai, vi ca'i icu'u i na vi cigai,
da vi ca'i icu'u yi itacishi i yoku i na yu utai a ubuta u yoku.

¹¹ Vi ta a kufuda va zuwa le o gbonguro a kannā ka na vi ca'i le,
ka ta kpamu vu zuwa le a ya'an apa lu n usana u na vi ca'i le.

Ko n nannai vikya'a vu nu vi ta o kokpo ukuna u gbani
a kannā ka mba la nu mba la n na n kukpada kutana.

¹² Panai osoji a aduniyan n aḅundai
a yura tsu yura i mala,
panai akpanga a gbagba'in o osoji
a kushida m moloko uteku tsa abau a utsura.

¹³ Aduniyan n aḅundai a yura uteku tsu yura i mini ma aḅundai,
ama Kaṣhile ki ta a kudansika le, ka ta ele a imkpa a bana da'angi

o kutono wunlai an kopo a gadi vu nsasan
tsu na wunlai u kabatalikpau u tsu shida n
kubuta.

¹⁴ M makyān mā kulivi, kaṭa wovon u gbayin u
taṭwa,
ama kafu usana kaṭa u ḡa u kotso.

Na ḡa u kokpo ugboku wa aza a na i o kudoro tsu,
kobolo n katsupu ka aza a na i a kupura
ucanuku u tsu.

18

Kene ku wuya adama a idika i Itopiya

¹ Ili ya atakaci i ḡa a kubana wi idika yi izumghi
i malapa me evelyu,

i na yi upashi u kuyene ki Itopiya,

² i na i suki aza a akaka a na o tonoi m mini
n antsu a na a ya'in m mita ma na e ci deke
papiu*.

Walai aḡa aza a na a tsu banka n akaka gogo'o,
a kubana u uma a na i n ugadi n ikyamba
ugbori,

aza a na uma i a kupana wovon u le, aza a ḡa'angi
n aza ḡeḡevu
n idika i na yi n utsura kobolo n ulya'i,
i na yi upeciki ni nyeneke.

³ Aḡa umaci wa aduniyan raka,
aḡa aza a na i idaḡhi aduniyan dem,
ayin a na baci a ḡengusaṭ urotu a gadi vu kusan,
yi ta e kene.

* **18:2 18:2** Papiu kula ku mita mo yoku ma'a ma na a ci ya'anka
antsu a mini

Ayin a na baci kpamu a likai vugbala, yi ta a kupana.

⁴ Ili i nampa ya i da Vuzavaguđu u danai mu,
<<Mi ta a kudasangu a ubuta wi idashi i va kata
m pada bini mi indana,
uteku tsu usuđukpi u kpandari n kannu,
ko keleshu ka ciza a ayin a vikya'a.>>

⁵ Kafu vikya'a vi yawa, ayin a na baci apalu a saruwai,
da apalu a o bonoi umaci u na u ge'wei,
wi ta a kuta'a umaci wa n koko'i,
kata u kodo acaka a u vakangu.

⁶ I ta a kukasukpaka
asakali a nsasan kobolo
nu nnama n kakamba even a ikyamba i le
adama a na a takuma.
Nnu mi ta a kulya'a le a ayin a kpandari dem,
nnama n kakamba tamkpamu n takuma le a
ayin a utani dem.

⁷ A ayin a nanlo uma a na i n ugađi n ikyamba
ugbori,

aza a na uma i a kupana wovon u le,
aza a da'angi n aza dedevu n idika i na yi n
utsura
kobolo n ulya'i, i na yi upeciki ni nyeneke i ta a
kutuka n kune'e a ubuta u kusan
ku Sihiyona a ubuta u kula ku Vuzavaguđu
Mala'imili.

19

Kene ku wuya adama a idika i Masar

¹ Na va daɗa kadanshi adama a Masar,

Laɗai Vuzavaguɗu ɗa lo a kutawa e keleshu
ka na ki a kusuma kau a kutawa a Masar.
Amai aza a Masar i ta e kuje'leke ikyamba kelime
ka ni
ɗa ikyamba ya aza a Masar i kuwai.

² <<Mi ta a kukushangu aza a Masar a shilika
uteku u le,
kata a shilika vuza n vuza ni,
yaba dem n vuza na i ida'shi kobolo,
likuci kpamu i shilika n likuci i yoku, tsugono
kpamu a shilika n tsugono ci yoku.

³ Aza a Masar i ta a kuta n aɗu e le,
kata mpa n zuwa kusheshe ku le kokpo
ukuna u gbani,
i ta a kucinaka amali e le n akpisa
kobolo n eneki n oboci.

⁴ Vuzavaguɗu Mala'imili u danai kpamu,
mi ta e kuneke aza a Masar
u vuzagbayin va asuvu awuya,
kata mogono ma asuvu a usuɗukpi ma lya'a
tsugono we le.>>

⁵ Mini ma mala mi ta e kuɗekpe,
kata kuyene ku kotso ali ku kuɗekpe.

⁶ Nkariki dem mi ta a ku'inka,
nyeneke n wawa'a dem m Masar mi ta e
kuɗekpe.
Kata ajanu n apulufa raka a lumba,

⁷ kobolo kpamu n ica'ashi i na yi a ubon u mala
ma Nilu,
n i na yi a kakina ka mala feu.

Kashina ka na ki uca_i a ubon u mala dem ki ta_e
kudekpe,
kata_wunlai u pura_le babu ili i na i kubuwa.

⁸ Osoruku i ta_a kushika_n unamgbukatsuma,
n aza a na a ci ya'an karaḁa dem e kuyene ku
Nilu,

n aza a na a tsu taduku ubirigi
i ta_o kuyongo a_yura.

⁹ Aza a na a ci ya'an kuca'a n tsugbere tsa akada i
ta_a kukaṣukpa,
aza a na kpamu a tsu ca'a aminya kpamu i ta_a
kutaka_n aḁu e le.

¹⁰ Aza a na i a kuya'an ulinga u kuca'a ka akashi
aḁu a kunamgba_le ta.
Aza a na a ci ya'an zamalinga aḁu a
kunamgba_le ta.

¹¹ Aza gbagba'in a Zowa alau gbani-gbani a ḁa,
aza a ugboji a na e ci neke Firi'auna kadanshi
e neke yi ta_odoki a gbani-gbani.

Nini ḁai va kudana Firi'auna.
<<Mpa mi ta_a kaṣuma_ka aza a ugboji,
maku mo ngono ma aza a cau>>?

¹² Te ḁai aza ugboji a_ḁa i?
Ya'an a dana ḁa
kata_a kaṣukpa_ḁa i yeve ili i na Vuzav-
aguḁu Mala'imili u sheshei kuya'anka aza
a Masar.

¹³ Aza a_gbara_gbara_a Zowa o okpo ta_alau,
o doro ta_aza e kelime a Manpis,
aza a tsugbayin a_likuci i le
ele ḁa a vakangi aza a Masar.

14 Vuzavagudu u su'uku ta_ aza a Masar n wunlai
u gbani-gbani,

u da wi ta_ a kuzuwa aza a Masar a tambalukpa n
i na a kuya'an dem,
tsu na koso'i ka mara u tsu pudala_ a ubuta_ wa
ashama a ni.

15 Ili i yoku yi lo i na aza a Masar a kuya'an ba,
a buwa n kabaŋki ba, kaci ko winja, kacaka
ke kekeme ko kapulufa.

16 A kannu ka nanlo aza a Masar i ta_ o kokpo
an amaci. I ta_ o kokpo n wovon kau adama
Vuzavagudu Mala'imili u dengusa ta_ kukiye ku ni
an wa takacika le.

17 Idika i Yahuda yi to o kokpo ili i wovon a
kubana wa aza a Masar, yaba dem vu na baci
u panai e dekei kula ku Yahuda wi ta_ a kupana
wovon adama a ili na Vuzavagudu Mala'imili u
sheshei de kuya'anka le.

18 A kannu ka nanlo likuci i tawun i kuya'an
ta_ lo ya aza a Masar, i na i tsu dansa n kelentsu
ka aza Kana'ana kata kpamu a ya'an akucina o
kutono Vuzavagudu Mala'imili. A_katsuma_ ke le i
ta_ e kudeke likuci i te likuci i munuka.

19 A kannu ka nanlo i ta_ a kuciya_ katalikalyuka
ka Vuzavagudu punu e mere mi idika i Masar,
kata a cina de mashikpu ma Vuzavagudu e kure'e
ku ni.

20 Wi ta_ o kokpo ili yi urotu nu nga'an u
Vuzavagudu Mala'imili a idika i Masar. Ayin a na
baci a shikai a kubana u Vuzavagudu adama aza
na i a kutakacika le, wi ta_ a kusu'uku le vuza na
u kisa le n vuza na u kubaŋka_ le kata wi isa le.

²¹ A ayin a nanlo Vuzavaguḁu wi ta o kuyot-songu kaḁi ka ni a kubana wa aza Masar, a kanna ka nanlo i ta e kuyeve Vuzavaguḁu. I ta a kucikpa yi n alyuka n kune'e, kaṭa a ya'an ka Vuzavaguḁu akucina kaṭa o tonon a ḁa.

²² Vuzavaguḁu wi ta a kulapa aza Masar m maḁukpa, wi ta a kulapa le kaṭa u taṇaṭangu le. I ta o kubono u Vuzavaguḁu kaṭa u panaka le ufolu u le kaṭa u potsotongu le.

²³ A ayin a nanlo i ta a kuya'an uye u gbayin ḁe a Masar a kubana a Asiriya. Aza a Asiriya i ta a kubana a Masar, aza a Masar kpamu i ta a kubana wa aza a Asiriya. Kaṭa aza a Asiriya n aza a Masar a cikpa Vuzavaguḁu kobolo.

²⁴ A kanna ka nanlo aza a Isaraila i ta o kokpo vuza tatsu kobolo n aza a Masar n aza a Asiriya, o okpo unaṣingai a aduniyan.

²⁵ Adama a na Vuzavaguḁu Mala'imili wi ta a kuzuwaka le unaṣingai, kaṭa u dana, <<Unaṣingai u ḁa aḁa aza a Masar uma a va, n aza a Asiriya a na n ya'in n ekiye a va, n aza a Isaraila aza agadu a va.>>

20

Kene ku wuya adama a Masar n Itopiya

¹ A kaya ka na Sagon mogono ma Asiriya u suki kovonshi vu gbayin, u banai a Ashidodu ḁa u shilikai n likuci ya ḁa wi isai i ḁa.

² A ayin a nanlo ḁa Vuzavaguḁu u ya'in kadan-shi n Ishaya maku ma Amozu. U danai ni, <<Bana vu foḁo akashi a unamgbukaṭsuma a ikyamba i nu, n ataka a e ene a nu.>> Da ta na u

ya'in nannai, da u kanai nwalu koshombodi babu kpamu ataka e ene a ni.

³ Da Vuzavaguđu u danai, <<Tsu na kagbashi ka va Ishaya u walai koshombodi babu kpamu ataka e ene a ni ali aya a tatsu, na va da da urotu u na n kutuka n kawuya wa aza a Masar n aza a Itopiya.

⁴ Nannai da mogono ma Asiriya u kutono n agbashi a aza a Masar kobolo n aza a Kush oshombodi babu ataka kpamu e ene e le, nkoshi n adangani, n atagulu e le e keteshe, da wo okpoi ili i wono a kubana a idika i Masar.

⁵ Aza a na a zuwai ađu e le a ubuta wa aza a Kush da a ya'in aradi a kubana wa aza a Masar, i ta a kupana wovon kata o okpo n wono.

⁶ A kanna ka nanlo uma a na i idashi a kakina ka mala i ta a kudana, <Indanai ili i na i cinakai aza a na ci nekei katsura, aza a na a tsu tsu suma tsu bana we le kata a isa tsu e ekiye o mogono ma Asiriya. Nini dai tsa kuya'an kata tsu uruka?> >>

21

Kene ku wuya adama a Babila

¹ Akaka a i ta a kadanshi ke meremune ma na mi a ubon u mala.

Uteku tsu kabatalikpau ka na kutai e Negebu kata ka purangu kakamba ku ubon u daka n utsura,

nannai da kawuya ka uta de,

kata ka purangu idika i gbani-gbani.

² A dana mu ta tsa alatani o wovon,
kodori u lya'a kelime m modoruko, vuza
munuka u lya'a kelime m munuka ma ni.

Dengai aḏa aza a Elim n aza a Midiya i kambuku
kaṭa a shilika n aza a Babila.

Adama a na mpa Vuzavaguḏu n kucina ta an
ma zuwa uteku wa atakaci a na a tukai.

³ U baḷa mu ta kau, uteku tsu vuka va aganda a
limata.

Ikyamba i va i kuwa ta da u baḷai mu kau,
ali da m kpaḏai kufuḏa kupana ko me ene.

⁴ Kaḏu ka va ka shulyuku ta kau,
da wovon u zuwai mu kuje'eke ikyamba,
kayin ka na mi a kuvana ka tawa,
da ko okpoi mu ko wovon.

⁵ O fobusoi kaḏiva ki ilikulya,
o poloi ajiba adama a na uma a ḏasangu,
yaba dem a kulya'a n u so'i,
gogo'o ḏangai, aḏa aza a gbara-gbara,
putalai nraga n ḏa mani'in.

⁶ Ili i na Vuzavaguḏu u danai mu i da na,
<<Bana vu zuwa kindi,
kaṭa u dana uma ili i na we enei.

⁷ Da baḱi we enei akumbi,
e ekeke o odoku a aza e re e re,
a gaḏi vo odoku n akumbi a njaki,
kobolo n akumbi a arakuma,
ya'an u zuwa atsuvu u pana mayin,
u yongo ufobushi.>>

⁸ Da kindi ka ka dansai n kaḷakatsu kau u danai,
<<A kanna dem, vuzagbayin vu va, n tsu shamgba
ta gaḏi vu mashilya ma kindana,
a kayin lakam n tsu shamgba ta a ubuta u na
a zuwai mu.

⁹ Lana, vuma ḏa lo a kutawa e keke vo odoku,

koḃolo n katsura ko odoku.
Da wu ushuki lē u danai,
 <Babila u yikpa ta, mayun u yikpa ta.
Urotu wa amali a ni dem
 u yikpai furali a idika.> >>

¹⁰ Uma a va, aza a na a lapai da e yelyukpei a
 kagbata,
 n dana da ta ili i na m panai
a ubuta u Vuzavagudu Mala'imili,
 Kaṣhile ka aza Isaraila.

Kene ku uwuya adama a Edom

¹¹ Akaka adama a aza a Duma*.
Vuza yoku u deke mu ta de a Siyaru u danai,
 <<Kindi, wana dai kayin ko kukotso?
 Wana dai ko kukotso?>>

¹² Da kindi ka ku ushuki,
 <<Kayin ki ta a kasa, kanna kpamu ki ta o
 kukotso.
Vi baci n keci, ece,
 kata vu doku vu bono kpamu.>>

Kene ku wuya adama a aza a Alaraba

¹³ Akaka adama aza a Alaraba,
ada aza a tsulaga a nwalu a Dedanu,
 aza a na a vaki a kakamba ka durum ka
 Alaraba,

¹⁴ tukai m mini adama aza a kakuli,
ada vu na yi idashi a idika i Tima.
 Tukai n ilikulya adama a aza a na a sumai
 adama o kuvon.

¹⁵ Adama a na a suma ta adama o kotokobi,

* **21:11 21:11** Ili i na Duma wi a kudana i daɗa kaḃini

a ubuta wu ukpa u kotokobi,
 a ubuta wu utan u na a katsuki,
 kobolo n ubuta u na kuvon ku sudukpai.

¹⁶ Ili i na Vuzavaguđu u danai mu i dađa na, <<A
 katsuma ka kaya ke te, tsu na a ci dika vuza vu
 zamalinga kata u kana kukece, ta tsugbayin tsu
 Kedaru tsa kuyawa uteku nannai.

¹⁷ Vuzavaguđu, Kashile ka aza a Isaraila ka
 danai, aza o kuvon e Kedaru, i ta o kokpo kenu.>>

22

Kene ku wuya adama a Urishelima

- ¹ Na da akaka adama a kara'a ka tsalatani.
 Yidaí yi o ko'uso wu gogo na,
 ali da dem vu da i kumbai gadi vu kukpa va
 asaka,
² ada likuci i na yi tukpa n kaca'a,
 likuci i na i shanai n yoroli i mazanga n aradi?
 Aza a da a na a kuwai de va, a kuwa n ukpa u
 kotokobi ba,
 ko ukpa wu ubuta u kuvon ba.
³ Aza e kelime a da dem a suma ta raka,
 e reme le ta babu utawi.
 Raka vu da vu na a kanai a banka da ta ugbashi,
 ko a na wo okpoi a sumai de da'in.
⁴ Adama a nannai da n danai, <<Denkai mu lo,
 kasukpai mu n shika.
 Kata i le'eshe mu
 adama a ulangashi u na i ya'ankai uma a va
 ba.>>
⁵ Vuzavaguđu, Vuzavaguđu Mala'imili wi ta n
 kanna

ka wuya, n kanna ka atakaci, kanna ko
wovon,
a Kara'a ka Tsalatani,
kanna ka maṣhi n kaca'a
a kulansa ubanki a kusan.

⁶ Aza e Elim o woki njiki kobolo
n ekeke o odoku n akumbi e le,
da aza a Kiru e remei nraga.

⁷ Ara'a a nu a na vu la'i n kuciga dem, a shana ta
n ekeke o odoku,
da a zuwai akumbi o odoku a shamgbai a
utsutsu u likuci,

⁸ Kashile ka takpai kabankatsu ka Yahuda.

A kanna ka nanlo ka'a i kulansa
ucanuku u kuvon u na wi usokongi a
kakamba,

⁹ ye ene ta nshilya n likuci i Dawuda
m batsasa ta n abundai,
da i kenuki mini
a adaba a daka.

¹⁰ I kecei imashi ya asaka a na i a Urushelima,
da i bosoi asaka o yoku adama a na i ma'asaka
mashilya ma ciya mo doku utsura.

¹¹ Da kpamu i gava ubuta u na i kukpada mini e
mere ma nshilya n re
n likuci ma adama a kadafa ka kuku,
ama i bonoko mariki ma da a kubana a ubuta u
vuza na u ya'in mini ma,
ko kpamu i bonoko Vuza na u sheshei
kuya'an ili i nampa ya n tsumani ili ba.

¹² A kanna ka nanlo, da Vuzavaguḍu Mala'imili
dem,

u dekei dā adama a na
 i shika n unāmbukatsuma,
 i gbonduwo aci a dā kaṭa i uka akashi a
 unāmbi u kaṭsuma.

¹³ Ama lanai, mazanga mi ta lo n kupana ku uyo'o,
 kukida ka anaka nu nlala,
 kutakuma ki inyama n kuso'o ku maḳyan,
 <<Ya'an ci lya'a kaṭa tsu so'o,
 adama a na mkpa'a ci ta a kukuwa.>>

¹⁴ Vuzavaguḍu Mala'imili u dansa ta kadanshi
 ka nampa a atsuva a va, <<Mayun unushi u
 nampa a kucinukpa n u da ba, ali sai kanna ka na
 vu kuwai.>> Mpa Vuzavaguḍu Mala'imili n dansa
 ta.

¹⁵ Ili i na Vuzavaguḍu Mala'imili u danai mu i
 daḍa na,
 <<Bana gogo'o vu dana kagbashi ka nampa ka
 Shebuna vuza na wi a kulana kefeku ko
 tsugono ka.

¹⁶ Yidaḱ vi a kuya'an na, yayi kpamu vuza na u
 nekei nu katsura ka na
 vu she'weke kaḱi ka nu kasaun punu na,
 avu na vu gaṁai kasaun ka nu zuva,
 da vu she'wei ubuta u kuvuka u nu a kakpan-
 lai?

¹⁷ Yeve, Vuzavaguḍu u sheshe ta an wa reme wu
 gbam-gbam,
 kaṭa u vakangu wu da'in, avu vuma vu
 utsura.

¹⁸ Wi ta a kukaṭala wu kaṭa u shiya wu gbam-
 gbam
 kaṭa u taḍuku tsu kolo a kubana a idika i
 gbayin,
 ta de va kukuwa

kaṭa kpamu ekeke o odoku a nu a shama de.
Vo okpo ta ili i wono a kpa'a ku vuzagbayin
vu nu.

¹⁹ Mi ta a kutaka wu a ubuta wu ulinga u nu,
kata m bonoko tsugbayin tsu nu a idika.

²⁰ A kanna ka nanlo mi ta a kusuku e dekeke
mu kagbashi ka va Eliyakimu kolobo ka Hilikiya.

²¹ Mi ta a ku'uka yi motogu mu ulinga ma nu
kata n shiya yi n kadambura ka nu a kuyun ku
ni, kata i neke yi tsugbayin tsu nu wa ni. Wi ta o
kokpo esheku a aza a na i idashi a Urishelima, n
aza a kpa'a ku Yahuda.

²² Mi ta e kuneke yi katsura ka kpa'a ku
Dawuda, Ili i na baci u bayuwai babu vuza
na u kubayangu, i na kpamu u bayangi babu
kabayuwu.

²³ Mi ta a kukutangu yi tsu kaguta a ubuta
wu utsura, kata wo okpo kakuba ko tsugono ku
ucikpi ka kpa'a ke esheku a ni.

²⁴ I ta kpamu e kuneke yi tsugbayin tsu kpa'a
tsu le raka, kata kumaci ku kpa'a ku le raka ku
bono ku zuwaka yi amiki, tsu na a tsu saku ili yu
ulinga, nvene, n edele a gadi vu kirukpa.

²⁵ A kanna ka nanlo, Vuzavaguḍu Mala'imili
u danai, kaguta ka na a shikpai a ubuta wu utsura
wa, ki ta o kukodo kata ka yikpa, ucanuku u
na wi usaḅangi gadi vi ni u yikpa. Adama a na
Vuzavaguḍu da u danai.>>

23

Kene ku wuya adama a likuci i Taya

¹ Kene adama a likuci i Taya,

naṁgbai atsuma, ada antiki a antsu a Taya a na
utai a Tarishi,
adama a na a langasa ta Taya
da wo okpoi babu kpa'a
n ubuta u kuzuwa antsu dem.
Dada kadanshi kutai a idika i Sairusu da ka
tawai we le.

² Shika n kabini ada na yi idashi o kotogu,
ada aza a tsulaga a Sidon, aza a tsulaga a da
a pasa ta mala,
adama a na a zuwa likuci i da yo okpo yi
uciyi.

³ Ili i kashina i Shiho,
yu uta ta a mala me Meditereniya,
i na a cimbai o kuyene ku Nilu, i dada a tukai a
Taya,
da Taya wo okpoi kuden ku gbayin ka
aduniyan dem.

⁴ Pana wono, avu Sidon, avu katsura ka mala
adama a na mala ma dansa ta,
adama a na mala ma iwan wu ta ma danai,
<<Mpa n sa'wa kuya'an aganda a limata ba,
ko m matsa,
n sa'wa kuya'an kabana ka muku mo olobo
ba, ko ke nkere.>>

⁵ A ayin a na baci a tukai n kadanshi ka na ka utai
a Masar,
i ta o kokpo n unambukatsuma n kadanshi
ka Taya ka.

⁶ Pasai a kubana a Tarishi,
naṁgbai atsuma ada na yi idashi o otogu.

7 Na va daḁa likuci i maḁaḁa i ḁa
i na yi lo ali n ayin a tsumani,
i na i zuwai uma a ni
a ḁaḁangi a likuci kakau ḁa'in?

8 Yayi u ya'ankai aza a Taya kusheshe ku wuya ku
nampa,
ayi na u tsu neke tsugono,
i na aza a tsulaga a ni i tsu muku mu ngono,
ḁa kpamu e yevei aza a tsulaga a ni a kaḁsuma
ki idika dem?
9 Vuzavaguḁu Mala'imili ḁa u fobusoi ka'a nannai,
u fobusoi i ḁa adama a na u yawaka aza a
araḁi uteku,
u neke uma e le a na i n tsugbayin wono a
aduniyan.

10 Betuwei a idika i ḁa tsu na mala ma Nilu me ci
yene,
aḁa uma Tarishi,
adama a na i buwa n ubuta u na i tsu zuwa
antsu ba.

11 Vuzavaguḁu u ḁengusai kukiye ku ni ḁa u
sapangi mala ma,
ḁa u zuwai tsugono ci ni tsu gbaḁai.

Vuzavaguḁu u neke ta kadanshi adama a na
a langasa ubuta wu utsura u Kana'ana.

12 U danai, <<Vo kudoku va ya'an maḁaḁa ba,
aḁa uma a Sidon.

<<Denga kaḁa vu pasa a kubana a idika i Sairusu,
ko ḁe va va kuciya wuvuki ba.>>

13 Lana idika i Babila,
uma a na gogo na vuza u buwai a kadanshi
ke le ba.

Aza a Siriya o bonoko ta ubuta wa
kakamba ka nnama,
da a ma'i mashilya me le ma na a kukambuku le
n kuvon,
o bosoi efeku o ngono
da o bonokoi likuci ya agali.

¹⁴ Lapai una kata yo orukpo ada antiki antsu a
Tarishi,
adama a na ubuta u kuzuwa antsu u da u
namgba ta.

¹⁵ A ayin a nanlo i ta a kucinukpa n Taya ali aya
amangatatsunkupa tsa aya o mogono mo yoku.
A ukocishi wa aya amangatatsunkupa ka ki ta
feu a kuya'an nannai n Taya uteku tsu vishipa vu
kashakanlai,

¹⁶ <<Dika umolu u nu kata vu tonon e mere ma
likuci,
avu kashakanlai ka na a cinukpai,
wa'a umolu wa mayin kata vi canana ishipa n
abundai
ciya a ciba n avu kpamu.>>

¹⁷ A kubana ukocishi wa aya amangatat-
sunkupa Vuzavaguđu wi ta a kulanasaka Taya.
Kata Taya u lya'a kelime n kuya'an tsulaga ci ni
a aduniyan dem.

¹⁸ Ili i na u ciyai a ubuta u tsulaga u ni wi ta a
kuzuwaka Vuzavaguđu, o kufobo i na a ciyai ba,
ama ili i na i uwai ni va i ta e kuneke aza a na e
nekei adu e le u Vuzavaguđu, adama a na a ciya
ilikulya'a bari n akashi a singai.

24

Vuzavagudu wi ta a kutakacika aduniyan

- ¹ Inda Kashile ki ta a kulangasa aduniyan
kata u bonoko a da tsa agali,
wi ta a kulangasa a da
kata u wacuwa uma a ni a na i punu.
- ² Ili i te i na i kuciya
anan ganu ta kpamu i kuciya uma nannai,
ali a gbagba'in n agbashi feu nannai,
ama ci a gbagba'in ni nkere feu nannai.
Atsuli n edengi,
okopuki n aza e kuneke okopu,
aza o kutono atan n aza e kuneke atan.
- ³ Aduniyan i ta o kokpo ukuna u gbani
kata a da a namgba wuya-wuya, aduniyan i
ta o kubono agali ta Vuzavagudu u ya'in
kadanshi nannai.
- ⁴ Aduniyan a lumba ta raka-raka,
aduniyan kpamu e dekpei da a namgbai.
Aza a gbagba'in a yambai da a namgbai.
- ⁵ Aduniyan a ya'an ta ulangashi,
adama a na a iwan ta kutono wila u Kashile,
a langasai i singai
da kpamu a iwain kutono uzuwakpani u ko
wanai.
- ⁶ Adama a nannai una u gbani-gbani u kana ta
idika,
uma a ni a na i punu a dika ta unushi u le.
Adama a nannai uma aduniyan i ta a kuya'an
usongi gbende,
kenu da a kukasukpa.
- ⁷ Ma'yan ma savu ma me dekpe ta, itacishi i ni
kpamu i lumba ta,

- a₂ a₂ ma₂za₂ga₂ de₂ a₂ na₂mba₂ ta₂ ka₂tsu₂ma₂.
- ⁸ Kucada₂ ku₂ medele₂ ka₂ ku₂ kotso₂ ta₂,
kaca'a₂ ka₂ aza₂ a₂ ma₂za₂ga₂ ka₂ ka₂ sha₂mba₂ ta₂,
izum₂gbi₂ i₂ ma₂za₂ga₂ yu₂ umolu₂ ya₂ i₂ pada₂ ta₂
bini₂.
- ⁹ O₂ doku₂ o₂ so'o₂ ma₂kyan₂ n₂ ishipa₂ kpamu₂ ba,
ma₂kyan₂ ma₂ mo₂ okpo₂ ta₂ n₂ okono₂ a₂ ubuta₂ wo
so'i₂ wa₂.
- ¹⁰ Likuci₂ i₂ na₂ i₂ na₂mbai₂ va₂ yo₂ okpo₂ ta₂ agali,
i'uwa₂ de₂ i₂ ya'an₂ ta₂ ubayangi₂ babu₂ ili₂ i₂ na₂ i₂
ku'uwa₂.
- ¹¹ Ayin₂ a₂ ma₂za₂ga₂ o₂ kotso₂ ta₂ a₂ aduniyan₂, o₂ doku₂
a₂ ya'an₂ ishipa₂ i₂ ma₂kyan₂ ba,
ma₂za₂ga₂ de₂ mo₂ okpo₂ ta₂ ili₂ i₂ wovon,
a₂ san₂ka₂ ta₂ ma₂za₂ga₂ a₂ aduniyan₂ de₂.
- ¹² Likuci₂ i₂ ya'an₂ ta₂ ulangashi,
utsutsu₂ u₂ ni₂ kpamu₂ u₂ ya'an₂ ta₂ uboshi.
- ¹³ Nannai₂ da₂ ka₂ kuya'an₂ punu₂ a₂ idika₂
n₂ aduniyan₂ de₂,
tsu₂ ayin₂ a₂ na₂ a₂ tsu₂ lapa₂ umaci₂ u₂ ma₂danga₂ ma
zaitu,
n₂ tsu₂ ayin₂ a₂ ku₂dayu₂ wana₂ dai₂ a₂ taba₂ mam-
bulu.
- ¹⁴ A₂ dengusai₂ ala₂ka₂tsu₂ e₂ le₂, a₂ cananai₂ ishipa₂ i₂
ma₂za₂ga₂,
na₂ de₂ a₂ kalivi₂ o₂ orukpoi₂ adama₂ a₂ tsugbayin₂
tsu₂ Vuzavagu₂du.
- ¹⁵ Adama₂ a₂ nannai₂ ada₂ na₂ yi₂ a₂ kasana₂ nekei₂
tsugbayin₂ a₂ kubana₂ u₂ Vuzavagu₂du,
aza₂ a₂ na₂ i₂ o₂ kotogu₂
nekei₂ kula₂ ku₂ Vuzavagu₂du vi₂ Isaraila₂ tsug-
bayin.

16 Ali de a uteku wa aduniyan da tsu panai ishipa
i kucikpa,
<<Tsugbayin a kubana u Vuza vu usubi.>>

Ama da n danai, <<Mo okpo ta ukuna u gbani, mo
okpo ta ukuna u gbani.
Ili ya atakaci i da a kutawa wa va,
aza a kuvakangu uma i ta a kulya'a kelime n
kuvakangu mu.

A lya'i kelime kpamu n a kulya ku uma.>>

17 Wovon, maza m Kpenle a kuvana da,
ada uma a aduniyan a nampa.

18 Vuza na wi a kuciga wa suma adama a kaca'a
ko wovon
wi ta a kuyikpa e kpenle.
Vuza na baci u livanki a kuta pulai vu kpenle va,
maza mi ta a kuka ya yi.

Adama a na atusu a gadi i ta ubayuwu,
da uvari wi idika u gada.

19 Aduniyan a ya'an ta umijarangi raka,
aduniyan raka i ta upeci,
aduniyan dem a gada ta n katsura.

20 Aduniyan a kana kuletishe an koso'i,
a kuvitalasa a wunlai tsu na kapam ka tsu
gada,
amiki a unushi u ni i ta o kurono yi a kutawa a
idika,
kata u yikpa babu kpamu kufuda kudanga.

21 A kannu ka nanlo Vuzavagudu wi ta a ku-
takacika
utsura u na wi adangashile gadi,

- kaṭa kṗamu u takacika ngono ma aduniyan
punu a aduniyan a nampa.
- ²² I ta o kubolongu le a ubuta u te
tsa agbashi e kpenle ku te,
i ta a kubayangu le a ubuta wu ugbashi,
kaṭa a ya'an baci ayin n aḅundai yeve a
takacika le.
- ²³ Kutashi ku wotoi ki ta o kubono kpaḅa, kaṭa
usudukpi u kanna feu u raṃa,
Adama a na Vuzavagudu Mala'imili wi ta a
kulya'a tsugono
a Kusan ku Sihiyona punu a Urushelima,
kaṭa tsugbayin ci ni ci shamgba a ubuta wu
nkoshi m gbara-gbara n ni.

25

Ucikpi a kubana u Vuzavagudu

- ¹ Vuzavagudu avu da Kaṣhile ka va,
mi ta e kuneke wu tsugbayin kaṭa n cikpa
kula ku nu,
adama a na vi ya'an ta ili i singai.
Adama a na vi ya'an ta ili i mereve derere,
ili i na e sheshei ali m megeshe de.
- ² Vu bonoko ta likuci ya kotomo ka atali,
likuci i mashilya ma gbayin kṗamu yo okpoi
agali,
likuci yi utsura yo omoci i buwa ba,
i da yi kṗamu kudoku kuma'asaka ba.
- ³ Adama a nannai likuci yu utsura i ta e kuneke
wu tsugbayin,
idika i na yi n asuvawuya yi ta a kupana
wovon u nu.

4 Avu vo okpo ta ubuta u kushedeku u vuza vu unambi,
 kobolo n vuza na wi a kulansa ubanki, a katsuma ka atakaci ka ni,
 vo okpo ta kpamu ubuta u kushedeku a ayin a mini ma wunlai,
 kobolo n kulu a ayin a usudukpi u kannu,
 adama a na ayinviki a aza a gbani-gbani
 i ta tsu mini ma wunlai ma na ma tsu pura mashilya,

5 tsu na usudukpi u ci ya'an a idika i magbanda.
 Ama avu Vuzavagudu sanku kaca'a ko omoci,
 uteku u na usudukpi u tsu jebe a ayin a na baci keleshu ka ya'in katam,
 nannai da vishipa va aza a na i n asuvawuya,
 vo kukotso.

6 Punu a kusan ku nampa ku da Vuzavagudu Mala'imili u kufobuso
 kadiva ka gbayin ki ilikulya'a i na i la'i n kuga'an adama a uma raka,
 n kadiva ki ili i kuso'o i singai kpamu n tsuwa'a tsu singai,
 kobolo n inyama i na i la'i n kuga'an feu.

7 Punu a kusan ku nampa wi ta a kutakpa ili i na yi ishi e kuneke aduniyan dem unambukatsuma,
 kapalatsu ka na ka palai aduniyan.

8 Vuzavagudu n kaci ka ni u danai, wi ta a kutakpa ili i na i tsu tuka n ukpa
 Wi ta kpamu a kura masshi
 a ashi a uma dem,
 kata kpamu u takpa ili i wono u uma a ni
 a idika dem.

- ⁹ A ayin a nanlo i ta a kudana,
 <<Mayun na va ayi da Kashile ka tsu,
 ci kede ta apa wa ni da ta na wi isai tsu.
 Ayi na da Vuzavaguđu, vu na ci kedei apa a
 kubana wa ni,
 ya'an ci ya'in mazanga n kupana ku uyo'o
 adama a wishi u ni.>>
- ¹⁰ Kukiye ku Vuzavaguđu ki ta a kuvuka a kusan
 ku nampa.
 Ama uma a Mowabu ita a kutakacika kau,
 tsu na a tsu dasa mita e kpenle an ci'iwa.
- ¹¹ Aza a Muwabu i ta e kupetikpe ekiye e le a gadi,
 tsu na vuza vu kadaa u tsu petikpe ekiye
 adama a na u dasa.
 Vuzavaguđu wi ta a kucipaka arađi e le,
 ko a na i n ugboji a ashi e le.
- ¹² Wi ta a kufada nshilya mu ugadi n da dem kata
 u vakangu,
 wi ta a kufada le ali idika,
 wi ta o kuboso le miri-miri
 kata u bonoko le kubuta.

26

Vishipa vu kucikpa Vuzavaguđu

- ¹ A kanna ka nanlo a kucanana ta vishipa vu
 nampa a idika i Yahuda,
 ci ta n likuci yu utsura,
 Kashile ka tuka ta n wishi
 ci ta ukanji m mashilya ushikpi mayin.
- ² Bayuwaj utsutsu u likuci
 adama a na uma a usubi a uwa punu,
 uma a na i n uneki u kađu.
- ³ Avu zuwa yi u yongo m matana

- ayi na kaḏu ka ni ki idaṣhi wa nu,
adama a na u zuwa ta katsura wa nu.
- ⁴ A ayin dem neke Vuzavaguḏu kaḏu ka nu,
adama a na Vuzavaguḏu Kaṣhile ka tsu ayi ḏa
katali ke kushedeke ka na ka ci shamgba n
utsura ko wannai.
- ⁵ U bonoko ta aza a na i n araḏi ukuna u gbani,
ḏa u lanḡaṣai likuci yu ugbamukaci i le,
u faḏa ta i ḏa gbani-gbani,
ali ḏa u bosoi i ḏa yo okpoi kubuta.
- ⁶ Aza a unambi n aza a na i o kuso'o atakaci
a dasa ta i ḏa n ene e le.
- ⁷ Ama aza a na i n usubi, uye u le wi ta derere m
mejege,
avu ḏa Kaṣhile ka na ka ci ya'an ili i singai,
avu ḏa vu gboroi uye wa.
- ⁸ Vuzavaguḏu ta nannai ci ta a kuwala a uye u
wila u na vu zuwai,
tsu vana ta adama a na ci yevesheke wu
mayin,
kula ku nu ku ḏaḏa tsu ili i na ci a kuciga
ayin dem punu a aḏu a tsu.
- ⁹ Kaḏu ka va ko ci yongo ta a kulansa wu n kayin
dem,
n usana kaḏu ka va ko ci yongo ta a kuciga
kene wu.
Ayin a na baci afada a nu a tawai a aduniyan a
nampa,
uma a idika i ta a kupi'isa ili i na i kutuka n
usubi.
- ¹⁰ O yotsongu baci vuza vu gbani-gbani kasingai,
ḏa u kpaḏai kupi'isa ukuna wu usubi,

ali a idika ya aza a usubi dem wi ta a kulya'a
kelime n kavama,
wi kpamu o kutono tsugbayin tsu Vuzav-
agudu ba.

11 Avu Vuzavagudu, kukiye ku nu ku ya'an ta
udengushi,
n ufobushi adama a na ku takacika le, ama
ele e yeve ba.

Ya'an e ene ulinga u nu a ubuta u uma a nu kata
a pana wono,
kasukpa akina a nu a na i uzuwi adama irala
i nu o songu le raka.

12 Vuzavagudu neke tsu matana
adama a ili i na ci ya'in dem, ci ya'an ta n
utsura u nu.

13 Vuzavagudu Kashile ka tsu, amali o yoku a lya'a
ta tsugono wa tsu,
n nannai dem ama kula ku nu ku da koci ci e
kuneke tsugbayin.

14 Gogo na irala i tsu dem a kuwa ta de o kudoku
a danga kpamu ba, vu takacika le ta de,
wuma u le u na u lazai de u buwa kpamu a
kudanga n wuma ba.

Vu takacikai le da vu unai le kpamu,
o kudoku a ciba n ele kpamu ba.

15 Avu Vuzavagudu vu zuwa ta idika i gbonguroi,
vu zuwa ta idika i gbonguroi.

Vi ciya ta tsugbayin
da kpamu uteku wi idika dem u doki wanshi
adama a nu.

16 Vuzavagudu, n atakaci a da tsu tawai kulansa
wu
ayin a na baci vu takacikai le

wi ta a kuya'an le n atakaci kafu a vasa*.

17 Tsu na vuka vu katsuma u tsu takacika a ubuta
wa aganda a limata,
a yura m masshi adama a mbala,
ta ci ishi nannai a ubuta u nu, Vuzavaguđu.

18 Ci ishi ta tsu vuka vu katsuma a ubuta wa
aganda a limata,
ama ce ene maku ba sai wunlai koci.

Tsu tuka n wishi a idika ba.

Tsu tuka n wuma a idika i nampa ba.

19 Vuzavaguđu u danai, aza a da a na a kuwai de
i ta a kudanga n wuma,
keven ki ikyamba ke le ki ta a kudanga.

Ada na yi idashi a kubuta,
dangai kata yo orukpo adama a mazanga,
tsu na ciza tsu usana tsu tsu tanaangu idika,
adama a na idika yi ta a kutaka n aza a na a
kuwai.

20 Lazai uma a va, uwai a unu a da
kata i bayangu utsutsu,
i sokongu kaci ka da ali a kubana megeshe kenu
sai ayin a na wupa u ni u lazai.

21 Lanai, Vuzavaguđu wi ta a kutawa na de gadi a
ubuta u na wi o kuyongo
adama a na u takacika uma aduniyan adama
a unushi u le.

Aduniyan i ta a kutaka n aza a na a tsuwain
mpasa punu wa ni,

* **26:16 26:16** N kelentsu ka aza a Ibrahi, kakariki ka nampa ka
ki ta n atakaci e kuyeve

wi ta a kutaka le e keteshe adama a na yaba
dem we ene.

27

Wishi wa aza a Isaraila

¹ A kanna ka nanlo,
Vuzavaguđu n kaçi ka ni wi ta a kutakaci Liviyata
n kotokobi ka ni,
kotokobi ka ni ku utsura kobolo n alyu,
Liviyata koko ka'a ku ugadi,
Liviyata koko ka'a ku ukatai,
wi ta a kuna kaçi ka na ko ci yongo a mala kpamu.

² A kanna ka nanlo,
Vuzavaguđu wi ta a kudana, <<Cananai vishipa
adama a kashina ka ndanga ki itacishi.

³ Mpa Vuzavaguđu mi ta a kinda ka'a
kata kpamu n tsungusu ka'a mini ayin dem.
Mi inda kpamu ka'a kanna n kayin
adama a na ta lo vuza u kulangaşa ka'a.

⁴ Mi a wupa n kashina ki itacishi ba.
Awana a da baci n katsupa i de koci.
Mi ta a kudasa le n vishili,
kata n songu le raka n akina.

⁵ Ta baci nannai ba, ya'an a tawa wa va ciya mi
isa le,
ya'an o tono mu m matana,
e, o tono mu m matana.>>

⁶ A kubana na kelime Yakubu wi ta a kuciya kumi,
aza Isaraila kpamu o kutopo ta kata a ya'an
apalu
kata a matsa a shatangu aduniyan.

⁷ Vuzavagudu u lapa yi ta
tsu na u lapai aza a na i a tsurala n ayi?

A una yi ta
tsu na a unai aza na a unai ni?

⁸ Vuzavagudu u takacika ta uma a ni a ubutau na
a suki le a kubana ubutawu ugbashi,
u purangi le tsu na wunlai u ci ya'an,
u dikai le n wupa tsu na wunlai u kasana u
tsu pura ili.

⁹ Ama Vuzavagudu u ya'an ta nannai adama a na
u cinukpaka aza a Isaraila unushi,
kata nannai u zuwa u cinukpaka le n unushi
u le raka:

Ana u ya'in atalyalyuka a tali
o yotsoi katali ka ka^hisa^haka ka na ko kuboso
miri-miri,
babu ka^hali ka aza a Ashatara ko ma^hali ma aza
a ka^hyimbi
ma na ma kubuwa babu uboshi.

¹⁰ Likuci i na yi ukanji i bonoi tsa agali,
babu vuza na kpamu wi idashi punu, wo
okpoi an kakamba,
ta de ndendem a ci ya'an kalina,
ta de kpamu a tsu vaku,
n o ghorotsoi ili i na yi punu dem babu i na i
kubuwa.

¹¹ A ayin a na baci acaka a ni e dekpei, da o
kodosoi,
ama^hci i ta a kutawa ciya a zama ndanga n
kusonuko.

Adama a na uma a i n kuyeve ba,
Vuza na u ya'in le wa kupana asuvayali e le
ba,

Vuza na u tukaj le a aduniyan wa kusa'a le ba.

¹² A kanna ka nanlo Vuzavaguđu wi ta e kupece ilya n kopo. Wi ta o kubolngu le vuza te-te o kuyene ku Yufiretu a kasana ali a kubana a kashan ka Masar.

¹³ A kanna ka nanlo i ta a kulika kavana n utsura. Aza a na i de a kunamgba a Asiriya n aza a na a banai ugbashi a Masar i ta o kubono kata a ya'anka Vuzavaguđu tsugbashi a Urushelima a kusan ku cida.

28

Ili ya atakaci a kubana wa aza a Ifirayimu

¹ Ili ya atakaci i da i na yi lo a kuvana likuci ya aradi i Samariya,
ubuta u na wo okpoi oroliko o oso'i a aza israila,
i da yi ta idashi gadi vi dika i kara'a ka tsuta, ama
tsuloboi ci ni ci ta o kudodo tsa apalu.
Likuci i dafa aradi a uma a na a yikpai adama
a mara.

² Lana, Vuzavaguđu wi ta n kagbashi ka na ki n ikyamba kobolo n utsura.

Wi ta tsu mini ma atali n tsu wunlai u koli a kutsuwan a idika kata ma aya,
wi ta a kutsuwan ma'a n utsura a idika.

³ Oroliko a aradi o oso'i a Ifirayimu,
i ta a kuya'an ukpeti n ene.

⁴ Apalu a na o tsu dodo va, a na i tsuloboi tsu tsugbayin ci ni,
uzuwi a idashi a kara'a ka tsuta,

i ta o kokpo tsu umaci u gaba u na u ge'wei u
madanga ma zaitu kafu ayin a vikya'a a
yawa.

Da baci vuza we enei ali da u tabai n kukiye
ku ni,
wi ta o kusodongu.

5 A kanna ka nanlo Vuzavagudu Mala'imili
wi ta o kokpo tso oroli a tsugbayin,
kata kpamu wo okpo ili i mazanga n aradi
a kubana u uma a na a buwai n wuma.

6 Wi ta o kokpo ayinviki a usubi
a kubana u vuza na u ci ya'an afada,
kata kpamu wo okpo kabanki
wo ovonshi a na a tsu shamgba a utsutsu.

7 Ele nampa kpamu a galai m mara
da a jarai n washi,
anan ganu n eneki feu o so'i
da aci e le a ripulai adama a mara,
a jarai m mara,
e ce ene mayin ba, a ayin a na i a kuya'an
kene ku tsa alatani,
kata a shiliku ili a ayin a na i e kuneke odoki.

8 Irikpa e le dem a sumba ta n ashama,
babu ubuta u gbani.

9 <<Yayi tamkpamu u kuya'anka kuyotsongu?
Yayi kpamu u kudana akaka a?
U muku n na a kasai de mani,
ko aza a na a kasai mani gogo'o.

10 Ili i na ci a kupana,
utonu u gbani u da koci,

i da yi ta kakariki-kakariki,
na kenu na de kenu.>>

- 11 Yi baci a kupanaka mu ba,
Vuzavaguđu wi ta a kuya'an kadanshi n ada
n kelentsu ka na atsuvu a da a kiwanai
kupana ba, n kelentsu ka na kpamu ki ka
da ba.
- 12 U danai le tsu nampa,
<<Nava dada ubuta u kuvuka, ya'an aza a na
i n wo'wi a uvuka na.>>
Nava dada kpamu, ubuta u kuvuka u kabini.
Ama ali n gogo na a pana ba.
- 13 Adama a nannai kadanshi ka Vuzavaguđu,
ki ta o kokpo le tsu utonu,
kakariki-kakariki,
na kenu na de kenu.
Nannai da i kubana kelime kata i bono i yikpa n
kucina,
yi ta a ku'uka muna, kata a kana da a banka
ugbashi.
- 14 Adama a nannai panai kadanshi ka Vuzav-
aguđu, ada aza a ulami
a na a lya'akai uma a nampa tsugono tsu
Urushelima.
- 15 I lapa ta makaŋa i danai, <<Ci ya'an ta de
uzuwakpani n ukpa,
ci ya'an ta uzuwakpani n ubuta wu ukpisa.
Muna ma gbani-gbani ma na mi lo a kutawa ma
yawa baci,
ma kusa'wa tsu ba,
adama a na tsu bonoko ta a'uwa ubuta u
kushedeku,

modoruko kpamu mo okpoi ubuta u kuvuka
u tsu.>>

16 Nava dada ili i na Vuzavagudu Ubangari u
danai,

<<Indana, n shikpa ta de katali a Sihiyona,
ka na ka ciyai de ukondi,

katali ka singai ke kenene ko mogon adama a
kuvaraka kuma'a babu munlai,

<Vuza na baci u zuwakai de katsura wa
kuyikpa ba.>

17 Mi ta o kubonoko afada a singai okpo kag-
isamkpatsu ka kuma'a,
usubi tamkpamu wo okpo tsu kagisamkpatsu
ka,

minimatali mi ta o kuboso ubuta u kushedeku wa
a'uwa u da,

kata mini ma aya ma lya'a ubuta u kuvuka u
da.

18 Uzuwakpani u na vi ya'in adama a na vu doro
ukpa wi ta a kuya'an utakpi,
uzuwakpani u na vi ya'in kpamu adama a
na vu were ubuta wu ukpisa wi ta feu a
kuya'an utakpi.

Makyan ma na baci vurala vu gbani-gbani vu
walai,

vi ta a kubasangu a idika.

19 Ayin tutu mini ma na ma tsu aya nanlo mi ta a
kulaza n avu,

usana lakam kannu n kayin,

sai ayin a na ma purai nu.>>

Kuyeve ku ukuna wa akaka a nampa
i ta e kuneke uma a nu wovon.

- 20 Iva'antsu i nu i la'a ta_kenu an vuza wa_barukpa
de,
ipalatsu i nu feu i la'a ta_kenu an ya pala
ikyamba raka.
- 21 Adama a na Vuzavagudu wi ta a kudanga tsu
na u ya'in a Kusan ku Perazimu,
kata u dengusa kpamu kaci ka ni tsu na u
ya'in a kara'a ka Gibiyon
adama a na u ya'an ulinga u savu,
u ya'an ulinga u na u kiwanai kuya'an ba,
- 22 Gogo na kasukpa tsugoyi tsu nu,
ta baci nannai ba atakaci a da i ta a kulasuka
kuyimkpa,
adama a na m pana ta wila adama a kulanga u
na Kashile Vuzavagudu vo osoji a gadi
u kuya'anka uma a aduniyan dem.
- 23 Zuwai atsuvu kata i pana kalakatsu ka va,
shamgbai shiriri kata i pana ili i na n kudana.
- 24 Kacimbi ka tsu nima ta kashina ka ni kata u
kpada kukasukpa bi'i adama a na u ca'a?
Ko ta u tsu kana kunima idika nannai koci?
- 25 Da baci u kotsoi kunima kashina ka ni raka,
u tsu lansa icu'u, kata u ca'a ilya ba?
Kata u ca'a punu yanji m masala ma ni ba?
Itabi feu m masala ma ni
kata u kara ugboku u ni ba?
- 26 Kacimbi ka ke yeve ta ili i na u kuya'an,
adama a na Vuzavagudu u tsu neke yi ta
kuyeve.
- 27 A tsu lapa igebetsu n kalangu ka kulapu ba,
ama a tsu lapa ta i da n kalangu ke kenu,

keke vo odoku vu kulapu va kulapa igebetsu ba,
ama i ta a kufaba i da m macaka kenke'en.

²⁸ Mayun da a iya ili i na yi n icu'u adama o boroji,
ama a kulya'a kelime n kulapa i da n kalangu
ali a kubana ba.

Wi ta a kufuda kutuka n keke vo odoku vi ni lo,
ama odoku a ni a kugasa n keke va punu ba.

²⁹ Ukuna u nampa raka wu uta ta a ubuta u
Vuzavagudu Mala'imili,
vuza na wi n odoki a singai, kobolo n kuyeve
ku utsura.

29

Ili ya atakaci a kubana a likuci i Dawuda

¹ Ili ya atakaci i da a kubana wa nu, Ariyelu,
Ariyelu,
likuci i na Dawuda u dasangi.

kaya dem
da va kulya'a kelime n kuya'an kadiva ka nu.

² N nannai dem mi ta a kutuka Ariyelu
n atakaci, wi ta a kuya'an kpalu kata u shika,
wi ta o kokpo an katalikalyuka wa va upali
nu mpasa.

³ Mi ta a kubanka likuci ya n kuvon,
n kambuku i da kata n shilika n i da,
mi ta a kuma'a idasakpatsu i mashilya
adama a na m banka n kuvon.

⁴ I ta o kubonoko wu kacapa punu a idika kata vi
ya'an kadanshi,
kadanshi ka nu ki ta a kuzuda punu a kubuta.
Kalakatsu ka nu ki ta o kokpo tsu kalakatsu ka
kafataluwa punu a idika,

kalakatsu ka nu ki ta o kuyongo e yemeni
punu a kubuta.

⁵ Ama irala i nu n abundai yi ta o kubono an
kubuta ku lenwu,
aza a na i a kutamba wu i ta a kulaza an kopo
ka na ko tsu tonon wunlai.

Ki ta a kuya'an nannai gogo'o, babu uzuki

⁶ Vuzavagudu Mala'imili wi ta a kutawa
n akpanga n kugbada ki idika n kaca'a ka
gbangam,

n wunlai wu utsura m melentsu ma akina ma na
mi a kukula.

⁷ Kata kabundai ka aduniyan raka ka na ka
shilikai n Ariyelu,

kobolo n aza a na a shilikai n ayi ali n ubuta
wu utsura u ni dem da a kambuki ni,

wi ta o kokpo adanshi alatani a da,
tsu kene ku na ku tsu tawa vuma n kayin.

⁸ Tsu na vuza vu kambulu u ci ya'an alatani a na
wi a kulya'a ilikulya'a,

kata u danga baci u cina kambulu ka ka buwa
yi ta,

tsu vuza na wi a kupana kakuli u ci ya'an alatani
a na wi o kuso'o mini,

ama kata u jingba u cina kakuli ka ni a
kulya'a kelime n kutakacika yi.

Nannai da ka kuya'an n idika kakau n abundai
i na u shilikai n Kusan ku Sihiyona.

⁹ Ya'an tsulau kata kpamu vi ya'an mereve,

lya'a kelime n kubonoko kaci ka nu kayimba.

Maka kaci ka nu n ili i yoku babu vu so'o mara,
okpo galu babu vu so'o i na i kumaka wu.

- 10 Vuzavagudu u tuka da ta n alavu a na a kuwai.
U padarai ashi a da, ada eneki,
u palai aci a da, ada oboci.
- 11 Wa nu kene ku nampa dem ili i da ba, ama tsu
kadanshi ka na ki u bayangi a katagarda.
Vu neke baci katagarda ka u vuza na u
kufuda we kece, da a danai ni, <<Adama
a Kashile kece,>> wi ta a kushuku kata u
dana, <<Ma kufuda ba, ki ta ubayangi.>>
- 12 Ko vu neke baci katagarda ka u vuza na u
yevei mekecu ba, da vu danai, <<Adama a Kashile
kece,>> wi ta a kushuku kata u dana, <<N yeve
mekecu ba.>>
- 13 Da Vuzavagudu u danai,
<<Uma a nampa a tsu dana ta ele uma a va a da i
ama n una,
kata kpamu e neke mu tsugbayin n una koci,
ama punu a adu e le, i ta da'in nu mpa.
Kucikpa ku na a ci ya'an a kubana wa va,
kuta ta a ubuta u kuyotsongusu ku uma.
- 14 Adama a nannai kpamu, mi ta a kuya'an ili i
mereve n uma a nampa,
ili i mereve kakau,
kata kuyeve ka aza a ugboji e le ku namgba,
ugboji wa aza a ugboji e le u kotso.>>
- 15 Ili ya atakaci i da a kubana wa aza a na o tsu
sokongu
kuyeve ku le da'in adama a Vuzavagudu,
ele na a ci ya'an ulinga u le a kayimbi kata e
sheshe a dana,
<<Yayi we enei tsu? Yayi u kuyeve i na ci
ya'in?>>
- 16 I saba'i ili da i bonokoi i da mavadai,

adanshi e sheshe ta kama'i ko mogbodo ko
bono ci'in tsu kuma'a,
ili i na a ya'in va yi ta a kudana yayi u ya'in mu,
<<Ayi da u ya'in mu ba>>?
Mogbodo mi ta a kudana kama'i ka,
<<U yeve ili ba>>?

- 17 M megeshe kenu, Lebano wi ta o kubono idika
i tsuta,
kata ubuta u tsuta u yotso an kakamba ba?
- 18 A kanna ka nanlo kagulani ki ta a kupana vuza
yoku e kukece katagarda,
kata kayimba kene
wo kudoku wo yongo a ubuta u kayimbi ba.
- 19 Aza a na o goyoi kaci ke le i ta a kuya'an
mazanga a ubuta u Vuzavagudu,
aza a unambi a ya'an mazanga adama a vuza
Cida vi Isaraila.
- 20 Aza a ugbamukaci i ta o kukotso,
aza a na a ci ya'an ulami i ta o kukotso,
kata aza a na a kiwanai n kuya'an ku ukuna
u wuya a ya'an wuni,
- 21 aza a na n kadanshi ku una koci a tsu zuwa
vuma u ya'an unushi
i ta a kaza vuza na wi n kadanshi ka mayun
a ubuta wa afada,
kobolo n aza a na a ci ya'an a'uwa adama a
na a langasa aza a usubi.
- 22 Adama a nannai ili i na Vuzavagudu vu na u
shibai Ibirahi u danai kpa'a ku Yakubu i da'a na,
<<Yakubu wo kudoku wa ya'an wono kpamu
ba,
ashi a ni o kudoku a runza ba.

- 23 Makyan ma na baci we enei muku n ni,
 adama a ulinga we ekiye u va,
 i ta a kuzuwa kula ku va ku yongo cida,
 kata o bonoko vuza Cida vu kpa'a ku Yakubu
 wo okpo cida kpamu.
 I ta a kushamgba n uneki u tsugbayin a
 kubana u Kashile ka Yakubu.
- 24 Kata uma a na a puwankai punu a adu e le o
 bono a ciya kuyeve,
 aza a kasala kpamu i ta a kisa odoki.>>

30

Ili ya atakaci a kubana u likuci yu ugbamukaci.

- 1 Vuzavaguđu u danai,
 <<Ili ya atakaci i da ada muku mu ugba-
 mukaci,
 ada na i tsu tono kusheshe ku da, ku na ki ku va
 ba,
 ada na i bolongi una babu kusheshe ku va,
 nannai va da yi o kudoku unushi katsura,
- 2 da kpamu i lazai a kubana a Masar,
 babu na ye ecei mu,
 adama a na i lansa ubanki a ubuta u Firi'auna,
 kata i lansa ubuta u kushedekeu a mululu m
 Masar.
- 3 Ama ubanki u Firi'auna wi ta o kokpo da ili i
 wono,
 kulu ku Masar ki ta a kutuka da n wono.
- 4 Utsura u mogono wa u yawa ta likuci i Zowa,
 da'angi n tsudaka tsu Hane.
- 5 Yaba dem wi ta o kokpo n wono,
 adama a uma a singai a na i n ukuna u singai
 ba,

a za a na a tsu ba_{na} ba, ko a ya'an kasingai ko
yoku

ama sai wono koci n ukuna u pete.>>

⁶ Akaka adama a nnama n kakamba n Negebu.

A ubuta wi idika i gbani-gbani n atakaci,
a ubuta u na ikawu i tsu tawa,
n ubuta wa agbaturu kobolo n oko a gbani-
gbani,

kololu ka uma ka ka dikai uciyi u le a njaki,

kobolo n gadi va arakuma,

a kubana u uma a nanlo a a na i kuya'anka u da
ulinga ba.

⁷ Uba_{ni} wi dika u Masar u gbani u da, babu
ili.

Adama a nannai da n dekei ni

<<Rahapu ka_{di} ka na ka tsu sa'wa vuza ba.>>

⁸ Gogo na, bana vu dana ka'a a magbaganla ele e
kene,

ka_{ta} vu doku vu danaka le ka'a a katakarda,
vu dana a kannu ka na ka kutawa
ki ta o kokpo ngan n ayin dem.

⁹ Adama a na ele uma a ugbamukaci a da n aza a
uwa,

muku n na n cigai kupana kadanshi ka
Vuzavagudu ba.

¹⁰ Da a danai oboci a,

<<Ka_{ta} i doku i ya'an kene ba,>>

u danai kpamu eneki,

<<Ka_{ta} i doku i ya'anka tsu kene ku mayu ba.

Danai tsu ukuna u singai,

ko wa a'uwa u da baci,

¹¹ kasukpai uye u nampa wa,

ka_{ta} i doku i tonu u da ba,

kaşukpaḡ kudana tsu

ukuna u Vuza ciḡa vi Isaraila.>>

12 A dama a nannai, ili na Vuza ciḡa vi Isaraila u danai i ḡaḡa na.

<<Uteku tsu na i iwain akaka a nampa,
adama na i goyo ta akaka a nampa,
ḡa i bonoi i zuwai katsura a ubuta wi ili i gbani-
gbani,

kobolo n ukuna u modoruko,

13 adama a nannai unushi u nampa wi ta o kokpo
tsu ubaci u mashilya mu ugadi, ma na ma
kagalukpaḡ raḡa,
an ma yikpa babu megeshe.

14 Wi ta o kuboso miri-miri tsu mogbodo,
ma na mo bosoi kambu-kambu,
ma na a katsuma ka ambu a ni vi a kuciya punu
kambu

ka na va kukenuku akina ba,

ko ka na va kukenuku mini o kogbodo ba.>>

15 Na ḡa ili na Vuzavagudḡ Kashiḡe, Vuza ciḡa vi Isaraila u danai.

<<N kushika ku unushi n kuvuka wa va ḡaḡa i
kuciya wishi,

kuyongo n kabini n uneki wa aḡu u ḡa, ḡaḡa
katsura ka ḡa,

ama ḡa i iwain.

16 Da vu danai, <A'a, ci ta a kusuma gadi vo
odoku.>

Adama a nannai yi ta a kusuma.

Da aḡa i danai, <A tsu ci ta a kusuma gadi vo
odoku a iladi,>

Adama a nannai uma a ḡa a na i a kukiyangu
tsu i ta a kula'a n iladi.

17 Uma a ḡa kakpaḡ i ta a kusuma

adama a vuma vi te,
 ye ene baci uma a tawun
 yi ta a kusuma raka vu da,
 ali i tawa yo okpo
 tsu urotu u kakashi a gadi vu kusan,
 uteku tsu urotu a kusan.>>

¹⁸ Adama a nannai Vuzavagudu u vana ta, adama
 a na u yotsongu ucigi u ni wa da,
 da kpamu u dangai adama na u yotsongu da
 asuvayali a ni.

Adama a na Vuzavagudu ayi Kashile ka mayun
 ka'a,
 unasingai u da dem wa aza a na a vanai ni.

¹⁹ Ada uma a na i idashi a Sihiyona, n Urushe-
 lima, yi a ku doku kushika kpamu ba. Mayun da
 ayi wi ta a kuciga da, a ayin a na baci i lapai na
 adama a na a banka da. Makyar ma na baci u
 panai dem wi ta a kushuku da.

²⁰ Ko an wo okpoi Vuzavagudu u neke da ta
 ilikulya'a ya atakaci m mini ma atakaci, ko n
 nannai ayi malum ma da wo kudoku wo sokongu
 aashi a ni kpamu ba, ama n aashi a da yi ta e kene
 le.

²¹ Atsuvu a nu i ta a kupana kadanshi a kucina
 ku nu, a kudana <<Na va dada uye, tono u da,>>
 ko vu kpatala baci a usingai ko a ugula.

²² Kata ada i langasa amali a da a na i yimai da
 i padarai n azurufa kobolo n ululu a azanariya a
 na i shikpai. Kata i varuku le uteku ci ili yu unata.
 Kata i dana le, <<Walai, kasukpai tsu.>>

²³ Wi ta o kuyo'oko da mini adama a icu'u i na i
 cai a idika, kata ilikulya'a i na i kumatsa punu a

iḍika ya i ga'an kaṭa k̄pamu i ya'an baṛi. A kanna ka nanlo kuzuwa ku ḑa ki ta a kulina a ubuta wi ijanu wa aḑundai.

²⁴ Obomburon ni njaki n na mi a kuya'an kunima i ta a kutakuma ijanu i singai, i na a lapulai mayin.

²⁵ A kanna ka nanlo, ka na a kidai irala i ḑa, ḑa k̄pamu nshilya n kindi n yikpai. Nyeneke m mini mi ta e kuyene a gaḑi va aginda nu nsasan dem.

²⁶ Kutashi ku wotoi k̄pamu ki ta a kakana tsu kanna, kaṭa wakani u kanna u la'a tsu na wi ishi ali kucindere, uteku tsu kutashi ku ayin e cindere derere, a ayin a na Vuzavaguḑu wu urasai ukpanwojuno u uma a ni ḑa k̄pamu u taṇaṇangi untsu a na u ya'ankai le.

²⁷ Lana, kula ku Vuzavaguḑu a kutawa na ḑe da'angi,

n kaḑu ukuli kobolo n kaṅa ka lima kau,
kadanshi ka ni tukpa n wupa,
kelentsu ka ni k̄pamu m munuka tsa akina.

²⁸ Ayinviki a ni i ta tsu kuyene ku na ku lya'i ali ku yawai e kuḑeku.

A kusasa aduniyan e meshere ma munuka,
kaṭa u uka mgbagulu n uma
iryangama i na i kuzuwa le a puwana.

²⁹ Yi ta a kuya'an vishipa
tsu kayin ka na a ci ya'an kaḑiva ka kanna ka cida,

ta aḑu a ḑa a kuya'an mazanga nannai,
a ayin a na baci uma a likai igbala
a ubuta u kusan ku Vuzavaguḑu,
a kakpanlai ka aza a Isaraila.

- 30 Vuzavagudu wi ta a kuzuwa uma a pana
kalakatsu ka tsugbayin ka ni,
kata u kasukapa le e ene kukiye ku utsura ku
ni a kucipa, n wupa nu nlentsu ma akina,
n eleshu a mini, n akpanga kobolo m mini ma
atali.
- 31 Kalakatsu ka Vuzavagudu ki ta a kukiruma aza
a Asiriya,
wi ta a kulapa le n kalangu ka ni.
- 32 Ulapi u na baci de Vuzavagudu u ya'ankai le
dem
m mashawuri ma mafabuka ma ni,
wi ta o kokpo an tsuwa'i ci ndele n umolu,
n kukiye ku utsura ku ni ku da u kushilaka n
ele a ubuta u kuvon.
- 33 M megeshe ma de o fobuso ta ubuta,
wa akina a abundai a na o kusongu mogono
ma Asiriya.
- Kpenle ka akina ku ni a ya'an ta ku da n ugavi
kobolo n wanshi,
n akina punu tukpa nu ndanga,
Vuzavagudu wi ta
a kuvula akina a kanga ko tsukono ku utsura,
adama a na u songu.

31

*Ili ya atakaci i da wa aza na a zuwakai aza a
Masar katsura*

- ¹ Ili ya atakaci i da a kubana wa aza na a banai
Masar kulansa ubanki,
da kpamu a zuwakai odoku utsura,
da a ushuki n kabundai ke ekeke e le
kobolo n utsura wa akumbi o odoku e le,

ama da a iwain kulansa ubanki u Vuza Cida va
aza a Isaraila
ko kpamu a lansa ubanki a ubuta u Vuzav-
agudu.

² Ko n nannai ayi wi ta n ugboji, wi kpamu a
kufuda kutuka n kawuya,
ayi u tsu ya'ansaka kadanshi ka ni ba.

Ama u tsu danga ta adama na u shilika n i'uwa ya
aza asuvawuya,
kobolo n aza na a tsu banka aza na a tsu ya'an
ka gbani-gbani.

³ Aza a Masar uma a da Kashile ka'a i ba.
Odoku e le kpamu ikyamba i da nu mpasa,
alijani a da ba.

Ayin a na baci Vuzavagudu u barukpai kukiye ku
ni adama a na u takacika le,
kabanki ka ki ta a kutaɗatsa kata u yikpa,
ayi kpamu vuza na a bankai va wi ta a kuyikpa,
kata dem vu le a ni'wan kobolo.

⁴ Ili i na Vuzavagudu u danai mu i da na,
<<Uteku tsu na kawu u ci ya'an yura
wana dai u kana malala,
ko kabundai ka ngubi
ko o bolongu baci adama a ni,
wa kupana wovon adama a kaca'a ke le ba,
ko kaɗu ka ni ka muɗa adama a kaca'a ke le,
nannai da Vuzavagudu Mala'imili u kucipa
kata u shilika a kusan ku Sihiyona n kaginda
ka ni.

⁵ Tsu na nnu n tsu imkpa gadi,
nannai da Vuzavagudu Mala'imili u kisa Ur-
ishelima,
wi ta a kulana i da kata wi isa i da,

wi ta a kukpada kawuya ka na ka kutawa punu.>>

⁶ Aza a Isaraila, bonoi, adama a na i kasukpa ta uye u Vuzavagudu raka-raka.

⁷ Adama a na a kanna ka nanlo ka yaba dem, wi ta a kuvaruku amali a azurufa n azanariya, a na ekiye a unushi a da a ya'in.

⁸ <<Kata aza Asiriya a kuwa n ukpa u kotokobi, ka na ekiye a vuma a ya'in ba, ka da ka kuna le.

Kata a suma adama ukpa u kotokobi, kata a zuwa adangani e le a ya'an ulinga u tsugbashi.

⁹ Ubuta wu utsura u le wi ta a kuyikpa adama a aza a gbani-gbani, aza e kelime o kuvon a ni i ta a kusuma a ayin a na baci e enei urotu u kakashi u kuvon u da,>>

Vuzavagudu u danai nannai, ayi na akina a ni ta de i a Sihiyona, da kenle ka ni ki a Urushelima.

32

Tsugono tsu usubi

¹ Lana, mogono mi ta a kulya'a tsugono tsu usubi, kata ngono n lya'a tsugono n kasingai.

² Yaba dem wi ta o kokpo tsu ubuta u kushedeku adama a wunlai wu utsura, n ubuta u kushedeku adama a mini ma atali ma munuka, uteku ci nyeneke m mini n na n dekpei a kakamba,

- an kulu ku kakpanlai ka gbayin a idfika i
defpu.
- ³ Kata aashi a aza a na i e kene a kpaḍa
kuyumbatsasaka,
kata kpamu atsuvu a za na i a kupana, a
pana.
- ⁴ Vuza na wi n uremi u kaḍu ba, wi ta a kuciya
kuyeve kata u fuda,
kata kelentsu ka vuza vu cikeku ka fuda ka
dansa mayin.
- ⁵ A buwa e kudeke kalau vuza vu mariki ba,
ko e deke vuza vu kalya'a vuma vu gbayin.
- ⁶ Adama a na kalau ka ci ya'an ta kadanshi ka
tsulau,
kaḍu ka ni kpamu ki ta ushani tukpa n
kawuya,
u ci yongo ta a kuya'ansa ili i na yi i Kashile ba,
kata u kana kuripulasa uma adama a Vuzav-
agudu,
aza a kambulu u kasukpa le lekeḍi,
kata aza a kakuli u kasukpa le n kakuli ke le.
- ⁷ Ama vuza vu kalya'a, uteku u na u ci ya'an ili i
ni wi ta tukpa n kawuya,
u ci ya'an ta kusheshe ku wuya
adama a na u doro aza a unambi n kadanshi ka
a'uwa,
ko ufolu u le u singai u da baci.
- ⁸ Ama vuma vu mariki, u ci ya'an ta kusheshe ku
singai,
n kusheshe ku singai ku da kpamu u tsu
shamgba.

Amaḍi a Urushelima

- ⁹ Dengai, ada amaci a na yi idashi i kaci ka da,

panai kalakatsu ka va,
ada nkere n na yi idashi i bari,
kata i zuwaka mu atsuva i pana kadanshi ka
va.

10 An kaya ka lazai,
ada amaci a na yi idashi i bari yi ta e kuje'eke
ikyamba,

kutaba umaci wi itacishi u kusuba ba,
kata kpamu i namba ndanga n kutaba.

11 Je'ekei ikyamba, ada amaci a na yi idashi i kaci
ka da,
je'ekei avangatsu, ada amaci a na yi idashi i
bari.

Fodosoi aminya a da,
i shiya akashi a akyu'un a da.

12 Namgbai atsuma adama a na a langasa ta
ashina a da kobolo ashina a itacishi a da,

13 adama a na idika i uma a va i matsa ta awana
n kerepu,

namgbai atsuma adama a na a langasa ta i'uwa i
mazanga i da.

14 Adama a na i ta a kukasukpa kefeku ko mogono
ka,

likuci i na yi tukpa n uma yo okpo ta agali,
kaginda kobolo n ubuta u kindi wi ta o kokpo
ubuta u karikpani ko wannai,

kata wo okpo ubuta u mazanga wu njaki n
kakamba n ilikuzuwa adama a kalina ka
na a kuya'an punu,

15 ali sai ayin a na a su'uki tsu ayinviki na de gadi,
kata kakamba kokpo idika i tsuta,
kata idika i tsuta ya i matsa umaci n abundai.

- 16 A ayin a nanlo a ɗa a kuya'an ka mayun ɗe a
 kakamba ka,
 kaɗa a ya'an feu ku usubi a idika i tsuta.
- 17 Uga'in u kuya'an ki ili yu usubi wi ta o kokpo
 maɗana,
 kaɗa kpamu usubi u tuka n idashi i maɗana i
 babu uteku n windi mayin.
- 18 Uma a va i ta o kuyongo a ubuta wi idashi i
 maɗana,
 asuvu a i'uwa i na yi babu kadama,
 n ubuta u na wi n kabini n windanai mayin.
- 19 Ko mini ma atali ma varukusu baci ndanga n
 kakamba,
 ɗa likuci i bosoi raka-raka,
- 20 unasingai u ɗa a kubana wa ɗa,
 aɗa na yi a kuya'an vica'a vi icu'u i ɗa ɗevu n
 kuyene,
 ɗa kpamu i kasukpai anaka ni njaki n ɗa a
 kulina bari.

33

Kavasa ku ubanki

- 1 Ili ya atakaci i ɗa a kubana wa nu, avu na vu tsu
 una uma,
 avu na kaɗa a unai ba.
 Ili ya atakaci a kubana wa nu, avu vuza
 modoruko,
 avu na kaɗa a sa'wai kudoro ba.
 Ayin a na baci vu kasukpai kulangasa uma,
 i ta a kulangasa wu,
 vu kasukpa baci kpamu kudoro uma,
 kaɗa feu o doro wu.
- 2 Vuzavaguɗu, pana asuvayali a tsu,
 ci neke ta aɗu a tsu wa nu.

- Okpo katsura ka_tsu ayin dem,
kata_visa tsu ayin a na baci atakaci a_tawai.
- ³ N usari u kalakatsu ka gbayin ka_nu, da uma a sumai,
ayin na baci kpamu vu dangai kashani, kata_aduniyan u wacuwa,
- ⁴ Uma o bolongi ucanuku u kuvon, uteku tsu na ntadamaci n tsu bolongu kata_kpamu akyu'un a pala kashina, ta uma a a kukpanta ili ya nannai.
- ⁵ Vuzavagudu vuzagbayin da, wi ta_idashi de gadi,
wi ta_a kushatangu Sihiyona n kasingai kobolo n ka mayun,
- ⁶ ayi da u kokpo kumi'i ku nu a ayin a nanlo,
n wishi wa_abundai, n kuyeye n ugboji.
Kupana ku wovon ku Vuzavagudu ku dada uciyi u nu.
- ⁷ Lana, osoji a utsura a_mashi a uye,
aza a usuki a_matana_a_mashi wuya-wuya.
- ⁸ Uye u gbagba'in u namgba ta,
aza a nwalu o doku o tono u da ba.
Da uzuwakpani u ya'in ukodi,
da likuci kakau i ya'in ugoyi,
vuma u doku u ciya ucikpi kpamu ba.
- ⁹ Da idika i namgbai katsuma da i lumbai,
da ndanga n Lebano n yambai da n lumbai,
Kara'a ka Sharon ke dekpe ta, da wo okpoi tsu kakamba,
da Bashan kobolo n Kamelu a_saruwai ayuku e le.

- 10 Vuzavagudu u danai, <<Gogo na mi ta a kudanga,>>
kaṭa kpamu a cikpa mu,
<<Gogo na mi ta e kuneke kaṣi ka va tsug-
bayin.
- 11 I na yi a kuya'ansa yi ta tsu kopo
i bonoi i matsai ci'iwa,
ayinviki a da i ta tsa akina a na e kulebece da.
- 12 Uma a nu i ta a kukula gbende-gbende,
tsu awana a kakamba a na a kapai da o songi
n akina.>>
- 13 Ada na yi da'angi, panai i na n ya'in,
ada na yi devu, yevei utsura u va.
- 14 Aza a unushi a Sihiyona a pana ta wovon,
aza a na e yevei Kaṣhile ba, e je'eke ta
ikyamba, da a danai,
<<Yayi a kaṣsuma ka tsu u kufuda kudasangu n
akina o mosonku?
Yayi kpamu a kaṣsuma ka tsu u kufuda kuy-
ongo n akina a na i a kukula babu uteku?
>>
- 15 Vuza na wi a kuya'an nwalu mu usubi
da kpamu wi a kuya'an kadanshi ki ili i na i
ga'in,
da u iwain kudika i na i uwai ni n uye u kalya'a,
ayi na u iwain kupanaka aza a na e ci sheshe
ukuna u munuka,
ayi na u tsu yimbaṣaka aṣhi a ni adama a na
u kpaṣa kinda ukuna u wuya,
- 16 wi ta o kuyongo gadi,
ubuta u kushedeku u ni wi ta kokpo ubuta
wu nsasan m gbagba'in.

Kaṭa e neke yi ilikulya,
wi a kunamba kpamu mini mo kuso'o ba.

17 Vi ta e kene mogono n uga'in u ni,
kaṭa ve ene kpamu i dika i na yi n kaḅaṅga n
aḅundai ali a kubana da'angi.

18 N kaḍu ka nu vi ta a kuciba n i na i sa'wai
kuzuwa wu wovon, kaṭa vu dana
<<Te dai bi'i, vuza vu mekecu va,
Te dai kishi ku utafu ka?
Te dai kpamu kekeci ki imashi ka?>>

19 Yi o kudoku kene uma a ugbamukaci kpamu
ba,
aza na kadanshi ke le ki n atakaci a kuyeve,
i a kadanshi n cikeku tsu na ya kufuda
kuyeve ba.

20 Laṅa Sihiyona, likuci i na a tsu ci ya'ansa kaḍiva
ka tsu.

Ashi a nu i ta e kene Urishelima,
likuci yi idaṣhi i maṭana, wi ta o kokpo tsu
kaḅam ka na ki kushewerengu ba,
aguta a ni kpamu i kumuḍa ba,

babu kawin kete ka ni ka na ki a kukasa.
21 Ta de Vuzavaguḍu n utsura u ni wi adama a tsu,
Tsu ubuta u na wi n kuyene n adaba i,
gaḍi vi le antsu o kuvon a kubana de ba,
babu kpamu antsu a gbaḅa'in.

22 Adama a na Vuzavaguḍu da kaya'in ka
afada ka tsu,

Vuzavaguḍu da keneki ka wila ka tsu,
ayi da kpamu mogono ma tsu,
wi ta a kisa tsu.

- 23 Ashiyatsu a usaki a a baḏa ta,
 o doku reme kalangu ka
 kakashi ka tsu na kpantsu ka kuwala mayin
 ba.
 Kaṭa a ayin a nanlo a i peceshe ucanuku wa
 aḅundaj u na a puraj va,
 ali nkutu feu n raliwa tsu na a cigai.
- 24 Babu vuza na wi idaṣhi a Sihiyona u kudana,
 <<Mpa mi gbaga ba>>
 I ta a kucinukpaka aza a na i idaṣhi de unushi
 u le.

34

Afada adama a uma aduniyan

- 1 Taṭaj devu, aḏa idika i limoci ya aduniyan
 kaṭa i pana,
 bonokoi asuvu a ḏa ubuta u te aḏa uma.
 Ya'an idika n i na yi punu dem i pana,
 kaṣukpa aduniyan n i na i tsu uta punu dem
 i yeve.
- 2 Adama a na Vuzavagudu wi ta a wupa n
 aduniyan raḁa,
 wupa wu usuḏukpi kaḏu u ni, wi ta a ubuta
 wi irala i le raḁa.
 Wi ta a kuna le raḁa,
 wi ta kpamu a kuḁaṣukpa a kiḏa le.
- 3 Even a ikyamba e le a kuciya uciḏangi ba,
 kaṭa ushami we even a ikyamba i le a kara'a
 idika,
 kaṭa nsansa n yene nu mpasa n le.
- 4 Kaṭa kpamu ili i kutashi i gaḏi raḁa a ni'wan,
 Gaḏi wi ta a kaṭala tsu kajiba,
 kaṭa azangata o ḏoḏo a idika

- ṭsa_ ayuku a itacishi a na a lumbai,
ko uteku tsu na umaci u maḃiri u na u ḃekpei.
- ⁵ Ayin a na baci kotokobi ka_ va_ ko kotsoi ulinga u
ni na ḃe gaḃi,
laṇa, ka ki ta_ a_ kucipa_ adama a afada a aza e
Edom,
a ubuta_ u uma a na n sheshei kuna.
- ⁶ Kotokobi ka Vuzavaguḃu ka_ sumba_ ta_ nu mpasa,
ki ta_ upali nu ushuma
kobolo nu mpasa mu nlala nu ngaji,
ushuma u muku n kaṭsuma_ ma_ agiri.
Adama a na Vuzavaguḃu wi ta_ n alyuka a Boza,
kobolo m makidaka ma_ aḃundai_ wa aza a
Edom.
- ⁷ Uma i ta_ a_ kukuwa_ tsu njuma,
kobolo n aḃangani n aza a utsura feu.
Idika yi ta_ o kuso'o mpasa,
kaṭa_ kayala ka_ cuwa_ n ushuma.
- ⁸ Adama a na Vuzavaguḃu wi ta_ n kanna ka
kutsupa,
kaya_ ka kutsupa i na a ya'ankai Sihiyona.
- ⁹ Kaṭa_ nyeneke n Edom m bono mani'in ma na a
tsu sura a uye,
kayala ka_ ni ko bono tsa akina a_ kaṅga_ ko
tsukono,
kaṭa_ idika i ni kpamu i kula_ tsa akina a na i a
kulala kau.
- ¹⁰ Kanna n kayin dem a_ kukima_ a ḃa ba,
kaṅga_ ka ni ki ta_ a_ kuḃaṅga_ babu kuzuwa
uteku.
Ali n tsukaya n tsukaya, u ḃa wi ta_ o kokpo ukuna
u gbani,
babu vuza na u kudoku wo tono u ḃa.

11 Maḱpaṭuwaṇ n kagawun i ta o kuyongo punu
a ubuta wa,
kaṭa a ya'an de cikinda.

Adama a na Kaṣhile ki ta a kugisangu idika i nanlo
ya n cico'o,
wi ta a kugisangu i da adama a na u tuka n
kawuya
kobolo m munuka.

12 Babu tsugbayin tsu na tsa kubuwa tsu na tsa
kuzagba tsugono,
muku mu ngono raḱa mi ta a kuni'wan.

13 Awana i ta o kugbonguro kaṭa a lya'a i'uwa yi
utsura i le,
awanagbede i ta a kuta a isa kefeku ko ngono
kobolo n likuci i na yi ni nshilya.

I da yi ta o kokpo ubuta u kuyongo wi nshe'e n
kakamba,
n i'uwa yi mḱpaṭuwaṇ.

14 Kaṭa nnama n kamba n gasa n aḱunzu,
kaṭa nre'e n shikaḱa itoku i le,
mayu, ta de ili i kayin i kuyongo,
kaṭa a laṇsaḱa kaḱi ke le ubuta u kuvuka.

15 Ta de maḱpaṭuwa ma kuya'an cikinda kaṭa a
zuwa okowo,
kaṭa u gya'wan, kaṭa u bolongu muku ni a
asuvu e evelyu a ni,
mayun ta de kpamu asakali o kuyongo,
vuza n vuka vi ni.

16 Laṇa kaṭa vi kece a katagarda ka Vuzav-
agudu.

Babu ili i te punu a katagarda ka i na i
kupuwanaḱa,
babu vuza na u kunamba vuza ni.

Adama a na n una_u ni u da Vuzavagudu u ya'in
 kadanshi ka,
 ayinviki a_ni i ta_o kubolongu le a_ubuta_u te.
 17 U zagbaka le ta_ubuta_u na yaba dem u
 kuyongo,
 n ekiye a_ni da u pecekei le n kagisamkpatsu,
 i ta_a_kukana_i da ali sai uteku n uteku
 ta de o kuyongoso ali n tsukaya n tsukaya.

35

Mazanga ma vuza na a Shibai

- 1 Meremune n agbata i ta_a kuya'an mazanga,
 kakamba ki ta_a kuya'an mazanga kata ka
 ya'an apalu
 tsa apulufa,
 2 wi ta_a kubazalukpa apalu n abundai
 kata u ya'an mazanga_m matana_n ishipa.
 I ta_e kuneke yi tsugbayin tsu Lebano,
 uteku tsugbayin tsu kusan ku Kamelu n
 kara'a ka Sharon.
 I ta_e kene tsugbayin tsu Vuzavagudu Kashile ka
 tsu,
 tsugono tsu Kashile ka tsu.
 3 Bankai aza a na o'oi,
 kata i banka_aza a na a buwai n utsura ba.
 4 Danai aza na i n adu o wovon,
 <<Gbamai asuvu, kata i pana wovon ba,
 Kashile ka da ki ta_a kutawa,
 wi ta_a kutawa n katsupu,
 kata wi isa da.>>
 5 Kata ashi a ayimba_a bayuwa,
 kata atsuvu a kagulani kpamu a pana,

- ⁶ kaṭa nkutsuma n taḍukpa tsu nre'e,
kaṭa kelentsu ke kebebe ko orukpo adama a
mazanga.
Kaṭa mini mu uta e meremune,
n nyeneke n yene a kakamba.
- ⁷ Idika yu usuḍukpi yi ta o kokpo kadaba ka mini,
kaṭa idika i dekpū i yene mini.
Kaṭa ubuta u na nshe'e n kakamba mi ishi n ci
yongo, u shana m mita,
n ikiku kobolo n abatamini i ta o kugbonguro.
- ⁸ Uye u gbayin u kuya'an ta de,
i ta e kudeke u da uye u cida,
aza a unata a kuwala punu ba.
U da wi ta o kokpo uye wa aza a na i o kutono
uye u Kaṣhile,
ko alau o kutono u da ba.
- ⁹ Babu kawu vu na u kuyongo de,
babu kpamu nnama m gbani-gbani n na n
kutono de,
e kene le de ba,
ama aza a na Vuzavaguḍu wi isai koci ele da o
kutono uye wa,
- ¹⁰ kaṭa aza na Vuzavaguḍu u Shibai o bono,
kaṭa a uwa Sihiyona n ishipa,
kaṭa mazanga ma babu uteku mo yongo n
ele,
kaṭa a ciya mazanga m matana,
kaṭa unamgbukatsuma n atakaci o kotso.

36

Sanakaribu, u rikpasai aza a Yahuda

- ¹ A katsuma ka kaya ka kupa n anashi ka
na Mogono Hezikaya wi a kulya'a tsugono, da

Sanakaribu mogono ma Asiriya u shilikaj n likuci yu ukanji ya aza a Yahuda rakaj ali da wi isai i da.

² Dada Mogono ma Asiriya u suki kovonshi vi ni, wu utaj e Lakishi a kubana a ubuta u Mogono Hezikaya de Urishelima. Da kabundaj ko osoji ka banai n ayi, da kasuki ka ka shamgbai a kapasa ka kadafa ka gadi, a uye wu ubuta u na a ci ya'an kuza'a,

³ da Eliyakimu maku ma Hilikiya vuza vu ulinga vu kefeku ko mogono, n Shebuna kadani, kobolo n Jowa maku ma Asafu kofobi ka atagarda o mogono, da a banai a gasai n ayi.

⁴ Da vuza kelime vu Asiriya u danai aza e kelime a Yahuda, <<Dana Hezikaya, <Ili i na vuza-gbayin mogono, mogono ma Asiriya u dansai i da na. U Yayi vi nekei kadu ka nu ali da vi aradi?

⁵ Vi sheshe ta vi ta n ugboji n utsura wo osoji? Ama da vi ya'in kadanshi ka gbani. U yayi vu zuwakai katsura, ali da vi kuya'anka mu ugbamukaci?

⁶ Lana, vu zuwa ta katsura ka nu wa aza a Masar, ayi kokodi ka kakungu ka nanlo, ka na ka kufuda kukida kukiye ku vuma, kata ka kida vuza na u tsubaki wa ni. Ta kpamu mogono Firi'auna vu Masar wi nannai wa aza na e nekei adu e le wa ni.

⁷ Vu dana mu baci, <<Ci ta e kuneke adu a tsu u Vuzavagudu Kashile ka tsu,>> Ayi da vuza na ubuta u kucikpa wa a'isa n atalyalyuka a ni a na Hezikaya u mudaj va ba? Da u danai aza a Yahuda n aza a Urishelima, <<Mayun da i cikpa katalikalyuka ka nampa ka ba?>>

⁸ Tawa gogo na, vu bana vi ya'an kadanshi ka

tsulaga n vuza gbayin vu va, mogono ma Asiriya. Mi ta e kuneke wu odoku ali akpan ere, vi baci a kufuda va zuwa akumbi gadi vi le.

⁹ Nini dai va ku fuda kula'a utsura u kosoji ke kenu ka vuzagbayin vu va, avu na sai bi'i vu zuwaka aza Masar katsura e neke wu ekeke odoku n akumbi?

¹⁰ N tsu nampa i sheshe ta n tawa ta mu una da babu ubanki u Vuzavaguɗu? Vuzavaguɗu u dana mu ta, bana vi shilika n idika ya kata vu una i da.>>

¹¹ Dada Eliyakimu n Shebuna kobolo n Jowa a danai vuza kelime vo osoji, <<Vuzagbayin, ci ta ufolu u nu, ya'anka agbashi a nu kadanshi n kelentsu ka aza a Ibrahi, adama a na ci ta a kupana ka'a. Kata vi ya'anka tsu kadanshi n kelentsu ka aza a Ibrahi ba, adama a na uma a na i a gadi vu mashilya i ta a kupana.>>

¹² Ama da vuza kelime va wu ushuki u danai, <<Ye ene ta u vuzagbayin vu da da koci n ada vuzagbayin vu va u suki mu n dana da kadanshi ka nampa, kobolo feu n aza a na i a gadi vu mashilya ba, ele na i uteku tsu da a kulya'a awiyan e le da kpamu i o kuso'o akyana e le ba?>>

¹³ Dada vuza kelime va u dangai kashani da u dansai n kelentsu ka aza a Ibrahi, u danai, <<Panai kadanshi ko mogono ma gbayin, mogono ma aza a Asiriya.

¹⁴ I na mogono ma dansai i da na, <Kata i kasukpa Hezikaya u yansa da ba, adama a na wa kufuda kisa da ba.

¹⁵ Kata yu ushuku n Hezikaya u le'eshe da i zuwa adu a da u Vuzavaguɗu ba, da baci u danai,

<<Vuzavaguḏu wi ta a kisa tsu, likuci i nampa ya ku'uwa e ekiye o mogono ma Asiriya ba.>>

¹⁶ Kaṭa i panaka Hezikaya ba. Ili i na mogono ma Asiriya ma danai i da na, ya'in idashi i maṭana nu mpa kaṭa i tawa wa va. Kaṭa yaba dem vu da u lya'a punu a umaci u kashina ki itacishi i ni, m maḏanga ma maḃiri ma ni, kaṭa kpamu u so'o mini ma kayinva ka ni,

¹⁷ sai ayin a na n tawai n dikai da da m bankai a idika i na i yotsoi idika i da, idika i na yi n ili i kashina m maḃyan ma savu, n ilikulya'a n itacishi i inabi.

¹⁸ Kaṭa i kaṣukpa Hezikaya u yaṅsa da ba, da baci u danai, <<Vuzavaguḏu wi ta a kisa tsu,>> Kaṃali ki idika i yoku ka sa'wa ta de kisa idika i ni, e kukiye ku mogono ma aza a Asiriya?

¹⁹ Te dai aṃali a Hamata n aṃali a Arpadu i? Te dai kpamu aṃali a Sefarwayim i? A fuda ta a isa aza a Samariya e kukiye a va?

²⁰ A kaṭsuma ka aṃali a idika i nanlo raḃa, kaṃali ke ne ka'i ka sa'wai kisa i dika i ni e kukiye ku va? Nini dai Vuzavaguḏu u kufuda kisa aza a Urishelima e kukiye ku va?> >>

²¹ Ama tsugbayin tsa aza Yahuda a paḏai bini, da a kpaḏai kukebece kakuna, adama a na mogono ma dana ta, <<Kaṭa vuza u kebece yi ba.>>

²² Da Eliyakimu maku ma Hilikiya, vuza gbayin vu kefeku ko mogono, n Shebuna kaḏani, n Jowa maku ma Asafu kofobi ka atagarda o mogono, da raḃa vi le a banai a ubuta u Hezikaya nu ntogu n le ukari, da a danai ni ili i na vuza kelime vo osoji va Asiriya va u danai.

37

Hezikaya u lانسائ ubاڻڪي u Vuzavagudu.

¹ Ana Mogono Hezikaya u panai kadanshi ka aza gbagba'in a ni, da ta na u karai ntogu n ni adama a unamgbi u katsuma, da u ukai akashi a unamgbi u katsuma, da u lazai a kubana a mayali ma Vuzavagudu.

² Da u suki Eliyakimu vuza gbayin vu kefeku ko mogono, kobolo n Shebuna kadani, n ganu vu gbagba'in, raka vi le ta na i ta u uki nu ntogu mu unamgbi u katsuma, da a lazai a kubana u keneki Ishaya maku ma Amozu.

³ Da a danai ni, <<Ili i na mogono Hezikaya u dansai i da na. Anana kannu ku unambukatsuma ka'a, kobolo n kannu ka mashikaka n kugoyi. Wi ta kpamu tsu na katsuma ka na ka yawai kumatsa, ama i n utsura u na a kumatsa muku ma ba.

⁴ U ga'an ba Vuzavagudu Kashile ka da ki ta a kupana kadanshi ka vuza vu kelime vo osoji a Asiriya va, vuza na vuzagbayin mogono ma Asiriya u suki u goyo Kashile ka wuma, kata u barangu yi adama a kadanshi ka na Vuzavagudu Kashile ka da ka panai. Adama a nannai vasa adama a uma a na a buwai n wuma.>>

⁵ Ana agbashi o mogono Hezikaya a tawai wi Ishaya, da a danai ni ili na Mogono ma danai,

⁶ da Ishaya u danai le, <<Danai vuzagbayin vu da, <Ili i na Vuzavagudu u dansai i da na. Kata i pana wovon u kadanshi ka aradi ka na agbashi o mogono ma Asiriya a ya'ankai mu ba.

⁷ Panai, mi ta a kuzuwa ili i yoku a kadi ka ni, adama a na u pana baci ili i na akaka a a danai,

wi ta o kubono a idika i ni, ta de n kuzuwa a una yi n kotokobi.> >>

⁸ Ana vuza kelime vo osoji a Asiriya u panai a na mogono ma ni ma kasukpai likuci i Lakishi, da u banai kushilika n aza a Libina. Da feu u lazai a kubana de.

⁹ Gogo na Senekeribu u pana ta akaka a na Tirihaka mogono mi Itopiya wu uta ta adama a na u shilika n ayi. Da u suki alingata a kubana u Hezikaya, a danai,

¹⁰ <<Danai Hezikaya mogono ma Yahuda, kata vu ushuku n Kashile ka nu ka na ka ko doroi nu da ka danai, we e kuneke Urushelima e ekiye o mogono ma Asiriya ba.>

¹¹ Mayun vu pana ta tsu na mogono ma Asiriya ma ya'in n idika kakau, wu unai le gbende-gbende. Avu vi ta a kula'aka?

¹² Ikaya i va i langasai ta Likuci i Gozan n Haran, n Rezefa, kobolo n aza a Adini a na i Telasaru amali a idika i nanlo ya a fuda yi isai le ba

¹³ Te dai mogono ma Hamata m mogono ma Arpada i anana? Te dai kpamu mogono ma likuci i Sefarwayim, m mogono ma Hena, m mogono ma Iwa i gogo na?>>

Hezikaya u ya'in kavasa

¹⁴ Da Hezikaya wi isai akaka a katagarda a e ekiye alingata a, da u kecei. Da u banai a mavali ma Vuzavagudu, da ta na u bayuwai akaka a katagarda e kelime ka Vuzavagudu.

¹⁵ Da Hezikaya u ya'in kavasa a kubana u Vuzavagudu.

¹⁶ <<Vuzavaguđu Mala'imili, Kašhile ki Isaraila, avu na vi idashi e mere ma Corobin, avu da Kašhile ende'en o tsugono raka tsa aduniyan. Vi ya'an ta gadi n idika.

¹⁷ Vuzavaguđu, zuwaka mu atsuvu a nu, kata vu panaka mu avasa a va, bayuwa ahi a nu Vuzavaguđu kata ve ene, inda kadanshi ki ishikushi ka na mogono Sanakaribu u suki a ya'anka Kašhile ka wuma.

¹⁸ <<Mayun da, Vuzavaguđu, ngono ma aza Asiriya a una ta uma a raka n idika i le dem.

¹⁹ Da a variki ahi e le a asuvu a kina da o songi a da, adama a na ele ahi a mayun a da ba, ndanga n da n atali koci, a na vuma u ya'in n ekiye a ni.

²⁰ Gogo na, Vuzavaguđu Kašhile ka tsu, isa tsu e ekiye a ni, adama a na tsugono raka tsa aduniyan ci yeve a na avu da Vuzavaguđu ende'en.>>

Sanakaribu u yikpai
(2 Ng 19:20-34)

²¹ Da da Ishaya maku ma Amozu u suki n akaka a kubana u Hezikaya, u danai, <<Na da i na Vuzavaguđu Kašhile ki Isaraila, ka danai. Adama a na vi ya'an ta kavasa a kutawa wa va, adama a Sanakaribu mogono ma Asiriya,

²² na da kadanshi ka na Vuzavaguđu u ya'in adama a ni,

<<Sihiyona wi tsu mekere ma na kata me yevei vali ba,

u goyo wu ta da u ya'ankai nu man.

Mekere ma Urishelima

u ya'anka wu ta iberetei a kucina ku nu.

23 Yayi vi shikai da kpamu vi ya'ankai kadanshi ki
ishikushi?

Yayi vu dengusakai kalakatsu
ali da vu utakai ashi a aradi?

Nu mpa da vi a tsura vuza Cida vi Isaraila.

24 N alingata a nu a da
vu goyoi Vuzavagudu.

Da vu danai,

<N ekeke o odoku a abundai a va a da
mi isai nsasan n na n la'i n ugadi, da n uwai punu
e mere-mere
u bata u na u lai nu gadi a kakamba ka
Lebano.

Adama a na n kapa ta ndanga n Sida n na n la'i n
ugadi,

nu ndanga n sipirus n na n la'i n kuga'an.

Da vu danai, n yawa ta a uteku u na u la'i n zuva,
da n uwai galai kuntsu ku ni.

25 N gava ta ayinva,
da n so'i mini me le.

N ataka e ene a va
da n dasai n dekpetsengi nyeneke ma aza a
Masar raka.>

26 <<Vu sa'wa kupana ba?

A na mpa n sheshe de ili i nampa ali m
megeshe de?

N fobuso ta i da n ayin acau a de,

da gogo mi a kuzuwa i da i ya'an,
uteku u na vo kuboso likuci yu ukanji
kata vu bonoko i da kotomo ka agali.

27 I dada i zuwai da uma e le i babu utsura u
makara, o okpoi n wovon
da a ripulaj.

O okpoi babu utsura tsu mita,
babu atakaci e kukpete an mita ma savu ma
na mi a kuta,
I ta tsu mita ma na mo tsu topo a gadi vu tsusaki,
kata ma lumba ma kpa da kugbonguro.

28 <<Ama n yeve ta ubuta u na vi idashi, n ayin a
na vu tsu ta wa, n ayin a na vu tsu laza, n
tsu na vi n wupa n abundai adama a va.

29 Adama a na vi ya'an ta wupa n abundai nu
mpa,

da kpamu kadanshi ku ugbamukaci u nu ka
yawai a atsuvu a va,
mi ta a ku'uka kudopi a vununu nu,
kata kpamu n zuwa iryangama a una u nu.
Kata n zuwa wu vu bono vu tonon
nu uye u na vu tukai.

30 <<Na va wi ta o kokpo urotu wa nu, avu
Hezikaya,

<<Lala vi ta a kulya'a i na i matsai n kaci ka ni,
kata kaya vi lya'a umaci u na o doku a
matsasakai de.

A kaya ka tatsu vi ta a kuca'a n kaci ka nu kata vi
kya'a,
vi ca'a kashina ki itacishi kata vi lya'a umaci
u ni.

31 Kata aza a na a buwai n wuma a Yahuda,
a lapula idashi mayin uteku tsu madanga ma
na ma tsu zuwa aralu a idika kata u matsa
mayin gadi.

32 Adama a na kagimi ka uma a va ki ta a kuta
punu a Urushelima,
kata kobolo ka aza a na a la'akai n wuma kuta
a Kusan ku Sihiyona.

Vuzavaguḏu kovonshi vo osoji a gaḏi
wi ta a kuya'an ili i nampa.

³³ <<Adama a nannai ili i na vuzavaguḏu u
dansai adama o mogono ma Asiriya i ḏa na.

<<Wa ku'uwa a likuci i nampa ya ba,
ko ta na u taḏuku punu kaya.

U ku'uwa punu i ḏa m maraga
ko kpamu u ma'a idasakpatsu i na u ku'uka
punu ba.

³⁴ Vuzavaguḏu u danai, Wa ku'uwa a likuci
i nampa ba, n uye u na wu utukai u ḏaḏa u
kubonoko.>>

³⁵ <<Mi ta a kukanza likuci i nampa ya kata
mi isa i ḏa,

adama a kaci ka va n kagbashi ka va
Dawuda.>>

³⁶ Da kalingata ka Vuzavaguḏu ka banai kunai
aza a Asiriya ali uma akpan amangatawun n
amanganashi n a tawun. Ana kayin kasai ḏa e
enei even a ikyamba a uma a ubuta dem.

³⁷ Da Sanakaribu mogono ma Asiriya u lazai u
bonoi a likuci i ni, e Niniva.

³⁸ Kanna ke te, ana wi a kuya'an kavasa a
kunu ku kamali ka ni Nisaroku, ḏa muku n ni
Adurameleki n Shareza a unai ni n kotokobi. Da
a sumai a kubana iḏika i Arara. Da Isarhadon
kolobo ka ni ko okpoi mogono a una u ni.

38

Mbala n Hizekiya n kupotso ku ni

¹ A ayin a na Hizekiya wi ishi mogono, u kanai
mbala kenu ana wa kuwa. Da Ishaya keneki

kolobo ka Amozu ka banai wa ni, da u danai ni,
<<Na da ili i na Vuzavaguḏu u danai. Fobuso kpa'a
ku nu, adama a na vi ta a kukuwa, vi o kupotso
ba.>>

² Da ta na Hezekaya u zalikai a shi a ni a tsusaki
da u ya'in kavasa a kubana u Vuzavaguḏu,

³ da u danai, <<Ciba, Vuzavaguḏu, tsu na n tonoi
nu n uneki u kaḏu kobolo n kaḏu ke te, da kpamu
n ya'in ili i singai a shi a nu.>> Da Hezekaya u
shikai kau.

⁴ Da kadanshi ka Vuzavaguḏu ka tawai wi
Ishaya.

⁵ <<Bana vu dana Hezikaya va, <Na da ili i na
Vuzavaguḏu, Ka shile ke esheku a da Dawuda, u
danai. M pana ta avasa a nu m mashi ma nu.
Adama a nannai mi ta o kudoku wu aya gendu
a wuma u nu.

⁶ Mi ta a kisa wu n likuci i Urushelima e kukiye
ku mogono ma Asiriya, kata kpamu mi inda likuci
i nampa ya.

⁷ << <Nava da da urotu u Vuzavaguḏu a kutawa
nu, Vuzavaguḏu wi ta a kuya'an ili i nampa i na
u ya'in uzuwakpani.

⁸ Mi ta a kuzuwa kululu ku kannu kubono n
kacapa ali adanga kupa, tsu na kagisamkpatsu ka
kanna ko mogono Ahazu ki.> >> Da kutashi ku
kanna ku bonoi n kacapa ali adanga kupa ta na.

⁹ Ana Mogono Hezekaya u tanai, da u danai
vishipa vu ucikpi vu nampa.

¹⁰ N danai, <<A katsuma ka ayin a utsura u va
u yotso ta m bana ubuta wa akpisa n utsura
u va,
ali n namba aya a na a ga'in n yongo n wuma?
>>

11 Da n doku n danai, <<Mo kudoku me kene
Vuzavagudu ba,
Vuzavagudu vu na wi a idika ya aza a wuma,
mpa mi o kudoku me kene uma
ko n yongo n ele vu na i punu a aduniyan a
nampa ba.

12 A takpa tawa wuma u vau uteku tsu na au tsu muda
kapam ka magubi.
Da n katalai wuma u vau uteku tsu kaca'i,
uteku tsu kaca'i ka'a vu katalai wuma u va,
da u gbatyai mu de a ulebengi,
da kanna n kayin vi yawakai mu uteku.

13 M gbamai asuvu ali a kubana a usana,
ama uteku tsu kawu da o kodosoi etele a va
raka,
da kanna n kayin vi yawakai mu uteku.

14 N lapai unau tsu manunu,
da kpamu n nangbai katsumau tsu modoi.
Ashi a vau okpoi galu a ayin a na mi a kinda gadi.
Vuzavagudu, mi tau a katsumau ka atakaci,
tawa vu banka mu.>>

15 Ama yidai n kudansa?
Adama a na ayi u ya'an tau de kadanshi nu
mpa, ayi au kaci kau ni feu u sa'wa tau de
kuya'an ili i nampa.

Mi tau a kuwala sawu a ayin a wuma u vau dem,
adama a unangbi u kadu u vau u nampa.

16 Vuzavagudu, uneki wa atakaci u nu wi tau n
uga'in,
adama a na u banka mu tau a wuma u singai
m matanau kpamu.

Vu bonokoi mu m matanau

da vu kasukpai mu n yongo n wuma.

17 Mayun,

adama a uga'in u va u da n so'i atakaci tsu nampa.

N ucigi u nu da vu foboi mu

adama a na m kpaḍa ku'uwa e kpenle ku munuka,

da vu zuwakai unushi u va dem

a kucina ku nu.

18 Adama a na kakpisa ka kucikpa wu ba,

kakpisa ka kuya'anka wu vishipa vu kucikpa ba,

aza a na a uwai de a ubuta wu ukpisa

a buwa e kukeḍe apa adama a uneki u kaḍu u nu ba.

19 Vuza wuma da koci wa kufuda wa cikpa wu,

tsu na mi a kuya'an anana,

anan dada a tsu dana ta muku n le

ukuna wu uneki u kaḍu u nu.

20 Vuzavaguḍu wi ta a kisa mu,

kaṭa a tsu ci canana ishipa kobolo n umolu

a ayin a wuma u tsu dem

punu a a'isa a Vuzavaguḍu.

21 Ishaya u dana ta, <<Fobusoi mani'in ma maḍanga ma maḍiri kaṭa i tsungu a kamici ka, wi ta a kutana.>>

22 Da Hezikaya we ecei, <<Yidai i kokpo urotu u na mpa n kubana a a'isa a Vuzavaguḍu?>>

39

Alingata a na a utai a Babila

¹ A makyan ma nanlo Merodaka-balada maku ma Balada mogono ma Babila, u su'uki Hezikaya n akaka kobolo n kune'en, adama a na u pana ta ukuna wu mbaḷa u ni n tsu na u potsoi.

² Da Hezikaya u rabasai le m mazanga, ali da u yotsongi le ili i na yi punu o mpon n ni dem, azurufa a ni, n azanariya a ni, n ucanuku u wali u ni, m mani'in ma singai ma ni, n ucanuku u kuvon u ni dem, kobolo n ucanuku u na u buwai punu dem. Babu ili i na i buwai a kpa'a ku ni, n i na yi punu a ubuta u tsugono u ni raka, i na Hezikaya u kpaḍai kuyotsongu le.

³ Da Ishaya keneki u banai u mogono Hezikaya, da we ecei, <<Yidai uma a nanlo a danai, ko te dai a utai?>> Da Hezikaya wu ushuki, <<A uta ta a likuci yi mbari, ta de a utai a Babila da a tawai wa va.>>

⁴ Da u danai, <<Yidai e enei a kpa'a ku nu?>> Da Hezikaya wu ushuki, <<E ene ta ili i na yi kpa'a ku va raka. Babu ili i na i buwai punu o mpon n va i na m kpaḍai kuyotsongu le.>>

⁵ Da Ishaya u danai Hezikaya, <<Pana kadanshi ka Vuzavagudu Mala'imili.

⁶ Vuzavagudu u dana ta, mayun ayin i ta lo a kutawa a na ili i na yi punu dem a kpa'a ku nu, n i na isheku i nu i foboi ali a kutawa anana, I ta a kupura i da raka a banka i dika i Babila. Babu i na a kukaşukpa.

⁷ Kata a dika muku n nu n yoku n na a matsakai nu a lazaka, i ta o kubonoko le ndari e kefeku ko mogono ma Babila.>>

⁸ Da Hezikaya u danai Ishaya, <<Akaka a Vuzavagudu a na vu dansai na a ga'an ta.>>

Adama a na ayi u sheshe ta, <<Maṭaṇa n idashi
i maṭaṇa yi ta a kuya'an a ayin a wuma u va.>>

40

Odoki a kubana u uma a Kashile

- ¹ Kashile ka ḏa ka danai,
Ya'an odoki, ya'ankai uma a ḏa odoki
- ² Ya'ankai Urushelima kadanshi n kaḏu idashi,
kaṭa vu dana yi
atakaci a ni o kotso ta,
a cinukpaka yi ta unushi u ni,
mayun Vuzavaguḏu u takacika yi ta
ali kure adama a unushi u ni raḓa.
- ³ Kaḓaḓatsu e meḏevile e meremune, <<Fobuso
uye adama a Vuzavaguḏu, lapulai uye u
gbayin a kakamba adama a Kashile ka tsu.
- ⁴ Ara raḓa a ya'an uciḏangi,
kaṭa kusan kobolo m masasan a ya'an usaḏi,
ubuta u na wi n yolu u bono derere,
kaṭa ubuta u gbani-gbani u bono mayin.
- ⁵ Kaṭa tsugbayin tsu Vuzavaguḏu tsu uta e
keteshe,
kaṭa uma raḓa e ene u ḏa,
adama na Vuzavaguḏu ḏa u dansai.>>

- ⁶ Kaḓaḓatsu ka danai, <<Sala>>
Da me ecei, <<Yiḏai n kusala?>>

<<Sala vu dana uma raḓa i ta tsu mita,
tsuloboi ci le kpamu ci ta uteku tsu apaḓu a
kakamba.

- ⁷ Mita me ci ḏekpe ta, apaḓu kpamu o tsu ḏoḏo ta

a ayin a na baci ayinviki a Vuzavaguḍu a
uvulaḗ le,
mayu uma miṭa ma a.

⁸ Miṭa me ci ḍekpe ta,
apaḗu kpamu o tsu ḍoḍo ta,
ama kadanshi ka Kaṣhile ka tsu ki ta lo ko
wanai.>>

⁹ Avu vu na vu tsu tuka n arabali a singai a
Sihiyona,
Ḍaṅa vu kumba kusan ku ugaḍi,
Avu Sihiyona, avu na vu tsu tuka n kadanshi ka
singai.

Dengusa kaḷakaṭsu ka nu n utsura avu Ur-
ishelima,
kaṭa vu pana wovon ba,
dana likuci kakau ya aza a Yahuda,
<<Kaṣhile ka ḍa ka na.>>

¹⁰ Laṇai, Vuzavaguḍu Mala'imili wi ta lo a kutawa
n utsura,
kaṭa u lya'a tsugono n kukiye ku utsura ku ni,
laṇai,
wi ta kobolo n katsupu ka ni
a ayin a na baci u yawai.

¹¹ Wi ta a kulana ushiga u ni tsu magubi,
kaṭa u bolongu nlala a ubuta u ni,
u doku u ḍika le wo obongu,
kaṭa u guba aza a na i m muku sawu.

¹² Yayi u kufuḍa kugisangu mala n kataka ke
kukiye ku ni,
ko ta na u gisangu aḍaṅaṣhile n wanshi u
kukiye u ni?

Yayi u sa'wai kuḃaṇaṇ kubutaṇ ka aduniyan a
mabana,
ko u gisangu amiki a nsansa
n aginda n kagisamkpatsu?

13 Yayi u kufuḁa kuyeve kusheshe ku Vuzav-
aguḁu,
ko ta na u neke yi kadanshi tsu vuza va odoki
a ni?

14 Yayi Vuzavaguḁu u cinakai adama a na u doku
yi kuyeve?
Yayi vuza na u yotsongi ni uye u singai?

Yayi vuza na kpamu u yotsongi ni kuyeve,
ḁa kpamu u yotsongi ni uye u kufuḁa?

15 Mayu aduniyan i taṇ tsu uḁaḁpi u mini o kog-
bodo ka mini,
i taṇ tsu uteku tsu kubutaṇ a kagisamkpatsu. U
bonoko taṇ otogu raḁaṇ adanshi kubutaṇ ku
ḁa.

16 Ndanga n Lebano n kuyawa kusongu a kata-
likalyuka ba,
ko ta na nnama n ni feu n yawa kuya'anka
kune'e ku kusongu.

17 Uma a aduniyan dem waṇ ni ili i ḁa i ba,
u kece le ba,
u bonoko le ili kpamu ba.

18 N yayi va kugisanku n Kaṣhile?
N iyoci ye ne i ḁai va kugisanku yi?

19 Kaṁali vuma ḁa u ya'in ni,
ḁa kawakana ka kumai ni n azanariya,
ḁa u doku u ukai ni ikani ya azurufa.

20 Vuma vu unambi vu na wi n i na u kuya'anka
kune'e ba,
u tsu zagba ta madanga ma na ma tsu shama
ba.

U tsu laṅsa ta vuza na u yevei kushe'we,
kaṭa u she'weke yi kaṃali ka na ka tsu wala
ba.

21 Kaṭa vu yeve ba?

Kaṭa vu pana ba?

Kaṭa a sa'wa kudana wu n ayin a ugiti ba?

Kaṭa vu ciya kuyeve ukuna u nampa ali kafu
a ya'an aduniyan ba?

22 Ayi da vuza na wi idaṣhi gaḍi vi dika,
uma a ni i ta uteku tsa akyun,

da u baṛakpai gaḍi tsu kafalaka,
da u baṛakpai le uteku tsu mayaḷi ma na o ci
yongo.

23 Ayi da vuza na u bonokoi ngono ukuna u gbani,
da u bonokoi tsugono tsa aduniyan ili i yoku
ba.

24 I ta uteku tsu mita mu wuti usavu,
a makyan ma na baci a ca'i le
ma na mu utai babu aralu a mariki.

Ayin a na baci Vuzavagudu u lapai wunla,
e ci dekepe ta kaṭa o tonon wunlai an kopo.

25 Vuza ciḍa u danai,

<<N yayi a kugisanku mu, an mo kokpo uteku
ci ni?>>

26 Dengusaḷi aṣhi a da gaḍi kaṭa i lana.

Yayi u ya'in ili nampa ya?

U tsu utaḱa le vuza te vu te,
kaṭa u deke yaba dem n kula ku ni,

adama a tsugbayin tsu utsura ci ni tsu na ci
kugisanku ba,
babu vuza te vu na u nusai.

27 Avu Yakubu,
<<Adama a yidaj va kudana Vuzavaguđu we
ene ta atakaci a nu ba?
Uye u va wi ta usokongi a ashi a Vuzavaguđu,
Avu Isaraila yi faj i zuwai da va kudana
Kashile ka iwan ta kasingai ka nu?>>

28 Ada i yeve ba?
Kata yi ishi i pana ba?
Vuzavaguđu Kashile ka kowanai ka'a.
Vuza na u ya'in aduniyan dem.
Ayi utsura u ni u tsu jebe ba ko wo'o,
kusheshe ku ni kpamu ki kuyeve ba.

29 U tsu neke ta aza a wo'i katsura,
kata u doku aza a unambi wu utsura katsura.

30 Ko adangani a ci ya'an ta ulinga kata o o'wo,
olobo feu i ta a kutadatsa kata a yikpa.

31 Ama aza na e nekei adu e le u Vuzavaguđu
i ta a kuciya utsura u savu.

Kata a imkpa gadi n evelyu tsu kajimba,
I ta a kusuma ama o ko'o ba.
I ta a kuya'an nwalu ama a kulima ba.

41

Kafanki ka aza a Isaraila

1 Vuzavaguđu u danai, <<Padai bini kata i panuka
mu, ada idika i na yi devu m mala.

Ya'an uma o dokusu n utsura,
ya'an a tawa devu nu mpa kata a dansa,

Ya'an tsu bolongu ra_ka_u vu tsu adama a na ci sheshei kakuna.

² <<Yayi u kushangi mogono ma kasana ma nampa ma,
ali da u zuwai u ciya_i ulya'i a ubuta_u u na u banai dem?

Yayi u nekei ni ulya'i a ubuta_u wu ngono n idika i na i buwai,
kotokobi ka_u ni ko bonokoi le tsu kubuta_u.
Aya'a a_u ni a wacuwai le tsa awana o kutono wunlai.

³ U kiyangi le da u walai babu atakaci,
a nwalu m moloko adanshi ene a_u ni a kusa'wa idika ba.

⁴ Yayi u zuwai ili i nampa i ya'an?
Yayi u dekei tsumani ali n ayin a ugiti?
Mpa Vuzavagudu n yongo ta_u lo ali n ayin a ugiti,
Mpa Vuzavagudu mi ta_u kpamu a kuya'an lo ali a kubana uteku.>>

⁵ Aza a na i o kotogu e ene ta_u da kpamu a panai wovon,
likuci ya aduniyan ra_ka_u i je'ekei ikyamba.

Da kpamu o bolongi da yawai devu.

⁶ Yaba dem u ba_nka_i vuza na wi devu n ayi n a danansanai, <<Gbama ka_udu>>

⁷ Keshe'wi ka_u ama_i u tsu dana ta_u kayimi ka azanariya, kyasa_u wu n ulinga,
ka_uta_u vuza na u tsu lapula azanariya a ya'an mayin, u tsu dokusu ta_u kpamu vuza na u tsu bolongu a da dem,
ka_uta_u u dana, <<Ulinga wa u ga'an ta_u>>
ka_uta_u u vara ka'a n ikusa ta lo ka_u yikpa.

8 <<Ama avu Isaraila, avu da kagbashi ka va,
Yakubu vuza na n zagbai, kumaci ki Ibrahi
kaja'a ka va,

9 Avu na n dikai na de a uteku wa aduniyan,
na de a ubuta u na u la'i n da'angi,
da n danai, <Avu da kagbashi ka va.>
N zagba wu ta, mi ta na feu a kuvaruku wu
ba.

10 Kata vu pana wovon ba,
mi ta kobolo n avu, kata kpamu ka du ka nu
ka muda ba, adama a na mpa da Kashile ka
nu.

Mi ta a kuzuwa wu vu tsurakpa kata m banka wu.
Mi ta a kudangusa wu n kukiye ku usubi ku
usingai ku va.

11 <<Aza a na i a wupa n avu raka mayun i ta a
kuya'an wono,
kata a ciya kugoyi. Aza na kpamu i a tsurala
n avu,
i ta o kokpo ukuna u gbani kata a kuwa.

12 Vi ta a kulansa irala i nu,
ama ve kene le ba.
Aza a na kpamu i o kuvon n avu
i ta o kokpo ukuna u gbani.

13 Adama a na mpa da Vuzavagudu Kashile ka nu,
vuza na u tsu bana kukiye ku usingai ku nu,
da n danai nu, kata vu pana wovon ba,
mi ta a kubanka wu.

14 Kata vu pana wovon ba, avu Yakubu,
Isaraila vu kenu,
adama a na mpa mi ta a kubanka wu, Vuzav-
agudu u dansai
Kishi ka da vuza cida vi Isaraila.

15 <<Lanai, mi ta o kubonoko da tsa alangu a kulapu,
a na i usavu n utsura.

Yi ta a kulapa nsasan kata i boso n da,
kata kpamu i sara aginda o okpo kubuta.

16 Yi ta e kuyelyukpe le kata wunlai u purangu le,
kata kabatalikpau ka purangu le.

Ama ada yi ta a kuya'an mazanga u Vuzavaguđu,
n tsugbayin tsu Vuza cida vi Isaraila.

17 <<A ayin a na baci aza a unambi n a lansa i a kulansa mini,

da a nambai,

ali da ogboroli e dekpei adama a kakuli,

Mpa, Vuzavaguđu mi ta a kushuku le.

Mpa, Kashile ki Isaraila, mi a kukasukpa le ba.

18 Mi ta a kuzuwa ndolu mu uta de a aginda,
kata nyeneke tamkpamu mu uta ara'a.

Mi ta o kubonoko kakamba kokpo kuyene,
kata kpamu idika i dekpu yo okpo kashi ka mini.

19 Mi ta a kuzuwa de a kakamba
ndanga n sida nu ndanga ma akashiya, nu
ndanga m murti, kobolo nu ndanga n zaitu
mu uta de a agbata,
n ndanga n safire kobolo n Firi n dobino, ciya
o okpo kutsun,

20 i nampa yi ta a kuya'an adama a na uma e ene
kata e yeve,
o co'oko kata e yevesheke
a na kukiye ku Vuzavaguđu ku da ku ya'in ili
nampa ya,
Vuza cida va aza a Isaraila da u ya'in i da.

21 Mpa Vuzavagudu, mogono mi Isaraila n danai,
<Tukai m mawansa ma_ da_ wa_ va_ Mogono
ma Yakubu madanai.

22 <Tukai n a_mali a da_ ka_ ta_ a
dana tsu i na yi lo a_ ku_ ta_ wa_.
Danai tsu tsu na ili i cau i yongoi,
ciya ci di_ka i da n a_miki
ka_ ta_ kpamu ci yeve ulinga u na i da i ya'in,
ko i dana tsu i na i ku_ ta_ wa_.

23 Danai tsu ili i na i ku_ ta_ wa_ na kelime,
adama a na ci yeve a na a_ da_ a_mali a da yi.
Ya'in ili i yoku, ko i singai ko i gbani-gbani,
adama a na ci ya'an mereve ali tsu pana
wovon.

24 Ama a_ da_ i yawa bi'i ili i yoku ba,
ulinga u da_ kpamu da wi wasasa,
vuza na u zagbai da_ va wo okpo ta_ ili yu
unata.

25 <N zagba ta_ de vuza yoku a ubon wa aza gadi,
mi ta_ a_ ku_ ta_ wa_ n ayi,
adama a na u ta_ wa_ n vishili a ubon u gadi.
U kudasa ta_ ngono ka_ ta_ mo okpo adanshi ci'in tsu
da,
uteku u na kama'i ka tsu dasa ci'in.

26 Yayi u dansai ili nampa de ayin a_ ugiti, adama
na tsu yeve,
ko n ka mayun, adama na tsu dana, <Wi ta_ n
kamayun>?

Babu vuza na u dansai ili i nampa,
babu vuza na u dansai ka,
babu kpamu vuza na u panai kadanshi wa
nu.

27 Mpa da ugiti u na n danai Sihiyona <lanuku, ele
da na a_ ku_ ta_ wa_>

N neke ta Urushelima kalingata ka arabali a singai.

²⁸ Da n lanuki punu a katsuma ke le, ama ko vuza te n ciya ba,
babu vuza te a katsuma ke le vu na u kufuda kuneke odoki,
babu vuza na kpamu u kuneke wu ushuki ayin a na baci me ecei le.

²⁹ Lana, raka vu le a uwa a da,
ulinga u le, gbani da.
Amali a da raka ofoli a da tsu wunla.

42

Kagbashi ka Vuzavaguđu

¹ <<Nava daɗa kagbashi ka va, vuza na n kumgbasai,
ayi da vuza na mpa n zagbai, n vuza na kaɗu ka va ka cigai.

N zuwa ta ayinviki a va wa ni.

Wi ta a kutuka n kasingai a aduniyan.

² Wi o ku orukpo kau ba,
ko tana u dengusa kalakatsu, ko kuta e keteshe tsu na uma a pana ba.

³ Ko kososhi wi o kukodo ba,
wi tana feu a kukima makuni ma na mi a kukima ba.

N kamayun ka'a u kutuka n kasingai,

⁴ ayi wi o ko'o ba, ba le tana u namgba kaɗu,
ali sai ayin a na u zuwai kasingai ka kara'i aduniyan dem.

A wila u ni u da aza o kotogu a kuzuwa apa e le.>>

⁵ Na da ili i na Kashile Vuzavaguđu u danai,

vuza na u ya'in gadi da u barakpai i da.

Vuza na u ya'in idika n i na yi punu a i da,
ayi na u nekei uma ayinviki,
n wuma kpamu wa aza a na i punu a nwalu
i da.

6 <<Mpa da Vuzavagudu, n deke wu ta adama a
kasingai,

Mi ta a kudika wu e ekiye a va,
Mi ta a kuka_n wu kata m bonoko wu
vo okpo uzuwukpani adama a uma
kutashi kpamu adama aza kayimbi,

7 adama na vu bayuwa_ashi a na i n uyimba,
kata_vu utaka_n aza na i a kunu ku ugbashi
kata kpamu mu utaka_ aza na i idashi a
kayimbi.

8 <<Mpa da Vuzavagudu, da da kula ku va,
Mpa n kuneke tsugbayin tsu va u vuza ba,
ko n kasukpa_ ucikpi u va a kubana a ubuta
wa_ amali.

9 Lanai, ili i cau i tawa ta da i lazai de,
gogo na ili i savu i da mi a kudansa,
kafu i da i ya'an
da mi a kudana da i da.>>

Vishipa vu cikpi u Vuzavagudu

10 Ya'ankai Vuzavagudu vishipa vu savu,
ya'in vishipa va ada a aduniyan,
n ada_vu na i tsu wala a mala, kobolo n i na yi
punu raka,
ada otogu n aza a na i de idashi.

11 kasukpa_ aza a na i a likuci dem m meremune
ma_ ni a dengusa_ alakatsu e le a cikpa yi,

kaşukpa uma a likuci i wawa'a i Kedaru a
ya'an ishīpa adama a ni.

kaşukpa uma a Sila a canana ishīpa i mazānga a
kubana wa ni,

kaşukpa le o orukpo de a gadi vu nsansa a
kubana wa ni.

¹² kaşukpa le e neke Vuzavaguđu tsugbayin,
kaṭa a sala ucikpi u ni o otogu.

¹³ Vuzavaguđu u tsu bana ta a ubuta u kuvon tsu
kovonshi,

tsu kosoji tsu da u tsu shilika n utsura,
u ci ya'an ta yoroli i kuvon,
kaṭa wu una irala i ni babu wovon.

¹⁴ <<M megeshe m pada ta bini,
m pada ta bini da m kpaḍai kukebece.

Ama gogo na uteku tsu vuka va aganda,
mo orukpoi, n inkai n ya'in yura.

¹⁵ Mi ta a kukaşukpa nsansa n aginda a takacika,
kaṭa n dekpētengu ica'aşhi i le raḱa,
kaṭa m bonoko ndolu mo okpo idika i gbani,
kaṭa n dekpētengu adaḱa.

¹⁶ Mi ta o kutono n ayimba a uye u na e yevei ba,
n uye u na e yevei ba u da mpa n kutono n
ele,

kaṭa m bonoko kayimbi kutashi a aşı e le,
kaṭa kpamu n lapula ubuta u gbani-gbani u
ga'an.

Na da ili i na n kuya'an ka le,
Mpa mi a kukaşukpa le ba.

¹⁷ Ama aza a na e nekei aḍu e le wa aṃali,
aza a na a tsu dana ululu, <Aḍa da aṃali a
tsu>

i ta o kokpo n wono.

Ayimba n Agulani a aza Isaraila

18 Vuzavaguđu u danai, <<Panai, ada agulani,
lanai, ada ayimba, kata ye ene.

19 Yayi wi kayimba tsu kagbashi ka va,
ko wi kagulani uteku tsu kalingata ka na n
suki?

Yayi kpamu wi kayimba tsu vuza na u nekei kaci
ka ni wa va,
ko wi kayimba tsu kagbashi ka Vuzavaguđu?

20 Ye ene ta ili n abundai, ama i co'oko ba,
atsuvu a da i ta ubayuwi, ama i pana ba.>>

21 Vuzavaguđu we enei u ga'an yi ta
adama a usubi ka ni,
u zuwa wila u ni u tsurakpa kobolo n tsugbayin.

22 Ama ele da uma a na a purai gbani da a ya'ankai
uboki,

ra ka vi le da a kanai e kpenle
ko yi usokongi a ubuta wu ugbashi,
okpo ta ucanuku u kuvon,
n babu vuza na wa kisa le,

okpoi eremishi,
m babu vuza na wa kudana, <<Bonokoi le.>>

23 Yayi a katsuma ka da u kuzuwa atsuvu adama
a ili i nampa,
ko u co'oko mayin adama a ayin a na a
kutawa?

24 Yayi u nekei kpa'a ku Yakubu da a ya'ankai ku
da uboki,
ko e nekei Isaraila e ekiye a aza a na a purai
ili le gbani?

Ashe Vuzavaguđu da ba,

ayi da vuza na tsu nusakai?
 Ayi da vuza na tsu kpaɗai kutono uye u ni,
 ayi da vuza na tsu kpaɗai kushuku n wila u
 ni?
 25 Adama a nannai da u tsunki le wupa u gbayin
 u ni,
 n wupa u kuvon ku usuɗukpi.
 U kambuki le akina, ama n nannai dem a fuda e
 yeve ba,
 u songi le, ama o co'oko ba.

43

Kishi ka aza Isaraila koci.

- 1 Ama gogo na, ili i na Vuzavaguɗu u dansai i daɗa
 na,
 ayi na u ya'in nu, avu Yakubu,
 ayi na u taɓai n avu, avu Isaraila.
 <<Kaɗa vu pana wovon ba, adama a na mpa da
 n shibai da, da n dekei da yaba dem n kula
 kuni, aɗa uma a va a da yi.
 2 Ayin a na baci vu pasai kuyene,
 mpa n kuyongo ta kobolo n avu,
 ayin na baci kpamu vu pasai kudolu,
 ma mi a kupura wu ba.
 I wala baci a kaɗsuma ka akina,
 yi a kukula ba,
 nlentsu ma akina ma mo kusongu da ba.
 3 Adama a na mpa da Vuzavaguɗu, Kaɗhile ka nu,
 vuza Cida vi Isaraila, Kishi ka nu.
 N neke ta Masar adama a wishi u nu,
 Da n saba'i Itopiya n Sheba o okpoi una u nu.
 4 A na wo okpoi avu vi ta n uga'in n tsugbayin wa
 va,

- da kpamu mpa n cigai nu,
mi ta_a kuneke uma kasaba'a a una_u nu,
kobolo n uma a aduniyan adama kasaba'a n
wuma u nu.
- 5 Kaťa_vu pana wovon ba, adama a na mpa mi ta
kobolo n avu,
mi ta_a kutuka_m muku n nu a ubon u kasana,
kata_m bolongu da_de n ubon u kalivi.
- 6 Kaťa_n dana aza a ubon u gadi, <Kasukpai le>
aza daka tamkpamu, <Kaťa_i bonoko le ba.>
Bonokoi Olobo ava_a na i da'angi,
ni nkere n va_n na mi a uteku wa aduniyan.
- 7 Yaba dem vu na e dekei n kula ku va,
vuza na n ya'in adama a tsugbayin tsu va,
vuza na n fobusoi da n tukaj.>>
- 8 Utaķaj n uma a na i n aši ama ayimba_a da,
n aza a na kpamu i n atsuvu ama agulani a
da.
- 9 Aduniyan rak_a gasai a ubuta_u te,
da uma o bolongi.
Yayi a katsuma_ke le wa kufuda kudansa ukuna u
nampa,
kata_u yotsongu tsu ili i cau?
Ya'an a_tuka_nu nga n le kaťa_a dansa ka'a mayun
adama e le,
adama a na uma o yoku a pana ka'a kaťa_feu
a dana, mayun da.
- 10 Da Vuzavagudu u danai, <<Ada_nga n va,>>
<<Ada_kpamu agbashi a_va_a na n zagbai,
adama a na i yeve kaťa_i neke adu wa_va,
kaťa_kpamu i co'oko a na mpa da.
A sa'wa kuciya Kašhile ko yoku kafu mpa ba,
i ta na feu a_kuciya ko yoku na kelime ba.
- 11 Mpa, mpa da Vuzavagudu,

kishi ko yoku ki lo ba.

¹² Mpa Vuzavaguḍu n danai,
n ya'in uzuwakpani n kisa ḍa, ḍa ta na n kaṇai
uzuwakpani wa,
aḍa ḍa nga n va n na n yevei an babu Kaṣhile ko
yoku, ka na ka ya'in ili i nampa.

¹³ Mayun ḍa, ali n ayin a ugiti sai a kubana ko
wanai mpa ḍa Kaṣhile.

Babu vuza na u kufaḅana vuma e ekiye a va.
N ya'an baci ili yayi u kuya'ansuka i ḍa?>>

*Ucigi u Kaṣhile a kubana wa aza Isaraila wi n
uteku ba*

¹⁴ Ili i na Vuzavaguḍu u dansai i ḍa na,
kaṣhibi ka ḍa, Vuza Cida vi Isaraila,
<<Adama a ḍa mi ta a kusu'uku Babila uma,
adama a na a una aza a Babila raka,
ciya m bonoko yoroli i mazanga i le yo okpo
maṣhi.

¹⁵ Mpa ḍa Vuzavaguḍu, Vuza Cida vu ḍa,
ayi na u ya'in aza a Isaraila, mogono ma ḍa.>>

¹⁶ Ili i na Vuzavaguḍu u danai i ḍaḍa na
ayi ḍa u ya'in uye a mala,
ḍa kpamu u batsai uye e kuyene ku gbayin,

¹⁷ ayi vu na wu utukai n ekeke o odoku kobolo n
odoku,
osoji kobolo n ovonshi,

ḍa a vaki a idika ya a fuda ta na a danga ba,
a kuwai tsa akina a makuni a na a kimsai.

¹⁸ <<Ama cinukpa n ili i cau,
kata vu ciba n ili i kuku ba.

¹⁹ Lana, mpa mi ta a kuciga kuya'an ili i savu,
Gogo na i ḍa yuta ta, kata ye ene i ḍa ba?

Mpa mi ta a kuya'an uye e meremune
n kuyene a idika yu dekpu

20 Nnama n kakamba raka mi ta a kucikpa mu,
nshe'e n kakamba kobolo n adala dem,
adama a na n neke le ta mini e meremune, kata
kpamu n tasa
nyeneke a idika i dekpu,
n neke uma a na n zagbai mini mo kuso'o,
21 uma a na n ya'in adama a kaci ka va
adama a na a sala ucikpi u va e keteshe.

22 <<Ama Yakubu, mpa da vuza na vu cikpai ba,
avu o'uso kaci ka nu adama a va ba, avu
Isaraila.

23 I tuka mu m mokyon adama e kune'e ku
kusongu ba,
ko kpamu i cikpa mu n alyuka a da ba.
Mpa n takacika da n adama e kune'e ki ili i
kashina ba,
n damusa da kpamu adama a ili i magulani
ba.

24 Ada i tuka n ili i magulani yi uyo wa va ba,
ko i neke mu ushuma wa alyuka u da ba.

Ama da yi a kutakacika mu nu unushi u da,
da kpamu yi o ko o'uso mu n kawuya ka da.

25 <<Mpa, mpa da, vuza na u takpai
ugbamukaci u da, adama a kaci ka va,
da n cinukpai n unushi u da raka-raka.

26 Cibakai mu n ili i gbani-gbani i na n ya'ankai
da,
ya'an ci ya'in kanananai ka kadanshi ka
kobolo,

- dansai e keteshe ukuna wu unushi u ḏa wa.
27 Ikaya i ḏa yu ugiti i nusa ta,
ḏa kpamu aza kelime a ḏa a ya'ankai mu
ugbamukaci.
28 Adama a nannai mpa n kuneke ta tsugbayin tsa
a'isa wono,
ḏa n nekei Yakubu adama munuka
aza Isaraila kpamu adama ishikushi.

44

Isaraila aza a na Vuzavaguḏu u zagbai

- 1 <<Ama gogo na pana, avu Yakubu kagbashi ka
va,
Isaraila, avu na n zagbai.
2 Na ḏa i na Vuzavaguḏu u dansai,
ayi vuza na u ya'in nu, ayi na u zuwai nu a
katsuma,
ayi ḏa kpamu vuza na u ku baṅka wu.
Kaṭa vu pana wovon ba, avu Yakubu kagbashi ka
va,
Jeshuru, avu na n zagbai.
3 Adama na mi ta o kuyo'o mini a idika i ḏekpu,
kaṭa kpamu n zuwa nyeneke a idika yu
ḏekpu.
Kaṭa mpa n zuwa ayinviki a va u muku n nu,
unaṣingai u va kpamu u tsukaya tsu nu.
4 I ta a kuta uteku tsu mita a maḏanga a kaṭina
ka mini,
uteku tsu maḏanga o kuḏolu ku na ki e
kuyene.
5 Vuza yoku wi ta a kudana n utsura, ayi vuma vu
Vuzavaguḏu ḏa,

vuza yoku kpamu kaṭa u deke kaṣi ka ni n
 kula ku Yakubu,
 kaṭa kpamu vuza yoku u dana e kukiye ku ni,
 <Mpa vuza vu Vuzavagudu vu da.>
 Kaṭa kpamu u dika kula ki Isaraila adanshi
 ku ni ku da.>>

Vuzavagudu kaṃali ka ba

⁶ <<Ili i na Vuzavagudu u danai i daḍa na,
 mogono ma aza a Isaraila n vuza na u kushiba
 uma, Vuzavagudu vo osoji a gadi. Mpa da
 ugiti n ukocishi,
 Kaṣhile ko yoku ki lo ba, sai mpa.

⁷ Yayi wi lo tsu va?
 Ya'an wu uta u dansa,
 ya'an u dansa kaṭa wu utaḱa mu i da e keteshe.
 U dana mu tsu na a ya'in da n ya'in uma a
 cau
 kobolo n i na i kutawa,
 mayu ya'an u dana mu ili i na i kutawa.

⁸ Kaṭa i je'eke ikyamba ba,
 kaṭa kpamu i pana wovon ba. N sa'wa
 kudansa ukuna u nampa ali da n ya'in kene
 m megeshe ma de adama a u da ba?
 Aḍa da ngan n va. Kaṣhile ko yoku ki ta lo, m ba
 mpa ba?
 Babu kakpanlai ko yoku, mpa n yeve ko yoku
 ba.>>

⁹ Aza a na a ya'in aṃali dem ukuna u gbani u da,
 ili i na kpamu a zuwakai katsura ya kuya'an
 le ili ba.
 Ele vu na a ga'in a ya'anika le kadanshi ayimba a
 da,

- i ta kpamu n tsulau da okpoi n wono.
10 Yayi u she'wei kamali ko u luwai kululu
ku na ki e kuneke yi ili ba?
11 N dana da,
ayi n aza a ni raka i ta a kuya'an wono, ayimi
a ili uma da.
Ya'an raka vi le a gasa kata a zagba i na i kutaka
le.
I ta a kupana wovon, kata raka vi le a ya'an
wono.
- 12 Kawakana ka tsu dika ta ucanuku wu ulinga,
kata u zuwa a kina u yuma ili.
U tsu yima ta ili ya m matalaka u kana kugbasha
i da n utsura.
Kambulu ka kana yi baci u tsu okpo ta babu
utsura,
kakuli ka kana yi baci feu u tsu lima ta.
13 Keshe'wi ka tsu gisanku ta madanga
kata u zuwaka ma'a urotu n ili yu ulinga i ni,
kata u she'we ka'a
ali kokpo an vuma vu singai.
U ya'an yi tsu na a kuzuwa yi a kpa'a.
14 U tsu kapa ta ndanga n sida,
ko kpamu u zagba ndanga n sipuru ko
madanga ma oku
kata u kasukpa ma'a mo gbonguro kobolo nu
ndanga n kuntsu,
ko u ca'a ndanga n sida kata mini ma Kashile
ma zuwa n da m gbonguro.
15 N tso okpo ta ili i kutasuku akina i vuma,
u tsu kenuku ta n yoku u tasuku akina a na u
kunyashika,
U tsu tasuku ta akina a kata u kangala boroji.

Kaṭa kṗamu u she'we kaṃali ka na u kucikpa,
u bonoko ka'a kaṃali kaṭa u kuḍanku ka'a.

16 Kaṭa u songu kagimi ka maḍanga ka a akina,
adama a na u zungu inyama

Kaṭa u doku u nyashika. Kaṭa u dana,
<<Kai, akina a nampa yokpo ta.>>

17 Kaṭa kagimi ka maḍanga ka na ka buwai u
bonoko ka'a kaṃali, kaṃali ka kaṣi ka ni,
u tsu kuḍanku ta ka'a kaṭa u cikpa ka'a.

U tsu bana ta u vasa de kaṭa u dana,
<<Isa mu, avu da kaṃali ka va.>>

18 E yeve ili ba, a fuda kṗamu ukuna ba,
adama a na aṣhi e le i ta upali da a kpaḍai
kufuḍa kene
aḍu e le dem a kufuḍa kuyeve ba.

19 Babu vuza na u co'okoi adama a na u sheshe,
babu kṗamu vuza na wi n kuyeve ko kufuḍa
ku na u kudana,
<<N ya'an ta ulinga n kagimi da n songi a
akina

ali da n kangalai boroji vu va n tsikina ci ni
da kṗamu n zungu inyama n takumai.

Nini dai n kubonoko kagimi ka ili yu unata?
Kucikpa n kuḍangu n cikpa kogboli?>>

20 Kokomo ka'a u tsu lya'a, kaḍu ka gbani-gbani
ka ni ka vakangi ni,
adama a nannai wi a kufuḍa kisa kaṣi ka ni
ba, ko u fuda u dana,
<<Ili i na n kaṇai e kukiye ku singai ku va ka
a'uwa da ba?>>

21 Ciba n ukuna u nampa, avu Yakubu koḃolo n
Isaraila,
adama na avu da kagbashi ka va.

Mpa da n ya'in nu, avu da kagbashi ka va.

Avu Isaraila, mpa mi a kucinukpa n avu ba.

²² Mpa n takpa ta unamgbi u nu ce eleshu,
da kpamu n takpai unushi u nu ce egele a
usana.

Bono wa va,

adama a na mpa n shiba wu ta de.>>

²³ Gadi, cananai ishipa i mazanga,

dama a na Vuzavagudu da u

ya'in ili i nampa ya, orukpoi ka,

ada daka vi idika.

Bosongi ishipa, ada nsasan,

kobolo nu ndanga n kutsun dem n na mi
punu,

adama a na Vuzavagudu u shiba ta Yakubu,

kata a a Isaraila a cikpa yi.

Urushelima da ubuta wi idashi u va

²⁴ Ili i na Vuzavagudu u danai i dada na,

kashibi ka nu, ayi na u ya'in nu avu a
katsuma.

<<Mpa da Vuzavagudu,

vuza na u ya'in ili raka,

vuza na kpamu ende'en u barukpai gadi,

da kpamu u poloi idika n kaci ka ni babu
kabani,

²⁵ <<Mpa da m bonokoi n lum ma a'uwa ukuna u
gbani,

eneki kpamu okpoi alau.

Vuza na u tsu bonoko eyevi kacapa

kata u zuwa kuyeve ku le kokpo tsulau,

- 26 ayi na u tsu shatangu kadanshi ka kagbashi ka
ni,
kaṭa kpamu u shatangu ukuna u na alingata
a dansai,
<<ele na a danai aza a Urishelima, <Uma i ta o
kubono n idashi punu na kpamu>
Idika i Yahuda tamkpamu, <I ta a kudoku
kuma'asaka wu,
kaṭa n dengusa agali a nu dem>
27 vuza na u danai mala mu ugayi, <Dekpe,
kaṭa kpamu n dekpētengu nyeneke n da>
28 Vuza na u danai Sairusu, <Ayi da magubi ma
va,
wi kpamu a kushatangu kusheshe ku va raṭa,
wi ta a kudana Urishelima, <<Ya'an o doku a
ma'asaka yi,>>
ukuna wa aṭisa tamkpamu, <<Ya'an a vara
kuma'a ku ni.>>>

45

Sairusu ili yu ulinga i Kashile.

- 1 I na Vuzavagudu u danai Mazagbi ma ni i daḍa
na,
ayi Sairusu, vuza na n kaṇai kukiye ku
usingai ku ni adama a na
u lya'a aduniyan n kuvon,
kaṭa u takpa utsura wu ngono,
kaṭa a bayuwaka yi utsutsu u na babu vuza na u
kubayangu u da.
2 <<Mpa n kulaza ta kelime ka nu
kaṭa n sara nsasan,
n faḍa kpamu utsutsu u na a ya'in n iyum i shili,
kaṭa m gbatya aburakpatsu a iyum miri-miri.

³ Mpa n kuneke wu ta kawalatsu,
n uciyi u na wi a ubuta wu usokongi,
adama na vi yeve a na mpa da Vuzavaguđu,
Kashile ki Isaraila, vuza na u dekei nu n kula
ku nu.

⁴ <<Adama a kagbashi ka va Yakubu,
n Isaraila vuza na n zagbai,
n deke wu ta n kula ku nu,
da n ne'i nu kula ku tsugbayin,
ko a na vi yevei mu ba.

⁵ Mpa da Vuzavaguđu, vuza yoku wi lo kpamu ba,
Kashile ki lo ba sai mpa koci,
n neke wu ta katsura,
ko a na vi yeve mu ba,

⁶ adama a na uma e yeve,
a ili i na i dikai a kasana ali a kubana a kalivi,
vuza yoku wi lo ba sai mpa.
Mpa da Vuzavaguđu, vuza yoku wi lo kpamu
ba.

⁷ Mpa da n ya'in kutashi da kpamu n ya'in
kayimbi,
mpa da n ya'in kasingai n kawuya,
Mpa da Vuzavaguđu, vuza na u ya'in ili i nampa
ra ka.

⁸ <<Avu gadi, ya'an ukuna u kasingai,
ya'an eleshu a tuka n ka'a a idika.
Ya'an idika i bayuwa n wanshi,
adama a na wishu u yimkpa,
ya'an usubi u gbonguro n ka'a,
mpa Vuzavaguđu da n ya'in i da.

9 <<Ili ya atakaci i ɗa u vuza na u shamgbai a
kanananai n vuza na u ya'in ni,
Ili ya atakaci i ɗa mogbodo ma na ma ya'an
kanananai n kama'i ka ni,

ko ci'in ci ta kece kama'i,
<Yidai vi a kuya'an?>

Ko kpamu avu vi yeve,
ulinga u nu ba?>

10 Ili ya atakaci i ɗa u vuza na u kudana esheku a
ni,

<Yidai i zuwai ɗa vu matsai mu?>

Ko u dana anaku a ni,
yidai vu matsai?>

11 <<Ili i na Vuzavaguɗu u danai i ɗaɗa na,
Vuza Cida vi Isaraila, n vuza na kpamu u
ya'in ni,

kaɗa ve ece mu ukuna wi ili i na yi lo a kutawa,
adama a ukuna wu muku n va ba,
ko kpamu vu dana mu ili i na i ga'in n ya'an?

12 Mpa ɗa n ya'in aduniyan,
ɗa n ya'in kpamu vuma punu.

N ekiye a va a ɗa n ya'in gadi,
ɗa kpamu n zuwai ili i na yi de va dem.

13 Vuzavaguɗu Mala'imili u danai, Mpa n
kudangu sa ta Sairusu adama a na u
shatangu ulinga u kasingai u va,
mi ta a kuzuwa nwalu n ni raka n ya'an
derere.

Wi ta a kuma'asaka likuci i va
kaɗa u shikpa agbashi a va,
u kuya'an nannai va adama ikebe ko n katsupu
ko yoku ba,

i dāda i na Vuzavagudū malyaimili u danai>>
14 Ili i na Vuzavagudū u danai i dā na,
<<Uciyi wa aza a Masar n aza a tsulaga a Kush,
kobolo n wa aza a ubon u gaḏi,
kobolo n uma a ugaḏi a Sabina
i ta a kutawa wa dā raka
kata okpo aza a dā.
I ta a kutawa kobolo n aza a tsulaga e le raka,
kata o tono dā kucina,
ushiya n ikani i tsugbashi.
I ta a kukudanku dā
kata o folono dā a kana kudana,
<Mayun Kashile ki ta kobolo n aḏa, babu kpamu
vuza yoku,
Kashile ko yoku ki lo ba.> >>

15 Mayun, avu Kashile ka'a ka na ko tsu sokongu
kaci ka ni,
avu Kashile ki Isaraila n Kishi.

16 A ya'in a amali raka i ta a kuya'an wono, kata
o okpo n kugoyi,
i ta a kuyikpa o wono raka.

17 Ama aza a Isaraila i ta a kuciya wishi a ubuta
u Vuzavagudū
n wishi babu kukotso,
aḏa ya kuya'an wono ba,
ko ta na i ciya kugoyi ku na ka kukpaḏa
kukotso.

18 Ili i na Vuzavagudū u danai i dā na,
ayi na u ya'in gaḏi,
ayi dā Kashile.

Ayi dā u fobusoi tsu na u kuya'an aduniyan,

ayi da u ya'in a da,
u ya'an a da tsu na a da o kokpo lekedfi ba,
ama u ya'in a da adama a na uma o yongo
punu.

Da u danai,
<<Mpa da Vuzavagdu
vuza yoku wi lo kpamu ba.

19 N ya'an kadanshi ka va usokongi
a ubuta u kayimbi ba.

Mpa mi ishi a kudana ntsukaya n Yakubu,
<Kata i lansa mu gbani ba, ishi baci a kuciya
mu ba,

Mpa Vuzavagudu n tsu dansa ta ili i na yi i mayun,
kata kpamu n sala ukuna u na wi derere.

20 <<Bolongi kaci ka da kata i tawa,
yawai devu, ada vu na i la'akai n wuma a
aduniyan.

Umici u da wi o kuforo aza a na a ci dika amali a
na a ya'in nu ndanga a kukaraka,
ele vu na a tsu vasa u kamali ka na ka ci isa
vuza ba.

21 Dansai ili i na yi lo, tukai n ukuna wa,
ya'an o godumo u da kobolo.

Yayi u ya'in kene adama a ukuna u nampa n ayin
a cau a de,
yayi u dansai ka'a m megeshe ma de?

Mpa da ba, mpa Vuzavagudu?
Babu Kashile ko yoku ka na ki lo,
Kashile ku usubi n Kishi,
vuza yoku wi lo ba sai mpa koci.

22 <<Bonoi wa va kata i ciya wishi,
ada vu na yi dada'in dem a aduniyan.

Adama a na mpa ɗa Kašhile, vuza yoku wi lo
kparamu ba.

²³ N kucuna ta n kula ku va,
n dansa ta ukuna u mayun,
mi o kubono ma sadakpa kadanshi ka nanlo
ba.

Akaŋaŋtsu dem i ta a kukudaŋku mu,
kelentsu ka yaba dem ki ta a kudansa ukuna
u singai.

²⁴ I ta a kudana adama a va,
<Usubi n utsura u Vuzavaguɗu u ɗa wi koci.>
>>

Aza a na a ya'in wupa n ayi
i ta a kubana wa ni raƙa kaƙa okpo n wono.

²⁵ Ama u Vuzavaguɗu u ɗa ntsukaya mi Isaraila
raƙa
n kuciya kasingai kobolo n tsugbayin.

46

Amali aza a Babila

¹ Amali a aza a Babila a na e ci ɗeƙe Belu n Nebo
a ciya ta ugoyi kau,
a canuku ta ululu e le a ƙanaɗi kukaraƙa a ɗa.
Gogo na i ta a gaɗi vu nnama n na n tsu canuku
ucanuku
nnama n nampa mo o'wo ta adama a
ucanuku u ululu u na a ɗikai va.

² Amali a a ciyaɗi kugoyi ɗa a kuɗaŋgi kobolo n aza
a na a ɗikai le,
a fuɗa ta na a baŋka amiki a ba,
ɗa a ɗikai dem vi le a kubana a ubuta wu
ugbashi.

³ <<Panakai mu, aɗa aza a Yakubu,

- aḏa_vu na i buwai dem a_kaṭsuma ka kpa'a ki
Isaraila.
Aḏa_vu na n laṇai kafu a matsa ḏa, ḏa n dengusai
ḏa
ali n ayin a na a matsai ḏa.
- ⁴ Ali n ayin a tsukutsa a_ḏa
Mpa ḏa ayi, ali a kubana a ayin a na i kuta
kaṇji kaṛi, mi ta a kuḏika utsura u ḏa.
Mpa ḏa n ya'in ḏa_mi ta a_kulaṇa_ḏa,
mi ta a kinda ḏa_kaṭa_mi isa ḏa.
- ⁵ <<N yayi ya kugisangu mu, kaṭa_i ḏika ci ta
derere?
N yayi kpamu ci yotsonoi, ali ḏa i kugisanku
tsu?
- ⁶ Aza o yoku a_bayuwai nsolo n le ḏa i ugulani n
azanariya,
a tsu gisanku ta_ azurufa e le a
kakunzukupatsu,
ele ḏa a tsu ḏika kayimi ka azanariya kaṭa_u
bonoko a ḏa kaṃali,
kaṭa_a kuḏanku ka'a ali sai iḏika a cikpa yi.
- ⁷ A ci ḏika ta_ka'a a avangatsu e le a_kukaṛaka,
a zuwa baci ka'a ta lo ka ci shamgba
ka tsu wala ba.
Ka_tsu zumgba_ba, ko a vasa baci wa_ni u tsu
ushuku ba.
Ka_tsu utaḱa_vuza a kadama ba.
- ⁸ <<Kaṭa_i cinukpa n kakuna ka nampa ba,
kaṭa_i zuwa ka'a a_kaḏu. Cibai n ukuna u
nampa, aḏa_aza a unushi.
- ⁹ Cibasai n ili i cau, i na i lazai n ayin a ḏe.
Adama a na mpa ḏa Kaṣhile, babu kpamu
vuza yoku,

- mpa ɗa Kaṣhile, babu vuza na wi tsu va,
¹⁰ N ugiti n tsu dana ta uma ukuna wu ukocishi,
 n ili i cacau, kobolo n i na yi lo a kutawa.
 N danai, kadanshi ka va ki ta a kushamgba,
 mi ta kpamu a kuya'an i na n cikalai kuya'an
 dem.
¹¹ N dekei vuza yoku a kasana tsu manu ma na
 ma tsu shada ili,
 a idika i da'in kpamu vuma na u kushatangu
 kusheshe ku va.
 N dansa ta ili i na n kuya'an,
 mi ta ta na a kuya'an i ɗa.
¹² Panakai mu, aɗa uma a ugbamukaci,
 aɗa na yi da'angi n kuya'an ku kasingai.
¹³ Mpa mi ta ufobushi adama a na n zuwa ili i
 wala derere,
 makyan mi punu kau ba,
 ama gogo na wishi u va wi a kuya'an megeshe ba.
 Mi ta a kuzuwa wishi u va a Urushelima,
 tsugbayin tsu va tamkpamu a Isaraila.

47

Uyikpi u Babila

- ¹ << Cipa kata vu daṣangu a idika
 avu Babila,
 daṣangu a kayala babu kakuba,
 avu Babila.
 O kudoku e deke wu
 meleshushe ko vuza babu utsura ba.
² Dika kutalikukiya kata vi ya'an kiya,
 fodo kaƙaɓi ka nu.
 Vagalukpa fatari vu nu, vu kaṣukpa ene pulai,
 kata vu wala vu pasamgbani o ndolu.

- 3 Ciyānpu tsu nu ci tā a kuta pulai,
kaṭa wono u nu wo okpo e keteshe.
Mpa n kutsupa tā,
mi kpamu a kubuwaka vuza n wuma ba.>>
- 4 Kaṣhibi ka tsu, Vuzavagudu Mala'imili da kula
ku ni,
ayi da vuza cida vi Isaraila.
- 5 <<Desangu de n kaḃini a kayimbi,
avu Babila,
a buwa e kudeke wu
mogono ma vuka mo tsugono ba.
- 6 N ya'an tā wupa n uma a va aza a Isaraila,
m bonokoi le ukuna u gbani,
n nekei le e ekiye a nu,
da vu kpaḍai kupana asuvayali e le.
Ko a tsukutsa ci le,
da vu kaṇai kuneke le atakaci.
- 7 Da vu danai, <Mpa mi tā a kulya'a kelime
n kulya'a tsugono tsa aṃaci ali a kubana
uteku n uteku.
Ama vu kpaḍai kindana ili i nampa ya,
ko vi ciba n ili i na i da i kutuka.
- 8 <<Gogo na, pana kakuna ka nampa,
avu na vi ci ciga kupana ku uyo'o, avu na vu
tsu yongo ukanji mayin,
avu na vu tsu dana n kaṇi ka nu,
<Mpa da bi'i, babu kpamu vuza yoku sai mpa.
Mpa mo kokpo kagapa ba
ko n namba maku a kaṭsuma ka muku n va
ba.>
- 9 Ukuna u re u nampa dem wi tā a kucina wu
babu megeshe,

- a kanna ke te,
unambi u muku n tsugapa
ci ta a kutawa wa nu m makara,
ko n ukuna u kabundai
ko oboci a nu kobolo n tsuboci le dem.
- 10 Vi neke ta katsura n kawuya ka nu
ali da vu danai, <Babu vuza na we enei mu.>
Ugboji u nu n kuyeve ku nu ku nu ku vakangi nu
ana vu danai ka ci ka nu,
<Mpa da, babu kpamu vuza yoku tsu va.>
- 11 Mayu atakaci a kutawa ta wa nu,
va kufuda kutere a da n ala'win ta na ba.
Kawuya ki ta a kutawa wa nu,
vi ta na a kufuda kisa ka ci ka nu ba,
ili i wuya i na vi uyeve n i da ba,
yi ta a kucinaka wu.
- 12 <<Gogo na ya'an ulinga n ala'win o tsuboci a
nu,
ya'an ulinga n uye u na vu tonoi ali n ayin a
de.
U ga'an ba u da wi ta a kuya'anka wu kasingai,
ko u da u zuwa vuza yoku kupana wovon u
nu.
- 13 Kadanshi ko odoki ka na vi isai dem ko o'uso
wu ta
Te dai aza a tsusaki ku ukuna a nu i raka,
eyeve i azangata a ele na a tsu dana i na yi lo a
kutawa o wotoi dem,
ya'an a isa wu a ubuta wi ili i na yi lo a
kutawa wu.
- 14 Mayu i ta tsu mita ma ci'iwa, ma na mi a kukula
akina.
A kina i ta o kusongu le raka. A kufuda ki isa
ka ci ke le, a ubuta wu utsura wa akina ba.

Cikina ci lo tsu na vuza u kunyashika ba,
babu kpamu akina a na vuza u kutasuku.

¹⁵ I nampa i ɗa koci a kufuɗa kuya'anka ɗa
ele vu na vu so'i atakaci adama e le, ele vu na
i yongoi kobolo ali n ayin a na yi muku.

Yaba dem u tsu tono ta uye u ni,
babu vuza te vu na wa kisa wu.

48

Ugbamukaci wa aza a Isaraila

¹ <<Panai ili i nampa, aɗa aza a kpa'a ku Yakubu,
aɗa na e ci ɗe ke n kula ka aza a Isaraila,
ɗa yu utai a tsukaya ci Yahuda,
ɗa kpamu i kucinai n kula ku Vuzavaguɗu
ali ɗa i ɗe kei Kašhile ki Isaraila,
ama ba mayun ɗa i ya'in nannai ko n usubi
ba,

² aɗa na i ci ɗe ke kaci ka ɗa aza a idašhi a idika i
cida,
ɗa kpamu i nekei katsura u Kašhile ka aza a
Isaraila,
Vuzavaguɗu Mala'imili ɗa kula ku ni.

³ N dana ta ɗe ukuna wi ili i cau m megeshe ma
ɗe,
una u va u ɗa u dansai ka'a, ɗa kpamu n
zuwai uma e yevei ka'a,
ɗa n ya'in gogo'o n ya'in ka'a ɗa ta na yu utai
nannai.

⁴ Adama a na n yeve ta tsu na yi n ugbamukaci,
edeku a ɗa ugbami ci iyum,
aɗa a ɗa feu utsura ci iyum i shili.

⁵ Adama a nannai n dana ɗa ta ili i nampa ali n
ayin a ɗe,

kafu i ɗa i ta_wa n dana ɗa ta i ɗa
 adama a na ka_ta i kpa_da kudana,
 <Amali a va a ɗa a ya'in le,
 amali a ushe'wi a va kobolo n amali a iyum a
 va a ɗa a zuwai le.>

⁶ I pana ta ili i nampa, indanai i ɗa.
 Ya kushuku n i ɗa ba?

<<Ili i na i dikai anana mi ta a kudana ɗa ukuna
 u savu,
 ili yu usokongi i na ka_ta i sa'wai kuyeve ba.

⁷ Gogo na ɗa a ya'in i ɗa, ka_ta i ɗa i ya'an megeshe
 ba.

I sa'wa kupana i ɗa ba sai anana.
 Babu tsu na i kudana,
 <E, n yeve ta tsu na i.>

⁸ I sa'wa kupana ba, i sa'wa feu kuyeve ba,
 ali n ayin a cau atsuvu a ɗa a sa'wa kubayuwa
 ba.

Adama a na n yeve ta tsu na yi n kawuya,
 e ci ɗeke ɗa ta kpamu aza a ugbamukaci ali
 kafu a matsa ɗa.

⁹ Adama a kula ku va ɗa n kanai wupa u va,
 adama a na n ciya ucikpi ɗa m kpaɗaɗangi i
 na mi ishi a kuya'anka ɗa,
 ta lo ma takpa ɗa a ubuta u va.

¹⁰ Lanai, n luwa ɗa ta, ama ba tsa azanariya ba,
 n kondo ɗa ta e kenle ka atakaci.

¹¹ Adama a kaci ka va, e, adama a kaci ka va, ɗa
 n ya'in ili i nampa.

Nini ɗai n kukaɗukpa kula ku va ku namgba?
 Mpa me kupece tsugbayin tsu va n vuza ba.

¹² <<Panaka mu, avu Yakubu,
 n Isaraila, avu na n ɗekei.

Mpa ɗa,

mpa ɗa ugiti, mpa ɗa kpamu ukocishi.

13 Ekiye a ɓa a ɗa a varai kumi ka aduniyan,
ɗa kukiye ku usingai ku ɓa ku poloi gaɗi,
n deke le baci
a tsu uta ta ka ta a shamgba kobolo.

14 <<Tawai kobolo dem vu ɗa, ka ta i pana.
Kamali ke ne ka i ka sa'wai kudansa ili i
nampa?

Mpa Vuzavaguɗu n ciga yi ta,
wi ta a kushatangu ulinga u ni a Babila,
kukiye ku ni ki ta o kokpo tsurala n aza a
Babila.

15 Mpa, Vuzavaguɗu n dansa ta,
mayu, mpa ɗa n dekei ni.

Mi ta a kutawa n ayi,
ka ta ta na u shatangu ili na u cigai kuya'an.

16 Tawai devu nu mpa ka ta i pana ukuna u
nampa.

<<Ali n kadanshi ka na n gitai kuya'an n ya'an
ka'a usokongi ba,
a ayin a na ili i nanlo i ya'in mpa mi ta de.>>

Gogo na ta na Vuzavaguɗu Kashile u suku mu ta,
kobolo n ayinviki a singai a ni.

17 Ili i na Vuzavaguɗu u danai i ɗa na,
Kashibi ka ɗa, Vuza ciɗa vi Isaraila.

<<Mpa ɗa Vuzavaguɗu Kashile ka ɗa
vuza na u tsu yotsongu ɗa i na i ga'in ɗa,
ayi na u tsu tono n aɗa a uye u na i kuwala.

18 Ishi baci i yeve ḏa i zukai mayin n wilā u va,
maṭana ma ḏa mi ishi ta o kokpo an kuyene,
kaṭa usubi u ḏa feu wo okpo tsa abau a mala.

19 Muku n nu mi ishi ta o kokpo tsu kayala,
kaṭa ntsukaya n nu tamkpamu mo okpo tsu
ushen wi ili i kashina i ni,
ula e le a kusa'wa kuya'an utakpi ba,
ko a ya'an ulangashi wa va.>>

20 Utai punu a Babila,
sumai i kasukpa aza a Kaldiya.
Salai kakuna ka nampa m mazanga ma kaca'a,
kaṭa i dansa ka'a.
Suki ka'a da'in a uteku wa aduniyan,
i dana, <<Vuzavagudu u shiba ta kagbashi ka
ni Yakubu.>>
21 Ele a pana kakuli ko yoku a ayin a na Vuzav-
agudu u tonoi n ele e meremune ba,
u zuwai mini mu utai le a kakpanlai,
u bosoi kakpanlai ka
ḏa mini mu utai punu.

22 Da Vuzavagudu u danai, <<Vuza va asuvawuya
wa kuciya maṭana ba.>>

49

Kagbashi ka Vuzavagudu

1 Panakai mu, aḏa aza a kaḱina ka mala,
panai kakuna ka nampa, aḏa na yi a mpulu.
Vuzavagudu u ne'e mu ta kula mpa punu bi'i a
kaṭsuma,
u ḏeke ta kula ku va ayin a na mpa bi'i
merebu.

² Da u bonokoi una u va tsu kotokobi ka alyu,
u sokongi mu a kululu ku kukiye ku ni,
u gboroi mu tsu kaya
da u foboi mu a majiki ma ni.

³ Da u danai mu, <<Avu da kagbashi ka va,
Isaraila, wa nu u da n kuciya tsugbayin.>>

⁴ Ama da n danai, <<N ya'an ta ulinga u gbani,
n langasai utsura u va gbani babu ili i yoku.
Ama n ya'an ta i da adama a Vuzavaguđu,
katsupu ka va kpamu e ekiye a Kashile.

⁵ Da gogo na Vuzavaguđu u danai,
ayi na u ya'in mu ali mpa bi'i katsuma adama
a na mo okpo kagbashi ka ni,
ciya m bonoko n Yakubu wa ni,
kata aza a Isaraila o bolongu wa ni.
Adama a na n ciya ta tsugbayin a ashi a Vuzav-
aguđu,
Kashile ka va ka'a katsura ka va,

⁶ da u danai,
<<Avu kagbashi ka va ka'a vi koci ba, ka na ka
kudangusa kumaci ku Yakubu,
kata vu bonoko n uma a Isaraila a na a buwai.
Ama mi ta kpamu a kuzuwa wu vo okpo kutashi
ka aza kayimbi,
adama a na wishu u va u bana ali a uteku wa
aduniyan.>>

⁷ Na da ili i na Vuzavaguđu u danai,
kashibi ka aza a Isaraila n aza a cida a ni,
vuza na uma a iwain da aduniyan kpamu o goyoi,
u vuza na wi kagbashi ko ngono,
<<Ngono mi ta e kene wu kata a danga kashani, e
neke wu tsugbayin,

muku mu ngono mi ta e kene wu kaṭa a
 kuḍanku wu a idika
 adama a Vuzavaguḍu, vuza na wi n kasingai,
 vuza ciḍa vi Isaraila ayi ḍa u zagbai nu.>>

Uboni wu muku mi Isaraila

⁸ Na ḍa ili i na Vuzavaguḍu u danai,

<<A ayin a kasingai mi ta e kuneke ḍa wu ushuki,
 kaṭa a ayin a wishi m baṅka ḍa,
 mi ta a kuṅaṅa ḍa
 kaṭa n zuwa ḍa yo okpo ci ili yu uzuwakpani
 a kubana a ubuta u uma,
 kaṭa m bonoko idika ya kpamu derere
 ali m bono m peceke aza a idika ya idika i le
 kpamu i na yi ishi agali,
⁹ n dana agbashi, <Utaṅ pulai>
 aza a na i a kayimbi,
 <Tawaj e keteshe>
 I ta a kulya'a ali a cuwa a uye u na a kuwala dem,
 kaṭa kpamu o doku a ciya i na a kulya'a a
 ubuta wu nsasan feu.

¹⁰ Kambulu n kakuli ki a kuṅaṅa le ba,
 usuḍukpi u kanna n u wunlai u kuṅaṅa le ba.
 Vuza na wi a kupana asuvayali e le wi ta a kuṅaṅa
 le,
 kaṭa u tono n ele a ubuta u mini dem.

¹¹ <<Mi ta a kuya'an uye a ubuta wu nsasan n va
 raka,
 kaṭa kpamu m bonoko uye u gbayin u ḍanga
 gaḍi.

¹² Lana, ili i nampa yi ta a kuta a mpulu,
 a idika yu ubon u gaḍi n kalivi,
 ali n na ḍe da'in a idika i Sini.>>

- 13 Ya'in ishipa, aḏa gadi,
ya'in mazaṅga, aḏa aduniyan,
bosongi ishipa aḏa nsasan.
Adama a na Vuzavaguḏu u neke ta uma a ni
kadanshi ku uremi u kaḏu,
wi ta kpamu a kupana asuvayali a uma a ni
a na i a atakaci.
- 14 Ama ḏa uma a Sihiyona a danai,
<<Vuzavaguḏu u vakangu mu ta, u cinukpa
ta nu mpa.>>
- 15 <<Kamaci ki ta a kucinukpa m maku ma na wi
e kune'e mani
ali u kpaḏa kupana asuvayali a maku ma na
u matsai va?
Ko vuka va wi baci a kucinukpa,
mpa mi a kucinukpa n aḏa ba.
- 16 Lana, n ḏana wu ta a kataka ke kukiye ka va,
nshilya n nu mi ta wa va ali sai uteku n uteku.
- 17 Aza a na a ma'asakai nu i ta a kuya'an ulinga
wa gogo'o,
a la'a aza a na a langasai nu, kata aza a na a
langasai nu a laza.
- 18 Bayuwa ashi a nu kata vu lana akambu dem,
uma a nu raka o bolongu kata a tawa wa nu.
Vuzavaguḏu u danai, <<Tsu na de mi n wuma na,
vi ta a kukabangu le e
kudeku a na ucanuku wo ogoni,
vi ta a ku'uka le tsu vuka vu savu.
- 19 Ko a na wo okpoi a langasa ta idika i nu,
ḏa i ḏa yo okpoi agali,
i ḏa yi ta a kutawa ya shana n uma a nu,

kaṭa aza a na a yawakai nu uteku a shamgba
da'in n avu.

20 Muku n nu n na a matsai a ubuta wu ugbashi i
ta o kubono

kaṭa a dana wu a atsuvu,
<<Ubuta u nampa u gusa tsu ta,
doku tsu ubuta u na tsa kudasangu.>

21 Kaṭa vu dana n kaḍu ka nu,
<Yayi u nekei mu ntsukaya n nampa dem?
Adama a na muku n va n abundai n ya'an ta wuni,
ḍa a dikai aza a na a buwai a bankai ugbashi.

A kasukpai mu na gbaḍa.
Te ḍai tamkpamu uma a nampa a utai?
Yayi u matsai muku n nampa?
Yayi u kumgbasakai mu ele?> >>

22 Ili i na Vuzavaguḍu Mala'imili u danai i ḍaḍa
na.

<<Lana, mi ta e kuḍeke aduniyan n kukiye,
kaṭa n dengusa urotu u kakashi u va a ubuta
u uma,
i ta a kutuka ḍa m muku mo olobo n ḍa wobongi
e ekiye,
kaṭa a canuku muku mi nkere n ḍa a avan-
gatsu e le.

23 Ngono mi ta o kokpo ḍa ishekpu i na i kulana
ḍa,
kaṭa ngono ma amaci n le mo okpo inakpu i
ḍa i na i kuwo'o ḍa.

I ta a kukuḍanku ḍa ali a idika
kaṭa e peḍe kubuta ku na ki e ene a ḍa.
Nannai ḍa i kuyeve a na mpa ḍa Vuzavaguḍu,
aza a na e kedei apa'a e le a kutawa wa va, a
kuya'an wono ba.>>

24 Yayi wa kufuɗa kisa ucanuku u na a purai gbani
a ubuta u kuvon e ekiye o kovonshi,
ko wi isa uma na e remei a ubuta u kuvon e
ekiye o mogono ma asuvawuya?

25 Ama ili i na Vuzavaguɗu u danai i ɗaɗa na,
<<Mayu, aza a na e remei a ubuta wu ugbashi mi
ta a kisa le e ekiye o kovonshi,
kata ucanuku u na a purai gbani a ubuta u
kuvon m bonoko le n u ɗa.

Mi ta a kushilika n aza a na a shilikai n aɗa,
kata mi isa muku n ɗa.

26 Mi ta a kuzuwa irala i ɗa i takumasanai,
i ta o kuso'o mpasa n le, tsu na a ci ya'an m
mara.

Kata aduniyan raka e yeve a na
mpa ɗa vuzavaguɗu kishi ka ɗa,
n Kashibi ka ɗa, Ubangari vi Isaraila.>>

50

Unushi wa aza a Isaraila n kagbashi ka mariki

1 Ili i na Vuzavaguɗu u danai i ɗa na,
<<Te ɗai katakarda ku upeci u yolo ka anayvu,
ka na n danai n kasukpai ta?

Ko u vuza vu kutan vu va ve ne ɗai
n dengei wu ta?

Adama a unushi u ɗa n dengei ɗa,
adama a kawuya ka ɗa ɗa n lokoi anakpa a
ɗa.

2 <<Ana n tawai yidai i zuwai ɗa m kpaɗai kucina
vuza ɗe?
Ana n ɗekei yidai ɗa vuza u kpaɗai kuya'an
lo a na wa kushuku?

Kukiye ku va kugusa ta ali da ka kukpada kushiba
uma a?

Ko ta na ku namba utsura u na ka kisa vuza?
Lana,

n ubarangi u va koci da n dekpetengi mala,
m bonokoi ndolu ubuta u deku,
adan e le a shamai adama a unambi u mini,
da a kuwai n kakuli ali da a shamai.

³ M palai gadi n kayimbi,
da n ya'ankai ni ili i kupalaka kaci ka ni m
motogu mu unambukatsuma.>>

⁴ Vuzavagudu Mala'imili u neke mu ta kadanshi
ku ugboji,
adama a na n yeve kadanshi ko kudokusu
uma ka du ka na ko kuba nka aza a na i babu
utsura.

Usana lakam u tsu jimgbasa mu ta
atsuvu a va ciya m pana tsa aza a na a ciyai
uyotsongi.

⁵ Vuzavagudu Kashile u bayuwa ta atsuva a va,
n ya'an ugbamukaci kpamu ba,
m kpatala feu kucina ba.

⁶ N neke ta kucina ku va a ubuta wa aza a na i a
kulapa mu,
n nekei nguji n va kpamu a ubuta wa aza a
na i o kuro no ntsaka n va.

Mpa ta na m kpatala ashi a va a ubuta
wa aza a na i a kushikasa mu n a jirakai mu
ntsam ba.

⁷ Adama na Vuzavagudu Mala'imili u tsu banka
mu ta,
mpa mi a kuciya kugoyi ba.

Adama a nannai n shikpa ta ashi a va tsu katali,

- n yeve ta ta na mi a kuya'an wono ba.
 8 Ayi na u nekei mu ubaruwi wi ta lo devu.
 Yayi u kugbaga mu n kavama?
 Ya'an n tsu kondonoi ce ene.
 Anan yayi aza a nsata a va?
 kasukpa wu uta na devu nu mpa.
 9 Lana, Vuzavaguđu Mala'imili wi ta kobolo nu
 mpa.
 Yayi u kudana mi ta n unushi?
 I ta a kushama raka tsa akashi,
 kata azun a takuma le raka.
 10 Yayi a katsuma ka da wi a kupana wovon u
 Vuzavaguđu
 da kpamu wi a kupana kalakatsu ka kagbashi
 ka ni?
 Ya'an ayi na wi a nwalu a kayimbi
 babu kutashi,
 u zuwaka kula ku Vuzavaguđu katsura,
 kata kpamu u bonoko amiki a ni u Kashile ka
 ni.
 11 Ama lanai, ada raka vu na i tsu tasuku akina,
 kata i zamaka kaci ka da nkuni n na mi a
 kulala n kutashi,
 walai a ubuta u kutashi ka akina ku da
 kobolo n kutashi ku nkuni ku na i zamai,
 ili i na i kuciya wa va i da na.
 Yi ta a kuyikpa a katsuma ka atakaci a gbani-
 gbani.

51

Wishi u Sihiyona u na u kukpada kukotso

- 1 <<Panakai mu, ada vu na yi a kuguva kasingai,
 da kpamu yi a kulansa Vuzavaguđu,

lanai a kakpanlai ka na e she'wei da
kobolo n ubuta u katamba u na a gavai da.

² Indanai Ibrahi eshekpu a da,
kobolo n Saratu ayi na u matsai da.

A ayin a na n dekei ni wi m maku ba,
ama da n zuwakai ni unasingai da n doku
n zuwai kumaci ku ni ku yimkpai n
kabundai.

³ Adama a na Vuzavagudu wi ta e kuneke Sihiy-
ona kadanshi ku uremi u kadu
kata kpamu wi indana agali a ni raka n
asuvayali,

u bonoko kakamba ka ni tsu Adini,
akamba a ni o bono tsu kashina ka Vuzav-
agudu.

A kuciya ta mazanga n izoshi wa ni,
kobolo n kucikpa ali n ishipa.

⁴ <<Panakai mu uma a va,
kata i zuwaka mu atsuvu, ada aduniyan a va,
adama a na mi ta e kuneke wila,
kata n zuwa kasingai ka va ko okpo kutashi
a ubuta u uma.

⁵ Usubi u va wi ta lo a kuyawa devu m moloko,
wishi u va wi ta lo a uye a kutawa,
obolu a utsura a va i ta a kutuka aduniyan n
kasingai.

Aza a na i idashi a kakina ka mini i ta e kukefe
apa'a wa va,
kata kpamu a vana obolu a utsura a va.

⁶ Dengusai ashi a da gadi zuva,
kata yi inda daka vi idika,
adama a na gadi wi ta a kupuwanka tsu kanga,

kaṭa idika i shama tsu kakashi,
kaṭa aza a na i o kuyongo punu a kuwa tsa
ayun.

Ama wi ishi u va wi o kukotso ba,
usubi u va feu wo kokpo uye ba.

⁷ <<Panakai mu, aḍa vu na i yevei kasingai,
aḍa aza na yi n wila u va a aḍu a ḍa,

Kaṭa i pana wovon wu ujari u uma ba
ko wovon wi ishikushi i le ba.

⁸ Adama a na kayan ki ta a kutakuma le tsu
kuminya,

kaṭa okpodou o sovo le o okpo an tsugbere,
ama usubi u va wi o kukotso ba,
wishi u va feu wi ta o kuyongo ko wannai.>>

⁹ Jimgba, jimgba, Vuzavagudu, dengusa obolu a
nu n utsura,

ḍanga tsu ayin cau,

tsu na ili yi ishi n tsumani.

Avu ḍa vu gbatyai Rahapu miri-miri ba,
yayi u gbatyasai kaḍi ka nanlo ka?

¹⁰ Avu ḍa vu dekpētengi mala ma ba,

mini ma na mi n ugavi kau,

yayi u ya'in uye punu a mala mu ugavi

adama a na aza a na a ciyai ushibi a pasa
punu?

¹¹ Kaṭa aza a na a ciyai wishu u Vuzavagudu o
bono.

I ta a ku'uwa a Sihiyona n ishupa,

mazanga ma babu kukotso mi ta o kokpo le
tso oroliko.

Uyo m maṭana mi ta a kutawa we le,

kaṭa unamgbukaṭsuma n unambi u mazanga
u kotso.

12 <<Mpa da vuza na n tsu dokusu wu kaḍu
utsura,
avu da ya vu pana wovon u vuza na wi a
kukuwa,
umaci u vuma u na wi uya'in tsu mita?

13 Ali da vu cinukpai n Vuzavaguḍu, Vuza na u
ya'in nu,
ayi na u barukpai gaḍi
da kpamu u varai kumi ka aduniyan,
da vi a kulya'a kelime n kupana wovon ali a
kanna kaḅala
adama a wupa u vuza gbani-gbani,
vuza na u zuwai de kaḍi ka ni a uye u na u
kukuwa?
Ama te ḍai bi'i wupa u vuza gbani-gbani wa
wi?

14 Aza a na i a kutakacika i ta a kuya'an
ubaruwi gogo'o,
i ta a kuya'an ayin a aḅundai n wuma
kaṭa kpamu a lya'a ilikulya i na a cikalai.

15 Adama a na mpa da Vuzavaguḍu Kaṣhile ka nu,
vuza na u tsu vura mala kaṭa abau a ni a
shida,
Vuzavaguḍu Mala'imili da kula ku va.

16 Mpa n zuwa ta kadanshi ka va punu a una u
nu,
da m palai nu n kululu ku kukiye ku va.
Mpa na n ya'in gaḍi
da kpamu n varai kumi ka aduniyan,
ayi na u danai Sihiyona, <Aḍa da uma a va.>
>>

- 17 Jimgbai, jimgbai,
Dengā kashani, avu Urushelima,
avu na vu so'i de e kukiye ku Vuzavaguḏu,
moko ma wupa ma ni,
avu na vu so'i ali vi teneli
kebeleṣu ka na ka tsu zuwa uma ma maka
le.
- 18 A katsuma ka limata i nu
babu vuza te vu na u buwai a na wa kinda
wu,
muku n na vu wo'i dem
babu kpamu vuza te vu na u kuḃaṇa yi
kukiye a katsuma ke le
- 19 Ili i re i nampa ya i taḡa taḡa nu,
yayi u kudokusu wu utsura u kaḏu?
Kulaṅaṣu m munuka, n kambulu n kuvon,
yayi u kudokusu wu utsura u kaḏu?
- 20 Muku n nu n lima ta,
a vaku ta a nsanji mu uye dem,
tsu mere'en ma na mazai a bilili,
i ta tukpa n wupa u Vuzavaguḏu,
n Ubarangi u Kaṣhile ka ḏa.
- 21 Adama a nannai pana ukuna u nampa, aḏa na
i ci ya'an kagbanigbani,
yo okpoi oso'i ama ba kuso'o ku maṛa ba.
- 22 Na ḏa ili i na Vuzavaguḏu Mala'imili u danai,
Kaṣhile ka ḏa ka na ko tsu folono adama a
uma a ni u danai,
<<Laṇa, n takpa ta ka'a ekiye a nu
matan ma na ma tsu zuwa vo okpo adanshi
maṛa ma maka wu ta va,
kebeleṣu ka wupa u va ka na vi ishi
o kuso'o va ka buwa ba.

23 Mi ta a kukucukpa ma zuwa matan ma e ekiye
 a aza a na i a kutakacika wu,
 aza na a danai nu,
 <Kudangu adama a na tsu wala gadi vu nu.>
 Da ta na vu zuwai kokondo ka nu ci idika,
 tsu uye adama a na uma a wala.>>

52

Vuzavaguḏu wi ta a kisa Urushelima

1 Jimgba, jimgba, avu Sihiyona,
 zuwa utsura,
 uka ntogu n singai n nu,
 avu Urushelima likuci i cida.
 Adama a na babu vuza na u kudoku wa ta wa wa
 nu
 babu ukidi u kavaja ko n unata.
 2 Kapatsa kubuta ki ikyamba ku da
 kata vu danga vu dasangu, avu Urushelima,
 Shikpa kawin ka na ki e kuduku ku nu,
 avu Sihiyona kagbashi.
 3 Adama a na i na Vuzavaguḏu u danai i da na,
 <<Gbani da e dengei nu,
 gbani da kpamu a kushiba wu babu ikebe.>>
 4 Na da ili i na Vuzavaguḏu Kashile ka danai,
 <<N ugiti uma a va a bana ta a Masar adama a na
 a dasangu de,
 da aza a Asiriya a tawai a takacikai le gbani.
 5 Da Vuzavaguḏu we ecei <<Gogo na yida mi n
 i da punu na>>?
 Me enei a dikai uma a va gbani,
 da kpamu aza a na i a kulya'a tsugono we le
 a kanai kuya'anka le makaṇ,>> u doku u danai,

<<Da kpamu a kanai kugoyo kula ku va a
kanna dem.

⁶ Adama a nannai uma a va i ta e kuyeve kula ku
va.

Adama a nannai a kanna ka nanlo i ta e
kuyeve

a na mpa da mi a kadanshi,
mayun, mpa da na.>>

⁷ Indana bi'i tsu na wi n uga'in a gadi vu nsasan,
ene a aza a na i a kutawa n arabali a singai,
aza a na a kusala arabali a matana.

U salai ukuna wu ulya'i
da kpamu u salai ukuna u wishi,
ayi na u danai Sihiyona,

<<Kashile ka da mogono ma'a.>>

⁸ Panai, aza kindi a nu a dengusa ta alakatsu e le
kobolo da a ya'in ishipa i mazanga.
Ayin a na baci Vuzavaguđu u bonoi a Sihiyona,
i ta e kene yi n ashi e le.

⁹ Bosongi ishipa i mazanga kobolo,
ada agali a na i a Urushelima,
adama a na Vuzavaguđu u neke ta de uma a ni
kadanshi ku udokushi wa adu,
ayi u shiba ta de Urushelima.

¹⁰ Vuzavaguđu wi ta a kubarukpa ekiye a cida a
ni
e kelime ka ashi a aduniyan dem,
kata uteku wa aduniyan raka we ene
wishi u Kashile ka tsu.

¹¹ Lazai, lazai, utai punu de,
kata i sa'wa ili yu unata ba,
utai punu wa ni kata yo okpo cida,
ada vu na i dikai ucanuku u Vuzavaguđu.

- 12 Adama a na aḡa yi a kuta_m moloko ba,
 ko kpamu n iladi ba,
 adama na Vuzavaguḡu wi ta a kuwala kelime ka
 ḡa,
 kaṡa Kaṡhile ki Isaraila ke gebemgu ḡa
 kucina.
- 13 Lanai, kagbashi ka va ki ta a kuya'an ulinga n
 ugboji,
 wi ta a kuciya ucikpi n tsugbayin tsu
 gbangam.
- 14 Ama tsu na uma n aḡundei i a kuya'an mereve
 adama a ni.
 Wuti u ni tsu vuma u saba'a ta, u doku u yotso
 vuza kpamu ba,
 vi o kudoku ve yeve yi a na vuma ḡa wi kpamu
 ba,
- 15 ta u kuzuwa uma a aduniyan n aḡundai a rikpa
 nannai,
 kaṡa ngono m paḡa una u le bini adama a ni.
 Adama a na ili i na kaṡa a sa'wai kudana le ba, i
 ta e kene i ḡa,
 i na kpamu a sa'wai kupana ba, e yeve i ḡa.

53

- 1 Yayi wu ushuki n ili i na tsu panai?
 U yayi kpamu Vuzavaguḡu u yotsongi kukiye
 ku utsura ku ni?
- 2 Adama a na u gbonguro ta a ubuta u Vuzav-
 aguḡu ci ili i na i topoi usavu,
 tsu karalu ka na kutaṡ a idika i ḡekpu.
 Wi n tsuloboi ko n tsugbayin a na tso bonoko
 asuvu a tsu wa ni ba,
 babu uga'in u na wi n u ḡa u na u kuzuwa ci
 cikala yi.

³ Da uma o goyoi ni da kpamu a iwain ni,
vuma vu unambukatsuma kobolo n uki-
wani wa atakaci.

Tsu zuwakai ni kucina da tsu tonoi a uye u yoku,
o goyoi ni ama a tsu ci kebeci n ayi ba.

⁴ Mayun da, u dika ta mmala n tsu
n unambi u katsuma u tsu,
ama da a tsu ci sheshei tsu danai atakaci a ni ta a
utai u Kashile,
atakaci adama a unushi u ni.

⁵ Ama da u ciyai usovi adama a kawuya ka tsu,
u ciyai ufori adama a unushi u tsu.

Atakaci a na a tukai tsu m matana ta a utai wa ni,
n adama a usan u ni u da da tsu potsoi.

⁶ Raka vu tsu ci ta tsu nkyon n na n tambalukpai,
da yaba dem u kanai uye u ni,
da Vuzavagudu u nekei ni
amiki a unushi u tsu dem.

⁷ E nekei ni a takacikai, da a gbarai ni,
ama n nannai dem u bayuwa una u ni ba,
a lazai n ayi tsu magiri ma na i a kubanka a ubuta
u kukida,
n tsu malala ma na o poloi bini a ubuta wa
apuwanci,
u bayuwa una u ni ba.

⁸ N atakaci kobolo n afada da a lazai n ayi,
yayi u kuya'an kadanshi ka ntsukaya n ni?
Adama na a takpa yi ta punu a katsuma ki idika i
wuma,
ama da a galai ni adama a unushi u uma a va.

⁹ U sa'wa kuya'anka vuza ili i gbani-gbani ba,

Ko kadanshi ka gbani-gbani ka sa'wa kuta
una u ni ba,
a zuwai ni a kasaun ka vuza vu uciyi,
da a cidangi ni tsu vuza vu magalaka.

10 N nannai dem, ucikali u Vuzavaguḍu a
da ciya u takacika yi, kaṭa u zuwa yi
unambukaṭsuma.

Ko an Vuzavaguḍu u bonokoi wuma u ni
kune'e ku unushi,
wi ta e kene ntsukaya n ni kaṭa u doku ayin
a wuma u ni,
kaṭa ofobuso a singai a Vuzavaguḍu o yongo e
ekiye a ni.

11 Ayin a na baci atakaci a kaḍu a ni a lazai,
wi ta e kene kutashi ku wuma kaṭa u pana
uyo,

n kuyeve ku ni kagbashi ku usubi ka va ki ta a
kisa uma n abundai,
kaṭa kpamu u canuku amiki a unushi e le
raṅa.

12 Adama a nannai mi ta e kuneke yi ugboku a
kaṭsuma ku u gbayin,
kaṭa u pece i na a purai gbani kobolo n aza a
utsura a,

adama a na u neke ta wuma u ni adama a na u
kuwa,
da kpamu e kecei ni a kaṭsuma ka aza a
ugbamukaci.

Adama a na u dika ta unushi u uma n abundai,
da kpamu u ya'in kavasa adama a aza a
ugbamukaci wa.

54

Tsugbayin tsu Urushelima tsu na ci kelime

- ¹ Vuzavagudu u danai, <<Ya'an ishipa avu madari ma vuka,
 avu na kata_vu sa'wai kumatsa maku ba,
 bosongu vishipa kata_vu orukpo adama a mazanga,
 avu na vu sa'wai aganda_a limata ba,
 adama a na kabundai ka muku n vuka vu na vi madari
 ki ta_a kula'a ka vuka vu na vi n vali.>>
- ² <<Doku kabanga ka mavali ka nu,
 barukpa akashi a utsutsu o doku a ya'an wanshi.
 Kata_vu shikpa aguta a a ya'an utsura mayin,
 vu dokusu awin a ya'an ugadi,
 vu dokusu le utsura.
- ³ Adama a na vi ta_a kukara'a_a ubuta_dem usingai n ugula feu,
 kata_ntsukaya n nu n kana_idika kakau
 ali a dasangu punu a likuci i na yo okpoi de agali.
- ⁴ <<Kata_vu pana wovon ba, vi a kuya'an feu wono ba.
 Kata_vu pana wovon ba, babu ili i wono i na i kutawa wu kpamu.
 Vo kudoku va ciba n ili i wono i na vi ya'ansai a ayin a na vi kadangani ba,
 kobolo n unamgbukatsuma_u na kpamu vi ishi n u da a ayin a na vi ishi babu vali.
- ⁵ Adama a na Vuza na u ya'in nu ayi da vali nu,
 kula ku ni ku da Vuzavagudu Mala'imili.

Vuza Cida vi Isaraila ayi ḏa u shibai nu,
ayi ḏa e ci ḏeke Kaṣhile ka aduniyan raḓa.

⁶ Vuzavaguḏu wi ta e kudeke wu u bonoko,
tsu vuka vu na o lokoi ḏa a kaṣukpai ni n
unamgbukaṣuma

tsu vuka vu na vali vi ni vu lokoi,
a ayin o yolo i savu i ni,>>

⁷ <<M megeshe kenu n loko wu ta,
ama n asuvayali a gbayin mi ta o kubonoko
wu.

⁸ Vuzavaguḏu Kaṣhibi ka ḏa u danai,
a kaṣuma ka wupa wa aḃundai ḏa m paḏai
bini ali megeshe kenu,

ama n ucigi u babu kukotso
mi ta a kupana asuvayali a nu.>> Vuzav-
aguḏu ḏa u dansai vuza na u shibai ḏa.

⁹ <<N tsu va na wi ta derere n tsu ayin a Nufu,
ana n kucinai n danai, mini ma ayin a Nufu
mi o kudoku kupala aduniyan ba.

Adama a nannai gogo na n kucina ta mi o kudoku
kuya'an wupa n avu ba,
mi kpamu o kudoku kudansaka wu ba.

¹⁰ Ko nsansa m puwanka
kata kpamu aginda a muḏa,
ama ucigi u gbangam u va wi o kukotso wa nu ba,
uzuwakpani u maṭana u va vuza wa kutakpa
u ḏa ba,>>

Vuzavaguḏu vu na wi a kupana asuvayali a
nu u danai.

¹¹ Vuzavaguḏu u danai, <<Avu Urushelima, likuci
i na yi o kuso'o atakaci n wunlai u mini

ma atali, babu vuza na u kuya'anka wu
kadanshi ku uremi u kaḏu,
mi ta a kuvarasaka kuma'a ku nu n atali a
singai.

12 Mi ta a kuma'a nshilya n nu n atali a langu-
langu,

utsutsu u nu kpamu n atali a na i tsa atamba,
nshilya m kpa'a kpamu n atali a na o yotsoi yaza.

13 Vuzavaguḏu wi ta a kuya'anka muku n nu raḓa
kuyotsongusu,
maṭaṇa ma gbayin mi ta a kutawa u muku n
nu.

14 N kasingai kobolo n ka mayun ḏa vo ku yonko,
kaṭa kpamu kawuya ka ya'an da'angi n avu,

vi a kupana wovon wi ili ba,
i ta a kutakpa ka kagbanigbani a banka da'angi,
ki a kuyawa ḏevu n avu ba.

15 Vuza na baci u kumbai nu n vishili, na lo
kusheshe ku va ku ḏa ba,
vuza na baci u kumbai nu wi ta o kubono wo
kokpo n wono.

16 <<Laṇa, Mpa ḏa vuza na n ya'in kawakana
ka na ka tsu faḓa akina ali a tasa,
kaṭa u yuma ucanuku u munuka adama a
ulinga u le.

Mpa ḏa kpamu vuza na u ya'in kaḓangashi adama
a na u langasa,

17 Vuzavaguḏu u danai, babu ucanuku u
munuka u na a kuya'an adama a ḏa kaṭa
u ḏa u lya'a ḏa,
kaṭa kpamu i bayangu kelentsu dem ka na ka
kubanka ḏa nu nsata.

Na va dāda agadu a kagbashi ka Vuzavagudu,
dāda kpamu wishi u na wu utai wa va.>>

55

Ubaniki u Vuzavagudu adama a wishi

¹ <<Tawai, yaba dem vu na wi a kupana kakuli,
tawai a ubuta u mini,
vuza na baci de dem wi n ikebe ba,
u tawa, u tsula ili kata u lya'a.

Tawai, i gasa makyar m mani
babu ikebe ko babu katsupu.

² Yidai i zuwai da i langasai ikebe i da a ubuta wi
ili i na yi ilikulya ba,
adama a yidai yi a kulangasa ikebe i katsupu
i da a ubuta wi ili i na yi a kuciya punu ili
ba?

Panakai mu mayin, lya'i ili i singai,
kata i banka wuma u da n ilikulya'a i singai.

³ Zuwakai mu atsuvu kata i tawa wa va,
panakai mu, adama a na wuma u da u yongo
lo.

Mi ta a kuya'an uzuwakpani n ada u na u kukpada
kukotso,
mi ta e kuneke da ucigi u mayun u na u tsu
kpada kukotso tsu na n ya'ankai Dawuda.

⁴ Lanai, n zuwa yi ta wo okpo maga'an a ubuta u
uma,
vuzagbayin n kovonshi ka uma.

⁵ Mayun yi ta e kudeke uma a likuci kakau i na i
yevei ba,
kata likuci i na i yevei da ba i suma a kutawa
wa da,
adama a Vuzavagudu Kashile ka da,

- n Vuza Cida va aza a Isaraila,
adama a na ayi da u nekei da tsugbayin.>>
- ⁶ Lانسائ Vuzavaguđu a ayin a na wi kuciya,
dekei ni a makyar ma na wi devu.
- ⁷ Ya'an vuza gbani-gbani u kasukpa uye u gbani-
gbani u ni,
kata vuza na u kpađai kusuba u kasukpa feu
kusheshe ku ni,
ya'an u bono u tono Vuzavaguđu adama a na u
pana asuvayali a ni,
n Kashile ka tsu, ayi na u kucinukpaka le
unushi u le bari.
- ⁸ Vuzavaguđu u danai,
<<Adama a na kusheshe ku va ku dađa
kusheshe ku da ba, nwalu n da n dađa
nwalu n va ba.>>
- ⁹ <<Uteku tsu na gadi wi da'angi n idika,
ta feu nwalu n va mi da'angi nu nwalu n da
nannai,
kusheshe ku va kpamu ku la'a ta kusheshe ku
da.
- ¹⁰ Tsu na mini ma zuva n kutanu ku minimatali
a tsu uta gadi,
kata kpamu a kpađa kubono de
sai a tanaťangu idika ali i da i tana kata i
shama,
nannai aza a vica'a a kuciya kuca'a,
kata aza a na a kulya'a ilikulya a ciya a lya'a,
- ¹¹ Ta feu kadanshi ka na ka tsu uta una u va ki
nannai,
ka ki o kubono wa va ekiye a agađa ba,
ama ki ta a kushatangu i na n sheshei kuya'an,
kata kpamu ka fuda ka ya'an i na n su'uki ni.

12 Yi ta a kuta m mazanga
 kata kpamu o tonon ada m matana,
 nsasan kobolo n aginda
 ita o kubosongu ishipa a kubana wanu,
 kata ndanga n kakamba raka
 m basa ekiye e le.

13 Ubuta u na wi ishi a kumatsasa awana wi ta o
 kubono wa matsa mambulu,
 kata kpamu ubuta u na wi ishi u tsu matsa
 mataci u bono matsa igebetsu. U da wi ta a
 kuya'an kula adama a Vuzavaguđu,
 n urotu u na u kuyongo ko wannai,
 u na wi kulangaşa ba.>>

56

Unasingai a kubana u uma dem

1 Na da ili i na Vuzavaguđu u danai,
 <<Ya'in kasingai
 kata kpamu i ya'an ili i na yi derere,
 adama a na wishi u va u yawa ta devu,
 kata ukuna u wishi u va kpamu wu uta e
 keteshe.

2 Unasingai u da a kubana u vuza na u ci ya'an ili
 i nampa,
 ayi na u tsu reme i da n ugbami,
 vuza na u ci ya'an ugulani n kanna ka Ashibi ba,
 kata kpamu u takpa ekiye a ni a ubuta u
 kuya'an ki ili i gbani-gbani.>>

3 Kata komoci ka na ki o kutono Vuzavaguđu ka
 dansa tsu nampa ba,
 <<Mayu Vuzavaguđu wi ta e kupece mu n
 uma a ni.>>

Kaṭaṭ kpamu madari ma vali maṭ kpaḍaṭ kudana,
<<Mpa maḍanga me ḍeku koci.>>

⁴ Na ḍa ili i na Vuzavaguḍu u danai.

<<A kubana u madari ma vali, ayi na wi a
kulaṇaṇ kanna ka Ashibi ka va mayin,
ayi na u tsu zagba i na i ci ya'anka mu uyo
kaṭaṭ kpamu u baṇaṇ uzuwakpani u vaṭ derere,

⁵ Mi ta e kuneke le kula punu a kpa'a ku va
kaṭaṭ ku ḍa kokpo ili i kucibasa aṭ ubutaṭ u uma
a vaṭ

ku na ku la'i ku muku n ali m muku maṭ amaṭi,
mi ta e kuneke le kula ku kowannaṭ
ku na ki o kukotso ba.

⁶ Omoci a na o bonokoi aḍu e le aṭ ubutaṭ u
Vuzavaguḍu,

adama a na a ya'anka yi ulinga,
a ciga kpamu kula ku Vuzavaguḍu,
ḍa kpamu a cikpai ni,
vuza na de dem wi aṭ kubanaṇ kanna ka Ashibi
mayin, ḍa kpamu o kugoyo a ḍa ba,
ḍa kpamu wi e kureme uzuwakpani u vaṭ n
utsura,

⁷ ele ḍa n kubanka a kusan ku ciḍa ku va,
kaṭaṭ kpamu n zuwa le a ya'an maṇaṇ a
kpa'a ka avasa ku va.

Kune'e ku kusongu ku le kobolo n alyuka e le
i taṭ aṭ kuciyaṭ wishi a katalikalyuka kaṭ va,
adama a na kpa'a ku vaṭ uma raḱaṭ i taṭ e kudeke
ku ḍa
kpa'a ka avasa ku uma raḱaṭ.>>

⁸ Vuzavaguḍu Mala'imili,
vuza na u bolongi aza a ugbashi a Isaraila u
danai,

<<Mi taṭ o kudoku mo bolonku le uma o yoku

kau n aza a na m bolongi de.>>

Nsata n Kaṣhile a kubana wa aza a kawuya

⁹ Tawai raka ada nnama n kakamba,
tawai raka ada nnama n kutsun. Tawai i
kpatara uma a va.

¹⁰ Aza a kindi a Isaraila ayimba a da,
raka vi le i n kuyeve ba,
nshe'e n kabini n da i,
a ci ya'an wali ba,
o ci yongo ta ucigi wa alavu kau,
sai alatani a da o ci yongo a kuya'an.

¹¹ Ele nshe'e n da n na mi n kutsan kau,
ili i ci yawa le ba.
Ele ngubi n da n na mi n unambi u kuyeve,
yaba dem vu le u batsai a uye u ni,
yaba dem vu le a kulansa i na i ku'uwa yi.

¹² Yaba dem u danai, <<Tawai, ya'an ci ciya mara,
ya'an kpamu tsu so'o kata ma maka tsu.
Kata kpamu mkpa tsu doku ci ya'an nannai ali
u la'a tsu nanlo.>>

57

¹ Vuma vu usubi u tsu geshe ba,
ama babu vuza na u kebecei,
a pura ta aza a usubi raka,
ama babu vuza na u yevei.

Mayun a ya'an ta nannai
adama a na e pece le a ubuta u kuya'an ka
gbani-gbani.

² Aza a na a walai derere i ta o
kuyongo m matana,
i ta kpamu a kuciya wuvuki a ayin a na baci a
kuwai.

- ³ <<Ama aḏa tawai na,
aḏa muku mo olobo mo oboci, aḏa ntsukaya
ma aza a tsugbani kobolo n ashakanlai.
- ⁴ Yayi yo o kuzo'osoko?
Yayi i bayuwakai una da kpamu
yi a kumedeke una?
Ashe aḏa muku mu ugbamukaci n da yi ba?
Kumaci ka aza a a'uwa?
- ⁵ Yi a kucikpa amali a da m mali ma gbani-gbani
asuvu a ndanga n oku kobolo n ubuta wu
ndanga n na n kimbai dem,
da i kidai muku n da
punu a ara'a n angu a akpanlai.
- ⁶ Vi dikai atali a ugbori a kara'a da vu bonokoi a
da amali o kutono a nu,
ele da i na vi ciyai.
Mayu, we le u da i nekei kune'e ki ili kuso'o
kobolo n kune'e ki ili i kashina.
Da i kudana m pana uyo'o ba?
- ⁷ Gadi de zuva a kusan ku leku da vu poloi de
kajiba ka nu,
da vu banai de a ubuta wa adama a na vi
ya'an alyuka a nu.
- ⁸ A kucina ku utsutsu u nu kobolo n iga'in a
utsutsu a nu a
da vu zuwai de urotu wa amali a nu dem.
Vu kasukpai mu da vu vaki a kajiba kobolo n
amali a unata a nanlo,
da vu nekei kadu ka nu we le,
da vi yongoi a kucikalasa
vi inda ciyampa ci le.
- ⁹ Vu banai u kamali Moleki m mani'in ma zaitu
da kpamu vu doki ili i magulani i nu.
Vu suki alingata a nu da'in,

da avu a ka ci ka nu vu cipai a ubuta wa
asaun.

10 Vo o'usoi ka ci ka nu n ukuna u kutoni u nu dem,
ama vu dana, <Mo o'wo ta ba>

Vu ciyaka ka ci ka nu utsura u savu,
da da ta na vu kpa da ku ka sukpa.

11 <U yayi vi e ku je'eke ikyamba n wovon,
ali da vi ya'ankai mu a'uwa,
da kpamu vi cinukpai nu mpa
da vu kpa da ku cibaba nu mpa.

Adama a na n ya'an ta megeshe mpa bini?
i da da i zuwai da i kpa da ku kupana wovon u
va?

12 Mi ta a ku uta ku usubi u nu n i na vi ya'ansai e
keteshe,
ama i da yi o kudoku wu ili ba.

13 Ayin a na baci vu lapai una adama a ubanki,
ya'an ama a na vu bolongi va a isa wu.

Wunlai wi ta a di ka le ra ka,
ka ta ayin viki feu a purangu le.

Ama ayi na u la sa ubuta u kushede ku wa va,
wi ta a ku ka na idika ya yo okpo i ni
ka ta kpamu wo okpo vuza na u ku ka na
kusan ku ci da ku va.>>

Kashile ka cinukpakai aza unushi

14 Kashile ka danai,

<<Lapulai, lapulai, lapulai uye mayin.

Takpai aguli a na i lo a uye u uma a va dem.>>

15 Na da ili i na vuza na wi a dangashile n ucikpi,
ayi na wi n wuma ko wannai, vuza na kula
ku ni ki ci da u danai.

<<Mi ta idashi na gadi n ubuta u cida,
 kobolo kpamu n uma a na i n kaɗu yuwu
 babu aradi,
 adama a na n zuwa aza a na i n unangbi wa
 atsuma e reme adu
 kata kpamu n dokusu aza o yoku utsura wa
 adu.

¹⁶ Mpa mi a kulya'a kelime n kushilaka n ada ba,
 ko n yongo a wupa ayin tutu,
 nannai wi ta a kuzuwa kaɗu ka vuma kuyongo
 ulimi a kutawa wa va,
 ayinviki a vuma a na mpa n ya'in n ekiye a
 va.

¹⁷ N ya'in wupa adama a unushi u ni,
 n takacikai ni da kpamu n zuwakai ni kucina
 adama a wupa,
 ama n nannai dem u lya'i kelime n kuya'an ili i
 kavama i ni.

¹⁸ Mpa mene ta nwalu n ni,
 ama mi ta o kupotsotongu yi, mpa n kutono
 ta n ayi kata m bonoko yi n idashi i matana,
¹⁹ a kutuka n kadanshi ka kucikpa Kashiile a
 una u le.

Ya'an a ciya matana ma abundai, ali na de a
 mpulu n devu dem,>>
 Vuzavagudu u danai, <<Mpa n kupotsotongu
 le ta.

²⁰ <<Ama aza a na a ci ya'an ili i wuya i ta tsu mala
 ma na mo ci yongo a kuvuzukpa,
 babu kupada bini,

abau a ni a tsu utuka ta n kolyon kobolo n cilili.

²¹ Kashiile ka va ka danai, <<Matana mi lo adama
 a vuza vu kawuya ba.>>

58

Kukana ku una ku mayun

¹ Vuzavaguḏu u danai, <<Shikai n kaca'a, kata i kpaḏa ba,

ḡengusai alakatsu a ḡa adanshi ishari ḡa.

Dansukai uma a va adama a ugbamukaci u le,

kata kḡamu i sala ukuna wu unushi u kpa'a ku Yakubu.

² O ci yongo ta a kucikpa mu ayin tutu

kata kḡamu o yongo a mazanga ma na e yeve nwalu n va,

adanshi uma o yoku a ḡa a na i ishi i ci ya'an ukuna u singai

ḡa kḡamu a kpaḏai kukaṣukpa wila u Kaṣhile.

E ci ece mu ta ciya m banka le n afada a mayun

ḡa kḡamu u ya'in adanshi i ta a mazanga ma na a tawa a cikpa Kaṣhile.

³ A danai, <Yidai i zuwai ḡa tsu kanai una,

ḡa Vuzavaguḏu u kpaḏai ku cikpa i na ci ya'in?

Ci nekei ikyamba i tsu atakaci,

ama vu kpaḏai kuco'oko?>

Vuzavaguḏu wu ushuki, <<Lanai, a kanna ka na i kukana una, i ci ya'an ta tsu na u yokpoi ḡa

kata i takacika aza a ulinga ḡa raka.

⁴ Lanai, i kana ta una koci

kata i ya'an kanananai n vishili kata i lapanai n akun a gbani-gbani.

Yi a kukana una tsu na i ya'in anana,

kata i ciga a pana alakatsu a ḡa na ḡe ḡadi ba.

⁵ Icu'u i kukana ku una ku nampa ku ḡa n zagbai,

kanna ke te koci adama a na vuma u bono u
 goyo kaçi ka ni?
 A kanna ka daḁa u kujalika kaci ka ni tsu nkoru,
 kaṁa kpamu u vaku n akashi o kokomo?
 Na ḁa ili na vu dekushei kukaṁa ku una,
 kanna ka na Vuzavaguḁu wu ushuki n ka'a?

6 <<Na ḁa kukaṁa ku una ku na n zagbai,
 adama na i shikpa aza a na i atakaci,
 kaṁa kpamu i cipuka amiki a na i e eḁeku a uma,
 i zuwa aza a na i a kaṁsuma ka atakaci a
 baruwa,
 ali i koḁo kaburakpatsu ka atakaci u uma

7 Pece ilikulya'a i nu n aza a kambulu,
 kaṁa kpamu i tuka n aza a na i n i'uwa ba, a
 i'uwa i ḁa,
 ve ene baci vuza koshombodi, pala yi,
 kaṁa vu sokongu aṁshi a nu a ubuta u vuza nu
 ba.

8 I ya'an baci nannai, kutashi ku ḁa ki ta a kakana
 tsu wakani wu usana,
 kaṁa kpamu usaṁ u ḁa u taṁa gogo'o,
 kasingai ka ḁa ki ta a kuwala n aḁa,
 kaṁa wishi u Vuzavaguḁu wo okpo ili i na i
 kinda ḁa mayin.

9 Kaṁa gogo na i deke, Vuzavaguḁu wi ta a
 kushuku ḁa,
 I shika adama a na u banka ḁa, wi ta ta na a
 kudana, <Mpa ḁa na.>

<<I kaṁkpa baci amiki a ukuna u gbani a na i
 caniki,
 n ukuna u masapangbanai ma ajivu kobolo n
 kuya'an ku kadanshi ka kavama,

10 da baci i bonokoi kaci ka da tsa aza a kambulu
da kpami i bankai aza a na i o kuso'o atakaci,
kutashi ku da ki ta a kakana a ubuta u kayimbi,
kata kayimbi ka na ki devu n ada kokpo an
kutashi ku kanna.

11 Vuzavagudu wi ta a kinda da ayin dem,
wi ta e kuneke da ili na i cigai a ubuta u na u
canai ba,
kata kpami u dokusu ikyamba i da utsura.
Nannai wi ta a kuzuwa yo okpo an kashina ki
ishi'wan ka na ka ciyai kutanu mayin, n
uteku tsu kuyene ku na mini ma ni ma tsu
kpada kudekpe.

12 Yi ta a kuma'asaka likuci i cau i da i na yi ishi
yo okpoi agali,
yi ta a kudangusa kumi ka aza a na ishi lo ali
n tsumani,
kata kpami e deke da Alapuli a Nshilya n na m
bosoi,
kobolo n Alapuli a Uye a ubuta u na uma a
tsu dasangu.

13 <<I kana kanna ka Ashibi adama a na kokpo
cida,
i kasukpa kutono mali ma da a kanna ka
nanlo,
ama i kucukpa i pana uyo u kanna ka Ashibi ka,
kata i dansa ukuna u ka'a n adu a da a
mazanga tsu
kanna ka cida ka Vuzavagudu.
I cikpa kanna ka Ashibi ka n ili i na i kuya'an a
kanna ka nanlo dem,
kata i tono mali ma da ko i dansa ukuna u
kavama ba,

- 14 nannai da i kuciya mazanga ma da a ubuta u
 Vuzavaguḁu,
 kata kparamu n zuwa da i yongo ubuta u
 bati wi idika i gadi kobolo n kaḁiva de
 ubuta wa agadu wa esheku a da Yakubu.>>
 Vuzavaguḁu da u dansai nannai n una u ni.

59

Unushi, kushika ku unushi n ushibi

- 1 Panai, kukiye ku Vuzavaguḁu ku gusa ali ku da
 kukpaḁa kisa da ba,
 ko kutsuvu ku ni ku gulana ali u kpaḁa
 kufuḁa kupana ba.
- 2 Ama unushi u da
 u pece da ta n Kaḁhile ka da,
 ukuna u wuya u da u da u zuwai u shedeke n aḁhi
 a ni
 adama a na u kpaḁa kupanaka da.
- 3 Adama a na ekiye a da a namgba ta nu mpasa
 m munuka,
 ajivu a da kparamu a shana ta tukpa n unushi.
 Una u da u dansa ta a'uwa,
 elentsu a da kparamu a dansa ta kadanshi ka
 wuya.
- 4 Babu vuza na u cigai afada a mayun,
 babu kparamu vuza na u folonoi a ya'anka yi
 afada a singai.
- A zuwai katsura ke le a ubuta u kadanshi ka
 a'uwa,
 e sheshei ukuna u gbani-gbani u daḁa u bonoi
 u vazai kawuya.
- 5 A tsu gya'wan ta oko a gbani-gbani
 kata kparamu a ca'a tsugbere tsu kanata.

Vuza na baci de dem u takumai okowo a ni wi ta
a kukuwa,
kokowo ka na baci de dem ko bosoi, koko ka'a
ki a kuta.

⁶ Tsu na tsunata ci le ci a kufuɗa kuca'a kuminya
ba,
ta feu nannai i a kufuɗa kupala kaɗi ke le ni
ili i na a ya'in ba.

Ulinga u le raɗa wi ta tukpa n kawuya,
ibori i vishili i ɗaɗa le ili i kuya'an.

⁷ A ci ya'an ta moloko a ubuta u kuya'an ku
unushi,
kobolo m moloko mu ubuta u kuna aza a na
i babu unushi.

Ukuna wu unushi u ɗa o ci yongo e kusheshe koci,
asuvu awuya n vishili ɗaɗa ili i na o ci yonko.

⁸ E yeve uye u maɗana ba,
ko tsu na o kuyongo n uga'in ba.

O bonokoi uye u le uye wa atakaci,
babu kpamu vuza na wi a kuwala a uye u le
ɗa u yevei ili i na e ci ɗe ke maɗana.

⁹ Ci m maɗana a ubuta u tsu ba,
usubi feu wi punu a aɗu a tsu ba.

Tsu laɗsai kutashi, ama kucikpa ce enei kayimbi.
Tsu laɗsai wakani na ɗe gaɗi, ama ɗa tsu
kucukpai tsu walai a kaɗam.

¹⁰ Ci yongoi a kupapa tsusaki tsu kayimba,
a kulansa uye tsu uma a na i n aɗhi ba.

N kannu e keteshe ci yongoi a kutaɗatsasa adan-
shi kayimbi ka'a ki lo,
a kaɗsuma ka aza a utsura ɗa tso okpoi a na
akpisa.

¹¹ Ci yongoi a yura dem vu tsu tsa anama,

tsu kanai maŋhi tsu modoi.
Tsu laṅsa ta afada a singai, ama ci ciya ba,
tsu laṅsai kpamu wishi ama ci ciya u da ba.

12 Adama a na unushi u tsu u ya'an ta abundai wa
nu,
unushi wa kpamu wu utaka tsu ta e keteshe.
Unushi u tsu wi ta punu kobolo n a tsu,
a tsu ta na feu ci uyeve n u da,

13 Ci yeve ta a na ci ya'in ugbamukaci da tsu nanai
Vuzavaguḍu.

Tsu zuwakai Kaŋhile ka tsu kucina,
ci yeve ta tsu na tsu kpaḍai kuya'an i na yi derere,
a kudansa a'uwa a na i tukpa a aḍu a tsu.

14 Kasingai ka kpaḍai kudoku kuya'an ulinga,
da tsu zuwai usubi u shamgbai da'angi n a
tsu,
ukuna u mayun u buwa kuciya a ubuta u uma ba,
ama a tsu ci iwain kuya'an ka mayun.

15 Ukuna u mayun u buwa kuciya ba,
vuza na baci u iwain kawuya i ta a
kugbaḍaḍaṅgu yi.

Vuzavaguḍu u laṅai da u kpaḍai kupana uyo
an kasingai ko kotsoi.

16 Da we enei babu vuza na u buwai lo
a na wa uwa e mere ko u baṅka aza a na i o
kuso'o atakaci.

Da ayi a ka ci ka ni u uwai adama a na wi isa le n
kukiye ku utsura ku ni,
da ta na ukuna u singai u ni u tonoi n ayi.

17 U ukai usubi wo okpoi ni an maraga mi
ikyamba,
m maḱun ma wishi a kaci ka ni,

u ukai ka_{ci} ka_{ni} motogu ma na u kutsupaka,
ɗa kpamu u lapangi mali ma kuya'an ili i
singai tsu kalaba.

¹⁸ Derere uteku wi ili,
nannai ɗa u kutsupa irala i ni
n wupa u gbayin kobolo n kawuya dem,
wi ta_{ni} kpamu a kutsupa aza a na i a idika yo
otogu i na a ya'in.

¹⁹ Ili i na i dikai a_{ni} kalivi, uma i ta_{ni} a kupana wovon
u kula ku Vuzavaguɗu,
kata_{ni} ili i na i dikai a kasana a_{ni} gita_{ni} kupana
wovon u tsugbayin.

Adama na ayi wi ta_{ni} a_{ni} kutawa_{ni} tsu kuɗolu ku na ki
e kuyene n utsura,
ku na wunlai u Vuzavaguɗu wi a_{ni} kuvula_{ni} kau.

²⁰ Vuzavaguɗu u danai, <<Ka_{ni}shibi ka ki ta_{ni} a_{ni}
kucipa_{ni} a Sihiyona,
wa aza a Yakubu ele na a_{ni} shikai_{ni} unushi u
le.>>

²¹ Vuzavaguɗu u danai <<Na ɗa uzuwakpani u
va_{ni} n ele, n neke ɗa ta_{ni} ayinviki a_{ni} va_{ni} n kadanshi
ka_{ni} va_{ni}, kata_{ni} kadanshi ka nanlo ka_{ni} kasukpa_{ni} una_{ni} u
ɗa, m muku n ɗa, ko una_{ni} wu ntsukaya n ɗa ba. Na
uzuwakpani u ɗa u gogo na ali a kubana uteku.>>

60

Tsugbayin tsu Urushelima tsu na ci kelime.

¹ <<Denga, kata_{ni} vu akana adama a na kutashi ku
nu ku yawa ta_{ni},

tsugbayin tsu Vuzavaguɗu ci cipa_{ni} ta_{ni} wa_{ni} nu.

² Lanuku, kayimbi ka pala ta_{ni} aduniyan raka,
ɗa kayimbi ka gbangam ka palai uma,

ama wa nu u da kutashi ku Vuzavagudu ki a
kakana,
tsugbayin ci ni tsu tawa wa nu.

³ Aduniyan dem i ta a kutawa a ubuta u kutashi
ku nu,
ngono tamkpamu i ta a kutawa a ubuta u
kutashi ku usana ku nu.

⁴ <<Dengusa ashi a nu vu kara ka a ubuta dem,
kata ye ene tsu na o bolongi a ubuta u te, da
a tawai wa nu,
muku n da mi ta a kuta da'angi,
da a kanai nkere n nu e ekiye.

⁵ Ashi a nu i ta e kene kata a tasa,
kadu ka nu ki ta a kushana kata ka shita
adama a mazanga,
uciyi u na wi a mala i ta a kutuka u da wa nu,
wa nu u da uciyi wa aduniyan raka u kubono.

⁶ Kabundai ka arakuma ki ta a kupala wu,
arakuma a wawa'a a Midiya kobolo n Ifa,
aza na i a Sheba raka i ta a kutawa,
ucaniki n azanariya kobolo n ili i magulani,
n a salai ukuna u kucikpa Vuzavagudu.

⁷ Ushiga wi ilikuzuwa ya aza a Kida i ta o
kubolongu u da wa nu,
agiri a aza a Nebatu i ta a kuya'anka wu
ulinga,
i ta a kisa a da ci ili i kune'e a katalikalyuka ka va,
kata kpamu n lapulaka kpa'a ku singai ku va.

⁸ <<Anan yayi a imkpai gadi tsa eleshu tsa,
tsu modoi a kubana a ubuta u cikinda u le?

⁹ Mayun aza o kotogu i ta a kuzuwa apa'a e le wa
va,

antsu a aza a Tarishi a ɗa o kokpo aza a ugiti,
a kutuka muku n ɗa na ɗe da'angi,
koboło n azurufa n azanariya e le,
adama a kucikpa kula ku Vuzavaguɗu Kaşhile ka
ɗa,
n Vuza Cida va aza a Isaraila,
adama a na ayi ɗa u zuwai nu vo okpo n
tsuloboi.

10 <<Omoci i ta a kuma'asaka ɗa nshilya n ɗa,
kaɗa ngono n le mo okpo aza a na a kuya'anka
ɗa tsugbashi,
ko a na wi n wupa u ɗa n lapai ɗa,
ama n ucigi u ɗa n kuyotsongu ɗa asuvayali
a va.

11 Utsutsu u ɗa wi ta o kuyongo ubayuwi ayin tutu,
a kubayangu u ɗa ba kannan kayin dem,
adama a na uma a tuka wu n uciyi wa aduniyan
dem,
n ngono n le a kuwalaka le kelime udari a
kutaɗa wa nu.

12 Adama a na idika ko tsugono tsu na tsu tonoi
nu ba, ci ta a kukuwa,
i ta o kubonoko i ɗa agali raka-raka.

13 <<Tsugbayin tsa aza a Lebano ci ta a kutaɗa
wa nu,
koboło nu ndanga n singai sipirus n firi, n
pini dem,
adama a na n lapulaka ubuta u mayali ma va,
kaɗa kpamu n neke ubuta u kuzuwa adasuk-
patsu a va tsugbayin.

14 Muku ma aza a na a takacikai ɗa mi ta a kutaɗa
kaɗa a kuɗanku ɗa,

a za a na o goyoi da dem i ta a kutawa kata a
kudangu a idasakpatsu i da,
kata e deke da likuci i Vuzavagudu,
Sihiyona vu cida va aza a Isaraila.

15 <<Ko an wi ishi a iwain nu da a kasukpa nu,
ali babu vuza te vu na u kuwala punu a ubuta
u nu,

mi ta o kubonoko wu ili ya aradi i na i kukotso ba,
kobolo m mazanga ma babu uteku.

16 Yi ta a kupana uyo wi uciyi wa aduniyan,
kata a lyatangu da n ilikulya yi ngono.

Nannai da i kuyeve a na Mpa da Vuzavagudu,
Kishi ka da
n Kashibi ka da, Vuzagbayin va aza a Isaraila.

17 A na me neke da viyum vi shili ya'an n kucukpa
n neke da azurufa,
n azanariya o okpo una u vuyum.

Kata n neke da viyum vi shili a una wu ndanga,
vuyum tamkpamu vo okpo una wa atali.

Kata n zuwa matana mo okpo vuzagbayin vu da,
usubi tamkpamu wo okpo mogono ma da.

18 Ibori i vishili yo kudoku ya ya'an a idika i nu
ba,
babu kulangaasu ko mobosu mu ubuta a uteku
wi idika i da,

ama yi ta e kudeke nshilya n da nshilya mu wishi,
i deke utsutsu u da kpamu ucikpi.

19 Kanna ki o kudoku kuneke da kutashi n kanna
ba,
ko kutashi ku wotoi ku akana da,
adama a na Vuzavagudu wi ta kokpo kutashi ku
da ku na ko kukotso ba,

- kaṭa Kaṣhile ka ḏa kpamu kokpo tsugbayin
tsu ḏa.
- 20 Kanna ka ḏa ko kudoku kuta ba,
kaṭa wotoi feu u kpaḏa kuta,
Vuzavaguḏu wi ta o kokpo kutashi ku ḏa ku ko
wannai,
kaṭa ayin a unamgbukaṭsuma a ḏa a zuwa
uteku.
- 21 Kaṭa uma a nu dem o bono a suḃa,
kaṭa a kana idika ya ali a kubana uteku n
uteku.
- Ele ḏa utopi u na n ca'i,
n ulinga we ekiye a va,
adama a na n ciya ucikpi.
- 22 Kpa'a ku na ku la'i n kenu a kaṭsuma ka ḏa ku
ḏa ko kokpo ku gbayin,
idika i kenu moco yo okpo aduniyan a
abundai,
Mpa ḏa Vuzavaguḏu,
makan ma yawa baci mi ta a kuzuwa i ḏa i
ya'an.>>

61

Kaya ka wishi ka Vuzavaguḏu

- 1 Ayinviki a Vuzavaguḏu Kaṣhile i ta kobolo nu
mpa,
adama a na Vuzavaguḏu u zagba mu ta
n tuka n kadanshi ka singai wa aza a yali.
- U suku mu ta kpamu adama a na m bana n
neke aza a na i n aḏu unamgbi kadanshi
ka singai,
kaṭa kpamu n neke aza a na i ugbashi
ubarui,

kaṭa kṭamu n bayuwa aza na a bayangi a
kunu kugbashi,
² kaṭa n sala ukuna u kaya ka wishi ka Vuzav-
agudu,
n kanna ka na Kaṣhile ka tsu ka kutsupa le n
wupa u ni,
u neke kṭamu aza a na i adu unamgbi kadanshi
ku uremi wa adu,
³ ali n aza a na i idaṣhi a Sihiyona,
kaṭa u zuwaka le oroliko o tsuloboi
a na wa tsuwanka le kokomo,
m mani'in ma mazanga,
a na a ya'an n unamgbukatsuma,
kucukpa u uka le motogu ma tsugbayin
a na wo kokpo unamgbukatsuma.
Adama a ulinga wu usubi u le, uma i ta e kudeke
le madanga ma oku,
ma na Vuzavagudu u shikpai
adama a na u yotsongu uga'in u ni.
⁴ I ta a kuma'asuka likuci i cau i na yo okpoi de
agali
kaṭa ma'asaka ubuta u na a langasai m
megeshe ma de
i ta a kuma'asuka likuci i na yo okpoi de gali
i na i bosoi de ali n tsukaya n abundai tsu na
tsu laza.
⁵ Omoci i ta a kuguba kuzuwa ku da,
omoci i ta kṭamu o kokpo aza a na a
kuya'anka da kunima n aza a na a
kulanaka da kashina ki itacishi ka da.
⁶ I ta e kudeke da anan ganu a Vuzavagudu,
kaṭa kṭamu a ya'an kadanshi n ada tsu anan
ganu vu Kaṣhile.

Yi ta a kulya'a ilikulya punu a uciyi wa aduniyan
wa,
n uciyi u le u da i kuya'anka aradi.

⁷ Ana ya ya'an wono
yi ta a kukucikpa ya kisa unasingai wa
abundai,
adama o tsugoyi
i ta a kuya'an mazanga n ili i na yi i kaci ke
le,
nannai da ta na a kisa udariki u re wi ili i na yi i
le punu a idika i le,
i ta a kuciya mazanga ma babu uteku.

⁸ <<Adama a na mpa Vuzavaguđu n ciga ta kasin-
gai,
n iwan ta uboki n unushi.
N uneki u kađu u va mi ta a kutsupa le
kata kpamu n ya'an uzuwakpani n le u na u
kukotso ba.

⁹ I ta kpamu e kuyeve ntsukaya n le a aduniyan
raka,
muku n le kpamu e mere ma uma dem.
Aza a na e enei le raka i ta e kuyeve
a na ele da uma a na Vuzavaguđu u zuwakai
unasingai.>>

¹⁰ Mi ta a kuya'an mazanga ma gbayin u Vuzav-
aguđu,
wuma u va wi ta a kucikpa Kashiile,
Adama a na u uka mu ta aminya a wishi,
da kpamu u palai mu n kuminya ku usubi,

tsu na vuza vu yolo i savu u tsu kala kaçi ka ni n
oroliko a kaci tsu mogono,
n tsu na kpamu vuka vu savu u tsu kala kaçi
ka ni n tsuzogu.

¹¹ Tsu na idika i tsu zuwa ili i buka,
ko kashina ki ishi'wan ka tsu zuwa icu'u i
buka kata i gbonguro,
ta kpamu nanannai Vuzavagudu Kashile u
kuzuwa kasingai n ucikpi
u tawa a aduniyan raka.

62

Kula ku savu ku Sihiyona

¹ Adama a Sihiyona mpa ma kupada bini ba,
adama a Urushelima kpamu mpa mo kokpo
bini feu ba,
sai ayin a na kasingai ka ni ka akanai tsu kutashi,
wishi u ni kpamu tsu makuni ma na mi
utasiki.

² Aduniyan i ta e kene kasingai ka nu,
kata ngono dem me ene tsugbayin tsu nu,
i ta kpamu e kudeke wu n kula ku savu
kula ku na Vuzavagudu n kaçi ka ni u kune'e
wu.

³ Vi ta o kokpo oroliko o tsuloboi a ubuta we ekiye
a Vuzavagudu,
kobolo m makun mo tsugono e ekiye a
Kashile ka nu.

⁴ O kudoku e deke wu Kagali ba ko idika i na i
nangbai ba,
Ama kula ku savu ku nu ku dada idika i
mazanga i Kashile
n vuka vu savu vu Kashile

adama a na Vuzavaguḏu wi ta a kupana uyo
n avu,
kaṭa u bonoko wu,
vuka vu savu vu Kaṣhile.

⁵ Tsu na maku ma vali ma tsu zuwa kaḏu ka ni a
ubuta u vuka vu savu vi ni,
tsu nanlo tsu ḏa muku n nu n kutono wu,
tsu na vuza vu vuka vu savu u ci ya'an mazanga
adama a vuka vu savu vu ni,
nannai ḏa Kaṣhile ka ḏa ka kuya'an mazanga
n avu.

⁶ N zuwa ta aza a kindi a nshilya n ḏa, avu
Urushelima,
a kupada bini n kanna ko n kayi ba.

Aḏa vu na i zuwai Vuzavaguḏu wi a kucibasa n
aḏa,
kaṭa yu uvuka ba,

⁷ kaṭa i neke Vuzavaguḏu wuvuki ba, sai ayin a
na u zuwai Urushelima u shamgbai,
ali u zuwa wo okpo ubuta u kucikpa punu a
aduniyan dem.

⁸ Vuzavaguḏu u kucina ta n kukiye ku usingai ku
ni

kobolo n kubolu ku gbayin ku ni,
<<Mi o kudoku me neke ili i kashina
wa aza na i a tsurala n aḏa ba,
omoci o kudoku kuso'o mara
ma na aḏa i ya'in ba,

⁹ ama aza a na a kya'i va i ta a a kulya'a i ḏa
kaṭa a cikpa Vuzavaguḏu,
aza na kpamu o bolongi umaci wu ndanga u na u
ge'wei va i ta a kulya'a u ḏa,
punu a ulanga u mavalī ma va.>>

10 Walai punu, walai punu n utsutsu wa,
 lapulakai uma uye.
 Zamaì, zamaì uye u gbayin,
 takpai atali a.
 Zuwai akashi a urotu adama a na aduniyan raka
 e ene.

11 Vuzavagudu u dansa ta de
 a ubuta wa aduniyan raka.
 <<Dana uma a Sihiyona,
 <Indanai, Kishi ka da ki ta lo a kutawa,
 wi ta kobolo n katsupu ka ni a kutawa.> >>
 12 I ta e kudeke le uma a cida,
 aza a na Vuzavagudu u shibai,
 i ta e kudeke Urushelima, ubuta u mali
 likuci i na a iwain ba.

63

Kanna ka kutsupa ka Kashile n kushiba

1 Yayi ayi na wu utai a Edom,
 wu utai a Bozura n kuminya ku ni utadanki
 m mini ma shili?
 Yayi tamkpamu nannai n aminya o tsugono,
 a kudasa n utsura kau?
 <<Mpa da Vuzavagudu a kusala ukuna wu wishi
 u da.
 Mpa da Vuzavagudu vu na mi n utsura u na
 mi isa vuma.>>
 2 Yidai i zuwai da aminya a nu i ushili,
 tsu uma a na e ci kpete umaci wu ndanga n
 kuya'anka makyan?
 3 <<M kpete ta umaci wu ndanga wa mpa ende'en,

- a idika kakau babu vuza na wi kobolo nu mpa.
 N dasasai le n wupa u va
 da kpamu m kpetei le n wupa wa,
 mpasa n le n taɗanki
 aminya a va da a langasai mu ntogu.
⁴ Adama a na kanna ka kutsupa ki ishi ta a kaɗu
 ka va,
 da kpamu kaya ka na n kisa uma ka yawai
 de.
⁵ Mi indanai, ama babu vuza na n kuɓanka,
 o goyoi mu ama babu vuza na u ɓanka mu,
 da kubolu ku va ku lansaƙai mu wishi,
 wupa u va u ɓanai mu.
⁶ N dasasai idika kakau
 n wupa u va n zuwai le o so'i ali ma makai le
 adama a wupa u va,
 da n tsuwaiɗin mpasa n le a idika.>>

Ucikpi n Avasa

- ⁷ Mi ta a kudansa ukuna wu uga'in u Vuzavagudu,
 ili i na u ya'in i na u yawai a cikpa yi,
 a katsuma ki ili i na u ya'ankai tsu dem,
 mayu, ili i singai-singai n aɓundai i na u ya'ankai
 kpa'a ka aza a Isaraila,
 adama a maɗaɗa ma ni n kasingai ka ni.
⁸ U danai, <<Mayun ele uma a va a da,
 muku n na n kudoro mu ba,>>
 Nannai da wo okpoi Kishi ke le.
⁹ N atakaci a na o so'i dem ayi feu u so'o ta a da,
 da kalingata ka na ki a kinda yi kisai le.
 N ucigi u ni n kasingai ka ni da u tsulai le,
 u dengusai le gaɗi da u diƙai le
 ali n aya a na a lazai de.

10 Ama n nannai dem
a ya'in ugbamukaci da a nusakai Ayinviki a
Cida.

Dada kucukpa Kashile ka zuwakai le kucina,
da u bonoi wo okpoi vurala vi le da u shilikai
n ele.

11 Uma a ni a cibai n ayin a cau,
a ayin a Musa n uma a ni,
te dai vuza na wu utai n ele n kalangu ka kaguba
ka ni ali da a walai m mala,
m magubi mu ushiga wa?

Te dai vuza na u zuwai vuza
na u nekei le Ayinviki a Cida a,

12 ayi na u suki utsura u gbayin u kubolu u ni
u yongo e kukiye ku usingai ku Musa,
vuza na u pecei mini ele lo e kene
adama a na u ciyaka kaci ka ni kula ku singai
ku na ko kukotso ba,

13 vuza na u walai n ele a mini mu ugavi?
An kodoku ka na ka tsu suma a likuci i na yi
babu keteri,
ko kenu a tadatsaba,

14 tsu kanaka ka na ka tsu bana a kara'a ka na ki
n ijanu adama a na wu uvuka de,
Ayinviki a Vuzavagudu e nekei le kuvuka.

Tsu nampa tsu da vu tonoi n uma a nu
ciya vi ciyaka kaci ka nu kula ku tsugbayin.

15 Indana a idika avu na de zuva kata ve ene,
a ubuta u cida u nu n ubuta u singai wi idashi
i nu.

Te dai kataci ka nu n utsura u nu wi?

Ili i na i tsu dengusa wu asuvu kobolo n
kuneke wu asuvayali vu takpa ta i da wa
tsu.

16 Ama avu da Esheku a tsu,
n nannai ta na Ibirahi u yeve tsu ba
ko Isaraila u zuka n a tsu ba, avu Vuzav-
agudu,

avu da Esheku a tsu, kula ku nu ku da
Kishi ka tsu ali n ayin a cau a de.

17 Vuzavagudu yidai i zuwai da vu kasukpai tsu a
kakarasa tsu kasukpai uye u nu
da vu zuwai adu a tsu a gbamai ali da tsu
kpadai kupanaka wu?

Bono adama a agbashi a nu,
kumaci ku nu ele da aza na a kulya'a agadu
a nu.

18 A katsuma ka ayin kenu uma a nu e remei
ubuta u cida u nu,
ama gogo na irala i tsu i kpete ta ubuta u cida
u nu.

19 A tsu uma a nu a da ali n ayin a de,
ama vu lya'aka le tsugono ba,
a sa'wa kudeke le n kula ku nu ba.

64

1 Vuzavagudu, boso gadi kata vi cipa a idika,
adama a na vu zuwa nsasan m gbaɗa kelime
ka nu.

2 Tsu na akina a tsu tasa ali a
zuwa mini ma punu,
cipa adama a na vu zuwa irala i nu e yeve n kula
ku nu
kata kpamu vu zuwa aduniyan raka o
vodotso e kelime ka nu.

- ³ Ana vi ya'in ili i mereve i na ci sheshei va kufuda
kuya'an ba,
da vu cipai a idika, da nsasan n je'i avu e kene.
- ⁴ Ali n ayin a cau babu vuza na u sa'wai kene,
babu kpamu kutsuvu ku na ku sa'wai ku-
pana,
babu kashi ka na ka sa'wai kene Kashile ka na ka
la'i nu,
vuza na u ci ya'anka aza na i a kuvana yi
ulinga.
- ⁵ Vi isai vuza na u ci ya'an kasingai m mazanga,
vuza na kpamu u tsu ciba n ada a uye u ni.
Da kpamu tsu geshei punu a katsuma ku
unushi,
da kpamu i ya'in wupa,
Nini dai tsa kuciya wishi?
- ⁶ Raka vu tsu tso okpoi an aza a na i nu nshinda,
ulinga wu usubi u tsu raka wi ta tsa akashi a
na a karasai,
da tsu lumbai raka tsa avuku,
da unushi u tsu wo okpoi tsu wunlai, da u
dikai tsu raka.
- ⁷ Babu vuza na u tsu deke kula ku nu,
ko u dakaka u ciya u kana wu,
adama a na vu sokongu ta ashi a nu a tsu,
da vu kasukpai tsu derekpei adama a unushi
u tsu.
- ⁸ Ama gogo na, Vuzavaguđu, avu da Esheku a tsu.
A tsu da ci'in, avu da kama'i,
a tsu raka dem ulinga we ekiye u nu u da.
- ⁹ Kata vi ya'an wupa u na u la'i kugisanku ba,
Vuzavaguđu,
kata vu cibasa n unushi u tsu ko wannai ba.
Lanuku, n folono wu ta indana,

- a tsu raka uma a nu a da ci.
- ¹⁰ Likuci i cida i nu yo okpo ta kakamba,
Sihiyona feu wo okpo ta kakamba, Urushe-
lima tamkpamu wo okpoi agali.
- ¹¹ A'isa a singai n a cida a tsu, ubuta u na isheku i
tsu i cikpai nu,
u da u kula ta n akina,
da ubuta u singai u tsu raka wo okpoi agali.
- ¹² Ili i nampa raka i kotso baci, Vuzavaguđu, vi ta
o kubono n kacapa?
Vi ta a kupada bini kata vu takacika tsu
gbani-gbani nannai?

65

Afada n Wishi

- ¹ <Mu utakai kaci ka va wa aza a na e ecei mu
ba,
Mpa mu utai e keteshe wa aza a na a lansai
mu ba.
M banai a likuci i na i dekei kula ku va ba,
n danai, <Mpa da na, mpa da na.>
- ² Mo obongi ekiye a va a kannu gbaga
adama a aza a ugbamukaci,
aza a na i a kuya'an ukuna u na u ga'in ba,
a kulansa ka ke le i na i kuyokpo le,
- ³ Uma a na a tsu shika mu
ashi n ashi ayin dem,
a kuya'ansa alyuka a ashina
kobolo n kusongu ili i magulani a atalyalyuka
a na a ma'i n iputa,
- ⁴ ele na a tsu dasangu a ubuta wa asaun
kata kpamu a una kayin gbaga a ubuta u na
a kucikpa amali o yoku,

ele na a tsu takuma inyama yi ngurusunu,
 ele na mgbodo n le n ci yongo n inyama i na
 yi ni nshinda.

⁵ Ele na a tsu dana, <Denga lo, kaṭa vi yawa devu
 nu mpa ba,
 adama a na uga'in u kaḍu u va u la'a ta utsura
 u nu.

Uma a nanlo i ta an kaṅa a vunū vu va,
 a zuwai wupa u va a kukula tsa akina a na a
 tsu kula a kanna gbaga.

⁶ <<Indanai, da na uḍani kelime ka va,
 mi a kupada bini ba, ama mi ta a kutsupa
 derere,

mi ta a kutsupa i da tsu na u ga'in a ya'anka le,

⁷ unushi u nu kobolo n unushi wi isheku i nu,>>
 Vuzavaguḍu u danai, <<Adama a na o songu
 ta alyuka a nsasan

da kpamu a ukai mu nshinda a aginda,

mi ta a kugisanku a nkuta n le

katsupu ka derere adama a ili i na a ya'in cau va
 de.>>

⁸ Ili i na Vuzavaguḍu u danai i dada na,

<<Ci ili i kuso'o i na kaṭa a pishai a umaci u ni ba,
 da uma a danai, <Kaṭa i langasa u da ba,
 kaṭa u kotso kuge'we ba,>

ta n kuya'an n agbashi a va nannai,
 n kuna le raḱa ba.

⁹ Mi ta a kutuka nu ntsukaya mu ugboku u nashi
 u Yakubu,

n aza o yoku kpamu a Yahuda ele na a
 kukaṇa ubon wu nsasan wo okpo u le,

uma a va a na n zagbai a kukaṇa ta u ḡa wo okpo
u le,

ta ḡe agbashi a va o kuyongo.

10 Kara ka Sharon ki ta o kokpo ubuta u kalina wi
nkyon,

kata Kara ka Ako kokpo tamkpamu ubuta u
kuvuka wa anaka

a uma a va a na a lansaṣi mu.

11 <<Ama aḡa na i kaṣukpai Vuzavaguḡu

ḡa kpamu i cinukpai nu nsasan n ciḡa n ni,

aza a na e nekei alyuka a ilikulya u kaṃali ka
Gadu, ayi na u tsu tuka m maṭana

ḡa kpamu a shatangi nko m maṛa kakau ma

na a satarai ḡa e nekei kaṃali ka na e ci
ḡeke Uzuwi.

12 N ya'anaka wu ta ḡe uzuwi u na va kubana ukpa
u kotokobi,

raḡa vu ḡa yi ta a kuya'an ukidi,

adama a na n ḡeke ta ama yu ushuku ba,

n ya'in kadanshi ama i pana ba.

I ya'in ili i gbani-gbani a aṣhi a va,

ḡa kpamu i zagbai i na i kukpaḡa kuneke mu
maṛaṅga.>>

13 Adama a nannai ili i na Vuzavaguḡu
Ubaṅari u danai i ḡaḡa na,

<<Agbashi a va i ta a kulya'a ilikulya,

ama aḡa yi ta o kuyongo n kambulu,

agbashi a va i ta o kuso'o,

ama aḡa yi ta o kuyongo n kakuli,

agbashi a va i ta o kuyongo m maṛaṅga,

ama aḡa yi ta o kokpo n wono.

14 Agbashi a va i ta a kucanana ishipa

adama a mazanga,

ama ada yi ta a kushika

adama a unambukatsuma

ma na ma kulangasa da adu.

15 Mpa Vuzavagudu n danai,

uma a na n zagbai i ta a kuya'an ulinga n ula

a da wo okpo le tsu una u wuya,

Vuzavagudu Ubangari wi ta a kuna da,

ama wi ta e kuneke uma a ni ula a savu.

16 Vuza na baci de dem a idika ya u cibalai
unasingai

wi ta a kuya'an nannai n kula ku Kashile ka
mayun,

vuza na baci u ya'in akucina punu a idika ya

wi ta kpamu a kukucina n kula ku Kashile ka
mayun.

Adama a na mi ta a kuzuwa wupa u va paki kata
n cinukpa n u da

kata kpamu n shedeku n ashi a va wa ni.

Gadi vu savu n idika i savu

17 <<Indanai, mi ta a kuya'an

gadi vu savu n idika i savu.

Ili i cau i kuya'an kpamu ucibi ba,

vuza wo kudoku we sheshe le a kadu ba.

18 Ama ya'in mazanga ko wannai

mi ili i na n kuya'an,

adama a na mi ta a kuya'an Urishelima wo okpo
ubuta u mazanga

n uma a ni feu m mazanga.

19 Mi ta a kuya'an mazanga adama a Urushelima

kobolo kpamu n uma a va,

vuza wo kudoku wa pana kaca'a ka masi

n izumgbi i kusa_{ka}da_{ng}usu ba.

- 20 <<Babu kpamu punu
merebu ma na mo kuyongo n wuma punu
ayin kenu koci,
ko mokoshi ma na ma_{ku}kuwa_{ba} babu ayin a_{ni}
a yawa.
Vuza na baci u kuwa_{ba} babu u laza aya_{aman}-
gatawun (100)
i ta_a ku_{di}ka yi bi'i ka_{da}ngani,
vuza na baci u yawai aya_{aman}gatawun (1,000)
ba,
i ta_a ku_{di}ka yi tsu vuza vu unushi.
- 21 I ta_a kuma'a i'uwa ka_{ta} o yongo punu,
ka_{ta} kpamu a cimba kashina ki itacishi ali a
lya'a umaci u le.
- 22 O kudoku a ma'a i'uwa ka_{ta} kpamu aza o yoku
kau a uwa o yongo punu ba,
ko a_{ca}'a ka_{ta} aza o yoku a lya'a ba.
Tsu na ma_{da}nga matsu yongo n ayin,
ta feu uma a va_e kugeshe nannai,
aza na mpa n zagba_i o kuyongo n ayin n a_{bu}nda_i
a kupana uyo'o wi ili i na
a ya'in ne ekiye e le.
- 23 A kuya'an ulinga u gbani ba,
ko muku n le mokpo agulani ka_{ta} wo okpo le
uta_{da}ci ba,
adama a na i ta_o kokpo uma a na Vuzavagudu u
zuwakai una_{si}ngai,
ele kobolo nu ntsukaya n le n na n ku_{ta}wa_a.
- 24 Kafu e deke mi ta_a ku_{shu}ku,
ele bi'i a_{ka}tsuma_{ka} ka_{da}nshi mi ta_e kuyeve
i na a_{ci}ya_i.

25 Vuzavagudu u danai, makunzukunu m malala
 i taa kulya'a ilikulya a ubutau te,
 kawu wi taa kutakuma kalu an kanaka,
 ama kubutaku dada ilikulya i koko,
 a kuluma ko a una kusan ku cida ku vaba.>>

66

Afada kobolo n ukedi wa apa

¹ Ili i na Vuzavagudu u danai i da na,
 <<Gadi da kakuba ko tsugono kava,
 aduniyan ta de n tsu zuwa ene ava.
 To, gogo na icu'u i kpa'a ku ne ku dai i kuma'aka
 mu?
 Te dai kpamu ubutau kuvuka u vawi?
² Vuzavagudu u danai, <<Ili i nampa ya raka ba
 ekiye ava a da a ya'in i da,
 ali da yo okpoi nannai ba?>>

<<Ama vicu'u vu vuma vu nampa da mi a
 kulansa,
 vuza na u kanai kaci kani da kpamu ayinviki
 i kobolo n ayi
 da kpamu wi a kuya'an nwalu n kadanshi ka
 va.
³ Uma a ci ya'an tatsu na a cigai, we le derere da,
 ko a lyuka n kobonburom ko a lyuka n vuma,
 ko a lyuka m malala,
 ko a lyuka m meshe'e,
 ko a tuka n kune'e ki ili kashina,
 ko a ya'an kune'e ku mpasa m magurusunu,
 ko a ya'an kune'e ku kpalu ki ili i magulani,
 ko a cikpa a mali.
 Aza na a zagbai uye u le,

da wuma u le u panai mazanga,
4 mpa feu n sheshe ta n kuneke le atakaci
kata n tuka le n ili i na i a kupana wovon dem,
adama a na ana n dekushei, babu vuza na wu
ushuki mu,
ana kpamu n ya'in kadanshi babu vuza na u
paniki mu,
da a ya'in ili i gbani-gbani a ashi a va
da kpamu a ya'in ili i na n cigai ba.>>

5 Panai kadanshi ka Vuzavagudu,
ada aza na yi ugulani n kadanshi ka ni,
<<Aza a da a na a iwain da
da kpamu o lokoi da adama a kula ku va,
m makan a danai, <Ya'an Vuzavagudu u ta wa n
tsugbayin ci ni,
adama a na ce ene mazanga ma da.>
Ama ele da aza na a kupana wono.

6 Panai izumgbi de a likuci ya,
panai kaca'a a mava li ma Vuzavagudu ma,
Izumgbi i Vuzavagudu i da
a kuya'an katsupu wi irala i ni derere tsu na
wuntsai le.

7 <<Kafu u gita aganda a limata,
da tana u matsai,
kafu u gita kupana mbala n limata,
da tana u matsai maku mo kolobo.

8 Yayi u sa'wai kupana ili tsu nampa?
Yayi kpamu u sawai kene i nampa ya?
I ta a kumatsa aduniyan a kanna ke te?
Ko ta na feu aduniyan a ci yimkpa ta a kanna
ke te?

Makyan ma na Sihiyona u gitai aganda a limata
a ni

da ta na u matsai muku mo olobo.

⁹ Mpa Vuzavaguđu n danai, <<N kuyawaka n uma
a va a ayin a kumatsa

kata m kpađa kuzuwa a matsa le ba.

Mpa vu na n tsu tuka n limata, n kushiya kamatsatsu ba,

wannai dai n gita aganda a limata.>>

¹⁰ Ya'in mazanga n Urushelima kata kpamu i
ya'an mazanga adama a ni,

ada vu na i cigai ni,

ya'in mazanga ma gbayin n ayi,

n ada na kpamu yi n unamgbukaťsuma n ayi.

¹¹ Ciya vu apa kata vi cuwa
m mani ma singai ma ni,

vi ta kpamu o kuso'o kau

kata vi ya'an mazanga n tsu na mani mi n
abundai.>>

¹² Adama a na na da ili i na Vuzavaguđu u danai,
<<Mi ta a kutuka m matana a kubana wa ni tsu
mala,

kata uciyi wa aduniyan u ya'an tsu na mini
me ci yene,

u teku tsu kuyene, yi ta kpamu a kapa, kata
kpamu e kebe da gadi n ekiye a ni,

kata vu yongo e kuje'e de a nkuta n ni.

¹³ Tsu na kamaci ka tsu kparusa maku ma ni,
ta feu mi a kukparusa da nannai,

yi ta a kuciya uremi wa adu n Urishelima.>>

¹⁴ Ayin a na baci ve enei ili i nampa, kata kadu ka
nu ka shana m mazanga

kaṭaṭ kpamu vo okpo lenwu an mita.
 Kaṭaṭ kpamu uma e yeve utsura u Vuzavaguḍu,
 ama wi ta o kuyotsongu wupa u ni a ubuta
 wi irala i ni.

¹⁵ Lanuki, Vuzavaguḍu wi ta lo a kutawa n akina,
 ekeke o odoku a ni i ta tsu kabatalikpau,
 wi ta a katika wupa kau,
 wi ta a kuya'an kuḅarangu ku ni m melentsu
 ma akina.

¹⁶ Adama a na n akina a ḍa kobolo n kotokobi ka
 ni
 Vuzavaguḍu wi a kuya'anka uma raḱa afada,
 aza na Vuzavaguḍu u kuna i ta n aḅundai.

¹⁷ Vuzavaguḍu u danai <<Aza a na a takpai
 nshinda n le adama a na a bana a asuvu a ubaru,
 ḍa wi o kutono aza na a tsu wala n kayin, ḍa
 kpamu i a kutakuma inyama i magurusunu n
 ayu, raḱa vi le i ta a kuzuwaka uteku.>>

¹⁸ <<Adama a na mpa n yeve ta ulinga u le n
 kusheshe ku le, ayin i ta lo a kutawa a na wo
 bolongu aduniyan n kelentsu raḱa, i ta a kutawa
 kene tsugbayin tsu va.

¹⁹ <<Mi ta a kuzuwa urotu e mere me le, a
 kaṭsuma ke le mi ta a kusuku aza a na a buwai
 n wuma a kubana a idika kakau, n aza a Tarishi,
 n aza a Libiya, n aza a Lidiya, n aza a Tubalu,
 kobolo n aza e Helene, n kotogu ka na ki da'in kau
 ka na kaṭaṭ ka sa'wai kupana ukuna u mereve u va
 ba, i ta a kusala tsugbayin tsu va a aduniyan raḱa.

²⁰ Vuzavaguḍu u danai, i ta a kutuka n aza a
 ḍa raḱa a aduniyan tsu kune'e u Vuzavaguḍu, n
 odoku n ekeke o odoku ni njaki, a kubana a kusan
 ku ciḍa ku va Urushelima, Vuzavaguḍu u danai,

da derere n tsu na aza a Isaraila a tukai n kune'e ki ili i kashina a kasasu a kpa'a ku Vuzavaguđu.

²¹ Vuzavaguđu u danai, mi ta kpamu a kuzagba aza yoku okpo anan ganu aza yoku kpamu okpo anan Levi.>>

²² <<Tsu gadi vu savu n idika i savu i na mi a kuciga kuya'an, yi ta o kokpo i da, Vuzavaguđu u danai, tsu nanlo tsu da kula ku da ki o kuyongo kobolo nu ntsukaya n da.

²³ Vuzavaguđu u danai, a kadiva ko wotoi u savu a kubana wotoi savu u yoku, Ashibi a nampa a kubana Ashibi o yoku, uma raka i ta a kutawa a kudanku mu.>>

²⁴ <<I ta a kuta a bana pulai a inda even a ikyamba a aza a na a ya'ankai mu ugbamukaci. Azun a na i o kusovo le a kukuwa ba, akina a na i o kusongu le feu i a kukimasa ba, i ta o kokpo ili yu unata u uma a aduniyan dem.>>

Cishingini Agwara Kambari [asg]
Cishingini: Cishingini Agwara Kambari [asg] (Bible)

copyright © 2025 Language Development and Translation Initiative (LDTI)

Language: (Cishingini)

Contributor: The Seed Company

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 Sep 2025 from source files dated 9 Jul 2025

ff342a73-d285-5f4f-952c-a0c91ef11d25